VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

VRIJDAG 28 AUGUSTUS '92

37e JRG. • NR.32-33-34-35 • 33 fr.

VLAANDEREN

ONS HUIS
ONZE THUIS

PENTAGONE / THREE POINTS

Singapore goes "Bell"gian.

Vandaag breekt voor Singapore een nieuw communicatietijdperk aan. Deze draaischijf van de Aziatische markt maakt vanaf nu ook deel uit van de wereld van Alcatel Bell. Bell heeft immers net een contract met Singapore ondertekend voor de levering en installatie van haar befaamd Systeem 12 (dat vanaf nu Alcatel 1000 S 12 zal heten). Systeem 12 is dé referentie in de wereld van digitale netwerken met geïntegreerde diensten (ISDN = Integrated Services Digital Networks). Dat blijkt ook uit de voorkeur van 34 landen. Vandaag zijn het er 35. Deze nieuwe overwinning op de internationale concurrentie bevestigt het succes van Alcatel Bell en van de hele Belgische economie. And this is only the beginning...

Communicatie is onze wereld.

ALCATEL
BELL

IN ALLE DUIDELIJKHEID

HET ziet er naar uit dat dit een politiek najaar als geen ander wordt. Na het bekendmaken van de begrotingsrezultaten was enige vakantiestilte ingetreden maar ondergronds bleef het rommelen. Dat is geen nieuws natuurlijk, het opstellen van een begroting is voor alle partijen geven en nemen en ontevredenen zijn er altijd. Maar de zure smaak die zo'n appel in de mond nalaat gaat er met wat vakantie gewoonlijk weer vlug uit.

Nieuw is dit keer dat de betrokken partijen mekaar *blijven* achtervolgen en natrappen. CVP-vleugels slaan mekaar in het openbaar om de oren en over de taalgrens heen ziet men komplotten.

Het begrotingswerk '93 is een miskleun geworden. De Vlaamse partijen in de federale regering verwijten de Franstalige partijen dat zij niet ver genoeg in het besparen wilden gaan, en dat het hun fout is dat de burger nieuwe lasten opgelegd krijgt. De PS wou niet dieper snijden in de Sociale Zekerheid en steekt de vinger uit naar een fraktie van de CVP die met het patronaat onder één hoedje speelt. De Franstalige socialisten zouden daarbij de steun gekregen hebben van de SP en de ACW-ministers. Een raar samenspel dat wij niet verder zullen pogen te ontrafelen want ieder vertelt in vraaggesprekken *zijn* waarheid. Beslist heeft het geharrewar te maken met de koorts die in de partijen leeft als gevolg van ,,herverkavelingen'' die zowat op alle fronten in de maak zijn. Wie nu indommelt en einde dit jaar zou wakker worden onwaakt wellicht in een ander politiek landschap...

Wij zouden echter oneerlijk zijn enkel koorts bij anderen te zien en niet in het eigen VU-kamp. Na het geruchtmakende vraaggesprek dat de gewezen VU-voorzitter *Jaak Gabriëls* aan het weekblad *Humo* toestond was zijn positie binnen de partij wel heel moeilijk geworden. De aanslepende onduidelijkheid over zijn gesprekken met PVV-voor-aanstaanden aangaande de vorming van een nieuwe politieke formatie zaaide zoveel verwarring en twijfel dat het VU-partijbestuur en de politieke frakties wel verplicht waren tot een uitspraak. Deze is er dan ook eerder deze week gekomen. Ze komt hard aan.

Verder in dit blad leest u een vraaggesprek met voorzitter *Bert Anciaux*, ook vindt u er de verklaring van partijbestuur en frakties. Zo'n duidelijkheid is nodig opdat iedereen zou weten waar hij staat.

De gebeurtenissen zorgen voor emotionele uitspraken, open brieven, persmededelingen. Wie jarenlang, trouw, met hart en ziel, met grote inzet voor een gedachtengoed heeft geijverd ziet node tweespalt. In plaats echter van in het moeras van geharrewar te verzinken is een klare kijk op de onmiddellijke toekomst aangeraden.

De beslissing die het partijbestuur genomen heeft, hoe pijnlijk zij ook was, is wellicht de enige juiste geweest. Ze onderschrijven en er vierkant achterstaan is de enige manier om meer onheil te voorkomen.

De komende weken zullen niet alleen voor de Volksunie als politieke formatie van zeer groot belang zijn, maar ook voor het demokratische Vlaams-nationalisme breken belangrijke tijden aan. Het programma van onze partij is nooit louter kommunautair geweest, dat nu beweren is liegen. Juist is dat door de opeenvolgende staatshervormingen het kommunautaire zwaar heeft doorgewogen, de maatschappelijke adem van de VU is echter nooit afgesneden geweest.

Het staats(her)vormende is het noodzakelijke raam waarbinnen de Volksunie haar maatschappijvisie wil verwezenlijkt zien. Een andere weg is niet mogelijk, want hoe kan men strukturen voor een eigen regio ontwerpen zonder in één tijd ook aan het invullen ervan te denken en te werken. De aanwezigheid van een VU-minister in de Vlaamse regering staat daar borg voor samen met het werk van de VU-fraktie in Vlaamse raad en de federale kamers.

Belangrijke weken in het verschiet dus. Het partijbestuur heeft daarom maatregelen getroffen opdat in die periode leiding en kader mekaar niet zullen ontlopen. Provinciale ontmoetingen zullen de kans voor overleg en eensgezindheid mogelijk maken, hopelijk maken velen er gebruik van.

Het zullen ook boeiende weken worden want de problemen die de partij treffen zijn geen alleenstaande feiten, zij zijn het onderdeel van veranderingen die de hele maatschappij beroeren. Zowel binnen- als buitenlands sneuvelen *heilige huisjes* een na een. In deze branding moet echter standhouden wat de moeite waard is om voor te vechten.

De Volksunie zal deze strijd wellicht met wat minder politieke slagkracht moeten voeren, maar op zichzelf is dat geen probleem. Zij zal voldoende kracht uit haar programma en haar overtuiging moeten (blijven) halen. Door op de eerste plaats voor Vlaanderen eenvoudige en duidelijke staatsstrukturen af te dwingen, door een einde te maken aan de financiële oneerlijkheid tussen de regio's, door voor Brussel en de Vlaamse rand errond kordate voorstellen te formuleren. Daarover zal zij de publieke opinie in een klare taal moeten aanspreken en overtuigen.

Daarom zal haar verbeelding opnieuw moeten bekoren. Haar ongebondenheid, die steeds opnieuw bedreigde kwaliteit, zal haar opnieuw aantrekkingskracht geven. Het durven aansnijden van maatschappelijke problemen mag haar niet vreemd zijn. En vooral zal de partij de Vlaamse mensen de hoop moeten geven dat politiek niet vuil is, maar er is om hen een rechtvaardige maatschappij te waarborgen. Een stukje van de wereld waar de afstand tussen rijk en arm zo miniem mogelijk is, een wereld ook waar de leugen niet langer meer wet is...

De keuze maken tussen zo'n moeilijke opdracht en politieke macht dragen is natuurlijk niet eenvoudig, maar weten wat men wil en doen wat men zegt is de enige waarborg voor geloofwaardigheid.

Deze waarde in al z'n konsekwenties trouw blijven zal haar in dank worden afgenomen.

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

17 Zondag wordt iedereen verwacht op de Bedevaartweide voor de 65ste IJzerbedevaart onder het motto ,,Vlaanderen Ons Huis Onze Thuis''.

(foto Dann)

9 In de Verenigde Staten vinden dit jaar presidentsverkiezingen plaats. De kampanjes van Demokraten en Republikeinen hebben hun weerslag voor de buitenlandse politiek van de VS.

10 Gewezen VU-voorzitter Jaak Gabriëls gaat naar de PVV. Geen enkele van de andere federale VU-mandatarissen volgt hem. WIJ sprak met Bert Anciaux, opvolger van Jaak als voorzitter van de VU Vlaamse Vrije Demokraten.

14 Lege klassen, stakende leraars, kronisch geldtekort voor het onderwijs: een louter Waals fenomeen? VU-sekretaris Chris Vandenbroeke waarschuwt.

15 Het Europees Studiekomitee voor de Herwaardering en Chemische Valorizatie van de Europese Steenkolen pleit voor het behoud van de laatste Limburgse mijn.

19 75 jaar geleden sneuvelde de Welshe dichter Hedd Wyn te Langemark. Welshmen en Vlamingen herdachten hem.

22 De zomervakantie loopt stilaan ten einde. In de laatste aflevering van zomersproeten aandacht voor de Vlaamse Olimpische vrouwen, verdwijnende Nederlandse woorden en realpolitiek.

25 Zuster Leontine leidt in het Brusselse St.-Janhospitaal de afdeling Palliatieve Zorgen, een moeilijk woord voor Stervensbegeleiding. Ze schreef er een boek over, getiteld Menswaardig Sterven.

27 Anderlecht moet dit jaar op een drafje kampioen spelen, verwacht iedereen van de rijke Brusselse klub.

(omslagfoto ts)

WIJ

Vlaams-Nationaal Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

OORLOG

De oorlog in het voormalige Joegoslavië woedde biezonder hevig, vooral in de Bosnische hoofdstad Sarajevo. De strijdende partijen wilden klaarblijkelijk hun posities net voor de aanvang van de vredesonderhandelingen in Londen nog wat ekstra verstevigen. Er vielen in het begin van deze week alleen al meer dan honderd doden en honderden gewonden.

Aan de vooravond van de vredeskonferentie geleid door de Europese Gemeenschap en de Verenigde Naties legde de Britse Lord *Carrington* zijn funktie van bemiddelaar in het konflikt neer. Carrington blijft wel betrokken bij de vredeskonferentie, maar minder aktief. De 73-jarige Britse gewezen minister van Buitenlandse Zaken toonde zich al eerder ontgoocheld over het feit dat hij er niet in slaagde bestanden onder zijn impuls afgesloten, te laten respekteren.

De federale Belgische regering onderbrak haar vakantie en besloot in het voormalige land een vluchtelingendorp te bouwen voor ongeveer 2.500 mensen. Het dorp zal ongeveer zestig miljoen frank kosten. Daarnaast trekt de regering nog eens veertig miljoen uit voor de opvang van vluchtelingen in België. Verder stuurt België binnenkort een fregat naar de Adriatische Zee om er toe te zien op het VN-embargo tegen Servië. Een transporteenheid van honderd man wordt ter beschikking gesteld van een internationaal korps, bij voorkeur de Westeuropese Unie (WEU), en moet er op toezien dat de humanitaire hulp daar terecht komt waar hij nodig is. Op dit ogenblik is de Belgische militaire inspanning met 690 militairen al niet gering.

Het IJzerbedevaartkomitee riep naar aanleiding van de oorlog in het gewezen Joegoslavië alle Vlamingen op om zondag op de Bedevaartweide te komen getuigen voor de vrede in Europa en overal ter wereld. Het komitee herinnerde er terecht aan dat de IJzerbedevaarten de oudste vredesmanifestaties zijn in het Vlaamse land. De zelfsbestuurgedachte werd steeds verbonden met de nooit-meer-oorlog- en de godsvrede-gedachte, stelt het komitee.

Het komitee veroordeelde de bloedige gebeurtenissen in het verscheurde land streng: *„Geweld, etnische zuivering en koncentratiekampen in een land dat voor kort nog een vakantieland was, werden voor onmogelijk gehouden. Aan het uitmoorden van vrouwen en kinderen, aan het vernielen van ganse steden en dorpen, aan het transporteren van bevolkingsgroepen moet een einde worden gemaakt".*

In Bosnië zijn de grootste gruweldaden blijkbaar nog niet gruwelijk genoeg. Een man draagt een flauwgevallen vrouw weg na een mortieraanval tijdens de begrafenis van tien moslims die bij beschietingen omkwamen. (foto epa)

UITSCHIETER CHABERT

Het is te zijner tijd onopgemerkt gebleven, althans niet opgemerkt door de vaderlandse kranten, maar de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* bracht het uit. Als orgelpunt na een vrij uitvoerig verslag over de vergadering van de Europese Gewesten te Santiago de Compostela, op 5 juli jl, brengt het blad de hierna volgende zinnen, die wij onze lezers niet mogen onthouden:

„De enige redenaar die ervoor waarschuwde, federalisme en regionalisme niet in „nationalisme" te laten ontaarden, was Chabert, vertegenwoordiger van het Gewest Brussel. Het voorbeeld van het gewezen Joegoslavië zou duidelijk maken welke gevaren dit meebrengt. Zelfbeschikking, aldus Chabert, is één zaak, burgeroorlog een andere. Bloedvergieten en vernieling zijn door niets te rechtvaardigen."

Leve het regionalisme dus, als dit maar niet in nationaliteiten wortelt. Zoals te Brussel bvb. Hoe nuttig vakantielektuur toch kan zijn!

VLAAMSE MAN

Het vrouwenblad *Elga* liet een enquête uitvoeren bij Vlaamse mannen. Het beeld van de Vlaamse man dat uit de vragenronde bij 636 mannen tussen 18 en 60 jaar boven komt drijven, lijkt volgens Elga-hoofdredaktrice *Diane De Clopper* wel een vat vol tegenstrijdigheden. De Vlaamse man wil wel progressief overkomen in zijn gezinsleven, maar slaagt daar niet echt in.

Veertig procent wil wel een partner met een job, maar slechts dertig procent is ook bereid zijn deel van het huishoudelijk werk op te knappen. Het gezin is voor de Vlaamse man zeer belangrijk, maar hij maakt er weinig tijd voor. 54% kookt nooit, en bijna de helft heeft nooit de was gedaan, gestreken of een knoop aangenaaid. De huishoudelijke taken die nog het meest door mannen verricht worden, zijn de vuilniszak buitenzetten, afwassen en stofzuigen.

MAASTRICHT

De Franse en Europese gevestigde orde davert. Het ondenkbare zou namelijk wel eens mogelijk kunnen worden: dat de Fransen de Denen navolgen en neen zeggen tegen het Verdrag van Maastricht. Er duiken immers de jongste weken peilingen op die erop wijzen dat de steun voor het verdrag dat een Europese politieke en monetaire unie moet bewerkstelligen gestaag afneemt. Tot vorige week bleven de ja's nog een meerderheid behouden, maar deze week haalden de nee's voor het eerst de bovenhand.

De Franse regering doet intussen haar uiterste best om het tij te keren en Frankrijk een ,,Deense schande'' te besparen. President *Mitterand* kondigde al aan dat hij in eigen persoon zal deelnemen aan een tv-debat om de argumenten tegen Maastricht te ontzenuwen. De populaire Kultuurminister *Jack Lang* kreeg opdracht de Fransen via een grootschalige kampanje te overtuigen om ja te stemmen. Hij richtte een Nationaal Komitee op met tal van prominente Franse voorstanders van Maastricht.

De anti's vormen een bont gezelschap, van kommunisten en de linkervleugel van de PS, tot een deel van de gaullisten en het uiterst rechtse Front National. De voorstanders zijn te vinden bij de PS, Giscard d'Estaings liberale UDF en het centrum.

SKINHEADS

In Duitsland kende het racistisch geweld tegen vluchtelingen en azielzoekers nieuwe hoogtepunten in Rostock. Ekstreemrechtse amokmakers belegerden in het Oostduitse stadje het tehuis voor azielzoekers. Deze ,,skinheads'', zo genoemd omwille van hun kaalgeschoren haar, kregen daarbij de steun van omwonenden. Ze juichten de keetschoppers niet alleen toe, maar boden hen ook bescherming tegen de ordestrijdkrachten.

Volgens de Duitse binnenlandse veiligheidsdienst werden er verleden jaar voor het eerst na de oorlog meer gewelddaden van uiterst rechts genoteerd dan van uiterst links. Vooral in de voormalige DDR nam het aantal gewelddaden toe. De skinheads zouden daar in hoofdzaak overtuigde neo-nazi's zijn. In de voormalige Bondsrepubliek zou het daarentegen overwegend om apolitieke geweldenaars gaan. De sociale problemen in Oost-Duitsland zouden een uitstekende voedingsbodem vormen voor het neo-fascisme.

QUEBEC

In Kanada gaf men gestalte aan een verdere staatshervorming. Of het bereikte akkoord voldoende zal zijn om de separatisten in de Franstalige provincie Québec het zwijgen op te leggen, mag wel betwijfeld worden. De Parti Québecois sprak van een ,,overgave'' aan de Engelsen. Quebec haalde nochtans enkele belangrijke slagen thuis.

Voortaan is de Franstalige provincie zeker van een kwart van de zetels in het Lagerhuis, de Kanadese kamer van volksvertegenwoordigers. Dat stemt ongeveer overeen met het demografische aandeel van de provincie, maar aangezien dit negatief evolueert, vormt het toch een mooie waarborg voor de toekomst.

Kanada krijgt verder een nieuwe senaat met zes leden voor elk van de tien provincies, en één lid voor elk van de twee ,,territoria'', de uitgestrekte maar dun bevolkte gebieden in het hoge noorden. De bevoegdheden van de senaat worden sterk uitgebreid.

Québec slaagde er niet in om het principe van de tweetaligheid van Kanada in de grondwet te laten schrijven. Dit had de ongeveer één miljoen Franstaligen in de Engelstalige provincies buiten Québec moeten beschermen. Ook in Kanada houdt men zich dus aan het territorialiteitsprincipe. Québec krijgt wel een vetorecht over toekomstige wijzigingen van federale instellingen en het scheppen van nieuwe provincies. Ook de inheemse Kanadezen (indianen en eskimo's) sleepten iets uit de brand. Zij krijgen voortaan een vorm van ,,zelfbestuur''.

Er wordt nog verder onderhandeld over een verdere bevoegdheidsverdeling. Kanada lijkt wel geleerd te hebben van de staatshervormingen in België. Men is er in ieder geval begonnen met de ,,derde faze''.

De jongste weken worden de westerse huiskamers weer geteisterd door beelden van verschrikkelijke hongersnood in Somalië. De voedselhulp verstrekt door het Rode Kruis is ontoereikend. Bovendien wordt het voedsel vaak gestolen door gewapende bendes die het in het getroffen land blijkbaar voor het zeggen hebben. De Belgische regering besliste om voor 300 miljoen bijkomende noodhulp te leveren aan het hongerlijdende Somalië. Met dat geld wordt de luchtbrug naar Somalië betaald. Zo kan men ongeveer 20.000 ton levensmiddelen en geneesmiddelen vervoeren. De rest van het geld, zo'n 150 miljoen frank, wordt ter beschikking gesteld van het Wereldvoedselprogramma. (foto VUM)

MIDDEN-OOSTEN

De Israëlische minister van Buitenlandse Zaken *Shimon Peres* heeft op de Israëlische legerradio verklaard dat zijn land bereid is zich terug te trekken uit een deel van de Golanvlakte in ruil voor een vredesverdrag met Syrië. Premier *Jitzak Rabin* verduidelijkte wel dat dit nog niet betekent dat Israël zich verplicht heeft om de Golan op te geven.

De aankondiging viel in goede aarde bij de Arabische delegaties op de konferentie van Washington over het vrede in het Midden-Oosten. De indruk overheerst nu dat er eindelijk ernstig gepraat zal worden. En dat is een gunstige evolutie. Na zijn verkiezingsnederlaag had de gewezen Israëlische premier *Shamir* nog verklaard dat hij slechts onder Amerikaanse druk naar de onderhandelingstafel was gekomen. Hij was naar eigen zeggen nooit van plan geweest om echt te onderhandelen. Shamir had desnoods wel tien jaar lang blijven praten, en intussen voldongen feiten blijven scheppen zoals met de nederzettingenpolitiek.

■ De kleinzoon van Hendrik Verwoerd, voormalig Zuidafrikaans premier en „architekt" van de apartheid, heeft zich aangesloten bij het **ANC**, het Afrikaans Nationaal Kongres van Nelson Mandela.

■ Twee mensen met een beroep dat alom wordt gerespekteerd kwamen deze week in een biezonder onaangenaam parket. Een gewezen topman van het Gemeentekrediet heeft zichzelf aangegeven. Hij had sedert 1952 liefst **703 miljoen** frank ontvangen van klanten die hij een interest voorspiegelde van 13,75%. De man, gewezen inspekteur-generaal en advizeur van het Komitee van Toezicht van het Gemeentekrediet, zegt van het geld geen frank meer te bezitten.

■ Tweede pechvogel is de gewezen prokureur-generaal van Antwerpen. Hij moet zich verantwoorden voor **fraude**. De intussen gepensioneerde topmagistraat zou zich als beheerder van de Imelda-kliniek te Bonheiden jarenlang in het zwart hebben laten bijbetalen, en tekende voor een aantal transakties waarbij meerdere miljoenen zwart geld gemoeid waren. Nooit in de Belgische geschiedenis werd een zo hoge magistraat voor fraude voor de rechtbank gedaagd.

■ In het Olimpisch Stadion van Seoel greep de grootste **trouwpartij** uit de geschiedenis plaats. Meer dan 40.000 mensen traden er gelijktijdig in het huwelijk, 20.000 anderen namen aan de ceremonie deel via een satellietverbinding. Het ging om een stunt van *Sung Myung Moon*, de leider van de beruchte Moon-sekte.

■ De bevolking van België is vorig jaar met 35.335 eenheden gestegen tot **10.021.997**. Daarmee werd voor het eerst de drempel van tien miljoen overschreden. De bevolking van het Vlaams gewest steeg met 27.000, die van het Waals gewest met 17.000. De bevolking van het hoofdstedelijk gewest daalde met 9.000. Er werden 8.457 vreemdelingen genaturalizeerd.

WELKOM IN DIKSMUIDE

Het weekblad WIJ heet u hartelijk welkom op de 65ste IJzerbedevaart. De redaktie maakt van de gelegenheid gebruik om u haar weekblad voor te stellen.

Uw aanwezigheid in Diksmuide zegt dat u belangstelling heeft voor alles wat in Vlaanderen leeft en beweegt.

EEN WARM HART

WIJ schrijft daarover, met een warm hart. Daarom zult u in ons blad wekelijks kommentaren en duiding vinden bij het politieke en sociale gebeuren, met één voet in de Wetstraat, met een ander tussen de „gewone" mensen.

Maar WIJ brengt ook informatie over de Vlaamse beweging, van gisteren en van vandaag, over kunst en kultuur, over films en boeken.

Niet eng, maar met een brede blik over de grenzen van onze Gemeenschap. Vlaanderen is geen eiland, maar een levend deel van een Europa in beweging.

Daarom ook hebben wij rubrieken als **De Overkant**, met nieuws uit Wallonië; **WIJ in Europa**, om op de hoogte te blijven van de regionalistische evolutie in ons kontinent; **Landuit**, met wereldwijde berichtgeving over de strijd die volkeren voeren om hun zelfstandigheid te veroveren; **Horizon** werpt een blik achter buitenlandse politieke schermen...

Ons wekelijks **Omslagverhaal** brengt dan eens een dossier, dan een reportage, of een vraaggesprek, maar telkens de moeite waard om bij te houden of stof om een boom over op te zetten.

Maar WIJ volgt ook het sportgebeuren, door een kritische bril voor de suksessen en de uitwassen van de kommercie.

Bovendien kunt u in onze rubriek **Wederwoord** reageren op alles wat u (niet) zint of aanbrengen wat u belangrijk acht.

Dit is maar een greep uit de inhoud van WIJ, een kennismaking dringt zich op!

WEEKEINDEBREED

U wil kennismaken? Schrijf ons met onderstaande bon. Wij sturen u drie weken lang een gratis proefnummer.

U wil een vaste WIJ-lezer worden? Dit kan met een doorlopende opdracht voor slechts 100 fr. per maand of een eenmalige betaling van 1.200 fr.

Elke vrijdagmorgen ontvangt u dan een WIJ, een weekeindebreed weekblad dat u na een paar maanden niet meer kunt missen!

ANTWOORDBON

Ja, IK WIL WIJ

○ zend mij 3 gratis proefnummers van WIJ
○ zend mij een doorlopende opdracht (100 fr. per maand)
○ noteer mij voor een jaarabonnement, ik schrijf 1.200 fr. over op prk 000-0171139-31 van WIJ

Naam: _____

Adres: _____

_____

Handtekening: _____

(Bon terugsturen naar weekblad WIJ, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.)

PERSSPIEGEL

Voor ons eerste persoverzicht na de vakantie hadden we wel liever een ander hoofdtema gehad dan de kei die ex-voorzitter Gabriëls in de politieke vijver gooide. Want ook andere „feiten" eisen onze aandacht op: 11 juli zindert nog na en Diksmuide staat voor de deur.

HUMO

Uit dit weekblad twee citaten.

Jaak Gabriëls: „Ik hou niet van namen noemen, maar een groep in de Volksunie is blijven vasthangen aan haar puberteit, aan de nostalgie van de Vlaamse strijdliederenromantiek. Ik doe dat óók graag, eens een avond doorzakken en alle liedjes van toen opfrissen. Maar je hebt mensen die daar vandaag de dag nog voor léven. Ik denk óók wel eens met weemoed terug aan de tijd dat we *'Leuven Vlaams'* scandeerden. Maar sommigen bij ons zien niet in dat Leuven ondertussen al Vlaams *is*, dat het dus tijd zou kunnen zijn om een paar andere strijdpunten te kiezen. Maar nee, zij verwachten blijkbaar dat de huidige generatie Leuvense studenten óók met dat virus zou worden aangestoken. Die groep leeft en bedrijft politiek met een *mentale vertraging* van dertig jaar."

„Zegt u nu dat de IJzerbedevaart en het Zangfeest pure folklore zijn geworden?" vraagt Humo in een vraaggesprek aan Gabriëls.

„*Jaak Gabriëls:* Dat is misschien wat te sterk uitgedrukt. Het heeft zeker zin gehàd.

Humo: U gebruikt wel de voltooid verleden tijd.

Jaak Gabriëls: Ik gebruik de voltooid verleden tijd, ja; Ze zijn de voeling met het grote publiek kwijt. Misschien hervinden ze die, misschien ook niet. Er moet zoiets als de stem van het levend geweten zijn, een morele autoriteit die de Vlaamse politici richtlijnen geeft om de belangen van het Vlaamse volk te verdedigen... Maar de Vlaamse beweging heeft het momenteel heel erg moeilijk om die richtlijnen te verwoorden. Ik heb ze de laatste jaren alleszins niet meer gehoord."

HET LAATSTE NIEUWS

Na de reaktie van partijbestuur en VU-frakties op de verklaringen van Gabriëls heeft Panneels zijn bedenkingen met de vraag of een nieuwe beweging kan drijven „op het binnenhalen van ontevredenen".

„Wellicht is het geen toeval dat Gabriëls precies enkele dagen voor de IJzerbedevaart uit de partij wordt gezet. Anciaux kan zich daar immers aan heel wat kritiek verwachten en hoopt wellicht met het opruimen van Gabriëls en met het aanmeten van een Vlaams-radikaal profiel toch enkele goede punten te skoren. Ongetwijfeld wil hij met zijn beslissing eveneens andere verruimingsgezinden in zijn partij waarschuwen en afschrikken om op die manier de operatie van Verhofstadt alsnog wind uit de zeilen te nemen.

In het kamp van de verruimers is echter allerminst het ogenblik aangebroken om reeds viktorie te kraaien. De verruiming van de PVV tot een nieuwe beweging kan onmogelijk alleen drijven op het binnenhalen van ontevredenen uit andere partijen. De verruiming heeft alleen kans op slagen indien ze programmatorisch voldoende sterk staat en indien zij gedreven wordt vanuit een echte overtuiging. En niet alleen door politiek zelfbehoud."

GAZET VAN ANTWERPEN

Met wat zeem voor „de stoute bedenkingen" van Gabriëls twijfelt Dirk Castrel aan diens „opgelost-zijn"-gepraat van de Vlaamse strijd. De overlopers van na 1945 vonden dit ook.

„Bovendien moet de vraag worden gesteld of heel de verruimingsoperatie, waaraan vooral Guy Verhofstadt laboreert, uiteindelijk kans op slagen heeft. Binnen de PVV is immers niet iedereen opgezet met die idee. Daar gaan, voorlopig achter de schermen, stemmen op om de ambitieuze voorzittersplannen te dwarsbomen. Ook bij de Vlaamse liberalen broeit dus dissidentie, maar van een ander soort dan bij de VU.

Bij het uittekenen van een nieuw politiek koncept geraakt Gabriëls zelf niet veel verder dan eerder mistige verklaringen waarmee het gedrum in het politieke centrum bezwaarlijk kan worden doorbroken.

Hoogst betwistbaar is overigens de stelling van Gabriëls dat het kommunautaire gehaktketak in een terminaal stadium zit. Verbrandt Gabriëls niet wat hij zes jaar lang heeft aanbeden? Nu het kommunautaire debat steeds meer samenvalt met de diskussie over de sociale zekerheid en de verdeling van de staatsschuld, klinkt zijn boude uitspraak op zijn minst overhaast."

De Standaard

Bij de komende IJzerbedevaart had dit blad een gesprek met ere-voorzitter Jozef Coene.

„Te veel Vlamingen denken dat het nu allemaal in orde is, omdat ze vet en welvarend zijn geworden. De geschiedenis leert ons dat dit een gevaarlijke houding is."

Sommigen beweren dat het zelfstandiger wordende Vlaanderen eigenlijk weinig meer is dan een slechte kopie van het oude België.

„U hebt gelijk. Maar dat vormt voor de IJzerbedevaart tegelijk de uitdaging. De moeizaam opgebouwde strukturen moeten ingevuld en bemand worden door mensen met grote kwaliteiten, met moed en visie. We zullen ons moeten toeleggen op een vernieuwing van de inhoud die we aan de pas geschapen strukturen gaven."

DE MORGEN

Na „de broedertwist en schande" op de Brusselse-11juli Grote Markt vreest Piet Piryns dat de skin-head-vrienden van het Vlaams Blok ook in Diksmuide het zwijn komen uithangen.

„Er zijn allerlei broeierige geruchten over koncerten van neo-nazistische rockgroepen die aanleunen bij het Engelse National Front. Voorzitter Lionel Vandenberghe van het IJzerbedevaartkomitee verkeert in een weinig benijdenswaardige positie. Zijn toespraak zal, hoe hij het ook wendt of keert, een deel van zijn achterban teleurstellen. De laatste dagen komt Vandenberghe steeds meer onder druk te staan. De Volksuniejongeren willen dat hij het Vlaams Blok publiekelijk de oren wast en oproept tot verdraagzaamheid. Karel Dillen reageerde gisteren „verontwaardigd" en sprak de verwachting uit „dat in Diksmuide de onverkorte en ondubbelzinnige Vlaamse onafhankelijkheidseis zal gesteld worden". Zo raken de gemoederen langzamerhand verhit. Vandenberghe zal veel wijsheid aan de dag moeten leggen om wat bedoeld is als een serene dodenherdenking niet te doen eindigen met — inderdaad — kluisters en geschreeuw."

PRESIDENTSVERKIEZINGEN EN BUITENLANDSE POLITIEK

De Amerikaanse presidentsverkiezingen zijn vaak oorzaak van tempowijzigingen in de belangrijke internationale problemen. Soms moeten schrijnende menselijke toestanden aan de andere kant van de wereld wachten tot de nieuwe president zijn blik terug naar buiten keert, weg van de in die periode prioritaire ,,domestic issues''. Soms worden tijdens de kampanjeperiode sluimerende dossiers kuntmatig opgekrikt omdat zij de ene of andere elektorale positie kunnen verbeteren of die van de tegenstrever verzwakken. Dat is vandaag ook het geval in de wedren tussen de republikeinse president *Bush* en de demokratische kandidaat, goeverneur *Clinton.*

Vroeger, toen de koude oorlog nog woedde en het gevaar van de nukleaire holocaust nog reëel was, was het scenario voorspelbaar. De republikein placht zijn tegenstrever te beschuldigen van slapheid inzake defensie, van zwakheid tegenover het kommunisme (het ,,Rijd van de duivel'') en van gebrek aan vertrouwen in de aloude Amerikaanse patriottische waarden, die de enige waarborg voor de vrede inhielden. ,,Peace through strenght'' zoals Ronald Reagan placht te zeggen. Sedert de Republikeinse konventie van 20 augustus '92 heet dit: ,,the cultureal devide''.

De demokraten, die doorgaans beter konden omgaan met de UNO, pleiten voor meer internationaal begrip, voor een opener blik op de wereld, voor meer menselijkheid en voor grotere planetaire Amerikaanse verantwoordelijkheid. Dit schema is echter te simplistisch om in alle gevallen bruikbaar te zijn: het duidt slechts de grote lijnen aan uit het verleden.

(foto afp)

Vanaf dit jaar is er evenwel één grote nieuwigheid, nl. dat de geschiedenis een enorme draai heeft genomen door de ,,implosie van het kommunisme en de eksplosie van de USSR''. Het kommunisme speelt geen rol meer en oorlogvoeren, NAVO en O-W-alliantie moeten voor het eerst opnieuw worden bekeken. Voor de twee maakt dit het volgend verschil.

Voor Clinton, die in zijn aanvaardingsspeech slechts 143 woorden wijdde aan buitenlandse problemen, is deze historische draai zo determinerend geweest dat je volgens hem niet moet achteruitkijken. Ervaring uit deze afgesloten periode dient tot niet veel: het is de toekomst die van belang is.

Voor Bush is de nieuwe situatie precies het gevolg geweest van zijn optreden. Hij legt dus graag uit waarom de wereldorde veranderd is, hoe hij daartoe bijgedragen heeft en dat zijn ervaring uit het verleden direkt van nut kan zijn voor de behandeling van de huidige problemen in Irak, Bosnië en Somalia, bvb.

Algemeen gezien vind ik echter dat Clinton zich niet radikaal afzet tegen de door Bush gevoerde lijn. Hoogstens kan je hier en daar enkele verschillende nuances aantreffen. Zo is Clinton wat harder tegenover China omwille van Tienamen dan Bush die alweer zaken wil doen met Peking. Zo is Clinton openlijke pro-Israël, met of zonder Shamir en zo gaat hij vinniger te keer in verband met het Servisch optreden in Bosnië maar een globaal alternatief biedt hij niet.

Dit werd zopas nog bevestigd door een rapport van de Carnegiestichting, geproduceerd door ex-VSA ambassadeur in Peking, *Lord*, die besluit dat geen van beide kandidaten klaar staat om de rol van de VSA in de nieuwe wereldorde uit te stippelen.

Beiden zijn veeleer druk aan het werk om met snedige en kort-op-de-bal gefabrikeerde argumenten de stemmen te werven van de joden in de VSA. Vandaar Bush's akkoord met Rabin over de garanties ten bedrage van 10 mld. dollar en de relance van de vredeskonferentie op 24 augustus j.l.. Daarnaast zijn er de stemmen der latinos: vandaar de snelle afsluiting van het NAFTA-akkoord met o.a. Mexiko (North American Free Trade Agreement) en Bush's weigering om Castro's hand te schudden op de Wereld-Leefmilieutop in Rio. Beiden trachten tenslotte de stemmen te verwerven van de 10 mln. Polen, de 3,5 mln. Tsjecho-Slovaken, de 3 mln. Russen en 1,5 mln. Hongaren, de 810.000 Litouwers en de 740.000 Oekraïeners die in de VSA leven. En dan: de Europeanen uit de EEG!

De nieuwe wereldorde wordt dus tot na 3 november, de dag der verkiezingen ,,suspended, put on hold''. Ondertussen spatten uit de kiesstrijd tussen de twee giganten wel enkele vonken in het ronde.

Zo reageren vele (kleinere) landen hevig op de idee van Clinton om voortaan een Amerikaanse taks te heffen op de investeringen in vreemde landen die gedaan worden met de winsten die de daar reeds gevestigde Amerikaanse bedrijven er gemaakt hebben.

Zo vind ik de kombinatie ,,USA-UK-Frankrijk'', die buiten de UNO om, het luchtruim in het zuiden van Irak zou gaan domineren, een gevaarlijk precedent inzake internationale ortodoksie. Zo betreur ik verder dat wij zo lang hebben moeten wachten op harder optreden in Joegoslavië (Europa had m.i. reeds lang op het terrein moeten zijn, vooral in de lucht en ter zee). Zo had de EG eveneens zélf in Somalia moeten optreden, zonder op de VSA te wachten.

Het beste bewijs van de tijdelijke achteruitstelling van de ganse buitenlandse wereld uit het Amerikaans politiek vizier, ligt in de aanstelling van de minister van Buitenlandse Zaken *James A. Baker* tot Chief of Staff van het Witte Huis om de kieskampanje van president Bush te leiden. Baker heeft deze job vroeger reeds verschillende malen geklaard maar deze keer is zijn opdracht noch min noch meer: het opzetten van een volledig koherent plan voor binnen-, buitenlandse en ekonomische politiek gedurende een tweede Bushtermijn.

Baker bracht zijn woordvoerder *Margaret Tutwiler* mee naar het Witte Huis waar zij met haar kollega, woordvoerder van Bush, *Marlin Fitzwater* zal moeten samenwerken: voor insiders een serieus robbertje vechten! Het dag-in-dag-uit buitenlands beleid wordt ondertussen gevoerd door deputy-staatssekretaris *Lawrence* (Larry) *Eaglesinger* die het tijdens deze maanden niet eenvoudig zal hebben, ook al omdat Baker dus zelf zal bezig zijn met de Midden-Oosten-Vredeskonferentie.

Eaglesinger treedt dus op wanneer de minister de interne politieke toer opgaat. Hij is de eerste beroepsdiplomaat die het tot deputy-minister heeft gebracht maar meer dan het dag-in-dag-uit management wordt hem, zelfs nu, niet toevertrouwd. Zijn invloed is echter niet te onderschatten: hij was reeds kabinetslid van *Kissinger* en ging sedertdien als ambassadeur naar... Joegoslavië waar hij vooral Servische vrienden heeft gehad (''77-'80) wat reeds een deel van het Amerikaans (aarzelend?) optreden verklaart. Tijdens de Golfkrisis waren het de konservatieve krachten in de VSA en Europa die vooral militair wilden tussenkomen; nu zijn zij het die het meest aarzelen om in Joegoslavië op te treden, zowel van Britse (de huidige EG-voorzitter!) als van de zijde van de VSA...

Voor James Baker een interessant dilemma: ofwel lukt Bush niet en dat betekent dat Bakers kampanje is mislukt. Ofwel lukt Baker wél en dan kan hij zich afvragen waarom hij niet zelf kandidaat is voor het VSA-presidentschap. Zoals ik reeds vroeger schreef zou hij voor 1996 in ieder geval wél in de running zijn. Zijn mandaat als minister van Buitenlandse Zaken, gekombineerd met zijn interne politieke ervaring zijn inderdaad grote troeven voor deze man waarvan men zegt ,,dat hij niet op water kan wandelen maar hij weet wel zeer goed waar de rotsen liggen''...

Hans De Belder

BERT ANCIAUX: DE HEROPBOUW IS BEGONNEN

TOEN Bert Anciaux halverwege juni verkozen werd als opvolger van Jaak Gabriëls, sprak onze redaktie met de nieuwe voorzitter af om hem na de zomer uitgebreid te interviewen. Dan zou zou de jonge leider vertrouwd zijn met alle (wandel-)ngen, achterkeukens en balkons van het Barrikadenplein. En vooral: dan zouden alle WIJ-lezers van hun vakantie teruggekeerd zijn. Een interview van Jaak Gabriëls in Humo maakte ons voornemen plots dringend. In dat vraaggesprek onder de zon van een klaarblijkelijk heerlijk vakantie-oord kondigt de gewezen VU-voorzitter immers aan dat hij, en honderden VU-militanten met hem, mentaal al opgestapt is. Naast zinnige dingen vertelde Gabriëls aan Humo ook kwetsende zaken, bvb. over de Vlaamse beweging. En hij kondigde aan dat een VU die zich uitsluitend op het kommunautaire toespitst geen toekomst meer heeft.

De dankzij de komkommertijd in medialand breed uitgesmeerde woorden van Gabriëls brachten een malaise teweeg in VU-middens. Een reaktie mocht niet langer uitblijven. Voorzitter Bert Anciaux, naast VU-voorzitter ook volwassen begeleider in een Chiro-groep, zag zich genoodzaakt om zijn kamp met de Chiro van de Mutsaard in het Limburgse Neerpelt te onderbreken. Hij riep een partijbestuur samen dat uitgebreid werd met alle federale mandatarissen van de VU. De mededeling die achteraf werd verspreid, kunt u in het kadertje lezen.

WIJ: Heeft het partijbestuur Gabriëls nu uit de partij gestoten, of is hij zelf opgestapt?

Bert Anciaux: *„Jaak heeft zelf de beslissing genomen om uit de partij te gaan, en dat is bevestigd door het partijbestuur. Vanaf heden is Jaak dus geen lid meer van de partij. Hij heeft dus ook het recht niet om namens de partij verklaringen af te leggen, of namens de partij vergaderingen bijeen te roepen."*

WIJ: Kwam het partijbestuur tot deze beslissing op grond van het vraaggesprek met Jaak dat in Humo verscheen?

Bert Anciaux: *„Dat is de druppel die de emmer deed overlopen. Het is al maanden geweten dat Gabriëls zijn gesprekken met de PVV voortzet. Ik heb daarover met Jaak een onderhoud gehoud vlak na mijn verkiezing, en ik heb hem gevraagd om daar mee op te houden. Ik denk dat we lang genoeg gewacht hebben. De vraag of hij al dan niet zou opstappen begon verlammend te werken voor de Volksunie."*

Maandag vergaderde het partijbestuur van de VU, uitgebreid met alle leden van de parlementsfrakties op enkele vakantiegangers (Sauwens, Schiltz, Lauwers, Loones en Kuijpers) na, over het geruchtmakend interview van gewezen partijvoorzitter Jaak Gabriëls in Humo. Op een perskonferentie maakten VU-voorzitter *Bert Anciaux,* fraktieleider in de Vlaamse Raad *Paul Van Grembergen,* Kamerfraktieleider *Herman Candries,* Senaatsfraktieleider *Jef Valkeniers* en Europarlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* de konkluzies bekend: de beslissing van Gabriëls om de VU te verlaten werd bevestigd. Geen enkele van de andere federale mandatarissen zal de gewezen voorzitter echter volgen naar een verruimde PVV.

GEEN MANDAAT

WIJ: Gabriëls zei dat hij een mandaat had gekregen van het partijbestuur om te werken aan de politieke vernieuwing.

Bert Anciaux: *„Laat me duidelijk zijn: Jaak Gabriëls had geen mandaat om te onderhandelen met de PVV of met om het even wie over een eventuele fuzie. Dit is me in zoveel woorden gezegd door leden van het vorige partijbestuur, want zelf maakte ik daar nog geen deel van uit. Jaak heeft dus in eigen naam gesprekken gevoerd met de PVV, en niet in naam van de partij. Hij had wel de toestemming om onderhandelingen te voeren met de PVV over het tienpuntenprogramma dat later zo goed als klakkeloos door de Vlaamse regering is overgenomen."*

WIJ: Geldt de beslissing die aangaande Jaak genomen werd ook voor anderen?

Bert Anciaux: *„Iedereen die aan de gesprekken met de liberalen deelneemt, sluit zichzelf uit de Volksunie. Ik besef dat we daarvan ongetwijfeld een weerslag zullen ondervinden. Het is niet prettig om zo te werken. Maar het komt er nu op aan om door de zure appel te bijten. Er is nu eindelijk klaarheid, we kunnen nu beginnen aan de heropbouw van de partij."*

WIJ: Vreest U een grote leegloop?

Bert Anciaux: *„Neen. De frakties hebben vandaag bevestigd dat Jaak alleen speelt, kompleet alleen. Van de federale mandatarissen is er niemand die overweegt om Gabriëls te volgen naar de PVV."*

WIJ: Wat gebeurt er dan met mandatarissen van een lager nivo die momenteel onderhandelingen of gesprekken met andere partijen zouden voeren?

Bert Anciaux: *„Ik denk dat er heel veel mensen op een eerlijke wijze betrokken zijn bij vernieuwingsgesprekken van een of andere aard, denkende dat Jaak een mandaat heeft namens de partij. Wel, ik herhaal nog eens dat Jaak geen mandaat van de partij heeft. Dat iedereen nu beseft dat soortgelijke gesprekken niet namens de partij gevoerd kunnen worden, en dat ze ingaan tegen de belangen van de partij. Als de deelnemers aan deze gesprekken daar nu mee stoppen, is er geen vuiltje aan de lucht. Anders sluiten ze zichzelf uit de Volksunie."*

TOEKOMSTPLAN

WIJ: Gabriëls verklaarde dat de VU geen toekomst meer heeft als ze zich alleen blijft vastpinnen op het kommunautaire.

Bert Anciaux: *„Ik vind dat niet ernstig van Jaak. Hij heeft uiteindelijk de laatste jaren*

VU-voorzitter Bert Anicaux: ,,Een partij als de VU is noodzakelijk progressief, vernieuwend. Alleen al omwille van het staatkundige. Maar ook om andere redenen moeten wij vernieuwend zijn, zonder de goede waarden opzij te schuiven.
(foto Wevako)

van zijn voorzittersschap alles in het kader gesteld van de regeringsdeelname en het niet in gevaar brengen van de derde faze van de staatshervorming. Juist daardoor hebben we heel ons maatschappelijk profiel opgegeven.

Het is bovendien oneerlijk om mij ervan te beschuldigen met de Volksunie de radikale maar eng kommunautaire toer te willen opgaan. Wie mij in de partijwerking een beetje kent weet dat ik mij nog op heel wat andere terreinen aktief inzet. Ik wil juist inhoud geven aan het Vlaams-nationalisme, dat veel rijker is dan het kommunautaire. Het is juist ons Toekomstplan voor Vlaanderen waar ik mij wil achterzetten. Maar nu eens niet alleen met woorden.''

WIJ: Waaraan denkt U konkreet als U zegt op maatschappelijk vlak de radikale toer te zullen opgaan?

Bert Anciaux: *,,Eén voorbeeld: eindelijk eens doen wat we zeggen. We zeggen al lang dat we tegen politieke benoemingen zijn, en dat we daar niet aan meedoen. Maar toch is het zonneklaar dat we er wel aan meegedaan hebben.*

Een ander voorbeeld: het is tegenwoordig in om te roepen tegen de staat. De staat is de grote slokop etc. Daar wil ik niet aan meedoen. Er kan ongetwijfeld nog sterk bezuinigd worden in de overheidsuitgaven. Er zijn nog steeds heel wat heilige huisjes. Ik stel bvb. vast dat de mutualiteiten volgens de jongste begroting 5% meer krijgen, of 2 miljard, voor administratieve onkosten. Zoiets kan voor mij niet.

Nog een voorbeeld: ik ben een overtuigd voorstander van de federalizering van de sociale zekerheid. Zo kan er een flink stuk bezuinigd worden. En ook op andere vlakken moeten we de misbruiken in de sociale zekerheid uitwieden. Maar ik ben niet bereid om de stelsels zelf van de sociale zekerheid in het geding te brengen. Integendeel. Want net zoals men kan vaststellen dat er heel wat misbruiken bestaan in de sociale zekerheid, kan men vaststellen dat er heel wat gaten in blijven bestaan. Ik vind dat de VU dit moet aanklagen, wij moeten de verdedigers zijn van de armsten. Dit zijn de keuze's die we moeten maken, met alle gevolgen van dien. Wie daar niet achter kan staan, is eigenlijk bij ons niet thuis. Zorgen dat iedereen aan de bak kan komen, dat iedereen gelijke kansen krijgt, volgt immers automatisch voort uit het Vlaams-nationalisme.''

WIJ: Vreest U niet dat hierdoor snel een tegenstelling zal ontstaan tussen links en rechts in de Volksunie?

Bert Anciaux: *,,Wat is links? Wat is rechts? Wat is konservatief, wat is progressief? De socialisten noemden zich vroeger links. Maar was er een partij die konservatiever was? Onlangs had ik een interview met het KVHV. Iemand zei daar: ,,een Vlaamsnationalist is automatisch rechts. Maar er zijn progressieve en konservatieve rechtsen. En jij bent een heel progressieve rechtse.'' Daar raakt niemand nog aan uit.*

Volgens mij gaat het om het volgende: een partij als de VU is noodzakelijk progressief, vernieuwend. Alleen al omwille van het staatkundige. Maar ook om andere redenen moeten wij vernieuwend zijn, zonder de goede waarden opzij te schuiven. We moeten reageren tegen allerlei misbruiken, we moeten de heilige huisjes durven aanvallen, tegen onrecht en ongelijkheid vechten. Dat is progressief, niet konservatief. We moeten opnieuw nonkonformistisch worden, zoals twin-

▷

HET PARTIJBESTUUR EN DE FRAKTIES DELEN MEE

Het Partijbestuur van de VU heeft zich samen met de VU-frakties beraden over de uitspraken van gewezen voorzitter Jaak Gabriëls over diens politieke toekomst en zijn inzichten over de toekomst van de partij.

Het Partijbestuur bevestigt uitdrukkelijk dat het geen enkele opdracht heeft gegeven, aan wie dan ook, om gesprekken met andere partijen aan te gaan. Het Partijbestuur bevestigt dat Jaak Gabriëls zichzelf buiten de partij heeft gesteld en dat hij er dan ook vanaf heden geen deel meer van uitmaakt. Jaak Gabriëls heeft bijgevolg geen enkel mandaat meer om te spreken namens of in de partij. Het Partijbestuur zal dit ter bevestiging in september voorleggen aan de Partijraad.

Het Partijbestuur wenst in alle duidelijkheid te stellen dat diegenen die lid zijn van de VU en die deelnemen aan gesprekken met andere partijen over het samensmelten van de VU met deze partijen zichzelf de facto buiten de partij plaatsen.

Unaniem onderschrijven het Partijbestuur en de fraktieleden de bestaansreden en het programma van de partij. Zij verwerpen de aantijging dat dit programma enkel kommunautair zou zijn. Het demokratisch en verdraagzaam Vlaams-nationalisme omvat een brede, open en vernieuwende maatschappijvisie waarin het staatsvormende het noodzakelijke kader vormt. Het is dit brede programma dat de VU eensgezind en radikaal wil uitdragen.

Het Partijbestuur en de frakties stellen zich unaniem achter Voorzitter Bert Anciaux en bevestigen ten volle hun vertrouwen in de profilering die hij aan de partij geeft.

Chris Vandenbroeke
Algemeen Sekretaris

Bert Anciaux
Algemeen Voorzitter

Herman Candries
Fraktievoorzitter Kamer

Jef Valkeniers
Fraktievoorzitter Senaat

Paul Van Grembergen
Fraktievoorzitter Vlaamse Raad

Jaak Vandemeulebroucke
Fraktievoorzitter Regenboog

Brussel, 24 augustus 1992

tig jaar geleden. Wanneer er een tegenstelling blijkt te bestaan tussen progressief en konservatief, dan zal die knoop doorgehakt worden."

REGERINGSDEELNAME

WIJ: In de perskommentaren stond verleden week te lezen dat de Volksunie alle moeite van de wereld zal hebben om haar aanwezigheid in de Vlaamse regering en de Brusselse eksekutieve nog lang te kunnen verdedigen.

Bert Anciaux: *„Het partijbestuur heeft daar nog niet over gesproken. Het staat wel op het programma, want het partijbestuur moet immers het al lang aangekondigd evaluatiekongres van 4 oktober voorbereiden. Ik wil daar slechts het volgende over kwijt: ik stel vast dat België totaal onmachtig is om iets te doen aan de zware problemen die er bestaan. België wordt niet alleen onbestuurbaar, het wordt ook onleefbaar. Het wordt tijd dat we alles op Vlaanderen gaan zetten. Zolang we het Vlaams front in de onderhandelingen met de Franstaligen kunnen in stand houden, en zolang er vernieuwend werk geleverd wordt in de Vlaamse regering, denk ik dat we fier mogen zijn dat we er deel van uitmaken. En hetzelfde geldt voor de Brusselse eksekutieve."*

WIJ: Is het niet makkelijker om een partij terug op te bouwen vanuit de oppositie?

Bert Anciaux: *„Dat is juist, dat heb ik van in het begin gezegd. Maar op dit ogenblik zou het misschien laf zijn om onze verantwoordelijkheid te ontvluchten. Want laat ons wel wezen: juist door onze aanwezigheid in de Vlaamse regering houdt het Vlaams front stand. Maar ik wil op de evaluatie van oktober niet vooruitlopen."*

WIJ: Er lijkt wel een parallel met uw voorganger Gabriëls. Hij kreeg regelmatig het verwijt te lijdzaam in de regering te blijven en achter de wortel van de derde faze aan te lopen, totdat de wortel plots weg was. Is het Vlaams front een nieuwe wortel voor de Volksunie?

Bert Anciaux: *„Neen, ik stel geen enkel ultimatum. Van zodra de SP of de CVP de minste stap zetten die tegen het tienpuntenprogramma van de Vlaamse eksekutieve ingaat, trekken we onze konkluzie. Maar anderzijds wil ik hen niet het alibi geven dat de VU het Vlaams front verbreekt om België weer eens te redden."*

WIJ: U sprak reeds herhaaldelijk over een onafhankelijk Vlaanderen. Zegt U het federalisme vaarwel?

Bert Anciaux: *„Neen, ik wil alleen de bakens verzetten. De VU is als partij steeds voorstander geweest van een Europa der volkeren en regio's. Voor België zal daar steeds minder plaats zijn. Wat immers vroeger nationale bevoegdheden waren, zullen immers steeds meer toekomen aan de regio's en aan Europa. België zal zichzelf overbodig maken in een federaal Europa."*

(mvl/pdj)

NADENKEN NIET VERBODEN

Midden augustus tijdens een „losse babbel" met joernalisten sneed Bert Anciaux ook het probleem Brussel aan. Wie de VU-voorzitter kent weet dat de stad hem nauw aan het hart ligt, niet alleen omdat hij er schepen is maar vooral omdat hij de stad-in-volle-mutatie van nabij volgt. En het zijn vooral deze wijzigingen die hem bezorgd maken. Omdat de pers blijkbaar slechts het kommunautaire aspekt van Anciaux' denkbeelden interessant vond, eigenlijk uit haar verband rukte, kreeg het publiek een vrij ongenuanceerd beeld van het gesprek. En dat zorgde voor uiteenlopende kommentaren, van boos tot blij.

NIEUWE WENDINGEN

Anciaux schetste enkele sociologische gegevens waarmee grootsteden te maken hebben. Grootstedelijke gebieden worden steeds meer schakelpunten tussen landen, dit uit zich in een toenemende betrokkenheid en een rechtstreekse konkurrentie met mekaar. Een ander fenomeen is dat van de *stadsregionalisatie*, grootsteden treden meer en meer naar buiten, stellen zich onafhankelijk op als waren het regio's en gaan eigen relaties en bindingen aan. Men moet maar eens op internationale jaarbeurzen kijken, sommige steden doen er zich voor alsof zij op zichzelf bestaande entititeiten zijn.

Meer dan vroeger zorgt uitwaaiering van de krachtige binnenstad voor samensmelting met de direkte omgeving, het soms nog landelijke karakter wordt hertekend en herkleurd tot één grootstedelijk gebied. Voor Brussel komt daar nog het Europese element bij. Zonder reeds officieel dé hoofdstad van de EG te zijn is Brussel dat reeds in de feiten. Als men in het buitenland over „Brussel" spreekt bedoelt men eigenlijk *Europa*.

Een ander fenomeen is het feit dat grootsteden het kruispunt van internationale migratiestromen zijn geworden. Door toenemende verhuisbewegingen neemt de maatschappelijke en kulturele verscheidenheid onvermijdelijk toe.

Omdat migranten, zowel binnen- als buitenlandse, vaak slecht gekwalificeerde arbeidskrachten zijn nemen werkloosheid en armoede ongenadig toe. Anciaux spreekt zelfs dat Vlaanderen zijn *vierde wereld* naar Brussel uitvoert...

TWEE MOGELIJKHEDEN

Door dagelijkse konfrontatie met deze vraagstukken, vindt voorzitter Anciaux, moet men wel als vanzelf over de toekomst van Brussel gaan nadenken. Hij ziet twee mogelijke scenario's. Ofwel wordt Brussel een *Europees distrikt*, ofwel een volwaardig *deel* van Vlaanderen met een eigen erkende en gerespekteerde identiteit. En over dat laatste gingen de stemverheffingen.

In het eerste geval wordt Brussel een min of meer zelfstandige stadsstaat onder direkte of indirekte voogdij van Europa en waarbij de EG wordt geacht voor de volle 100% op te draaien voor het in standhouden — infrastruktureel, sociaal en kultureel — van het distrikt.

In het tweede geval wordt Brussel een min of meer zelfstandig hoofdstedelijk gebied onder onmiddellijke *voogdij* van Vlaanderen en waarbij onze gemeenschap geacht wordt voor 100% in te staan.

Persoonlijk kiest Anciaux voor de tweede oplossing omdat het zogenaamde *District of Europe* zich geen barst zou (zal) aantrekken van wat een ongebreidelde verstedelijking in de rand kan veroorzaken. Anciaux koppelt zijn denkbeelden voor Brussel ook aan de Vlaamse rand. Een politiek voor Vlaams-Brabant uitwerken en tot een goed einde brengen ziet hij niet zonder een aanpak van Brussel door Vlaanderen.

Geen Europees disktrikt ook, omdat Europa zich maar weinig zou inlaten met armoede en werkloosheid van de bewoners op zijn grondgebied.

Uit zijn ervaring als dialoog-onderhandelaar heeft Bert Anciaux geleerd dat de Walen het loslaten door hun gemeenschap van Brussel niet ongenegen zijn. De Waalse keuze voor Namen als hun hoofdstad is daar het bewijs van. Dit nieuw feit gekoppeld aan „het gevoel" dat Vlaams-Brabant en Brussel ekonomisch en kultureel steeds intenser gaan samenleven, doen de VU-voorzitter besluiten dat Brussel een uitdaging voor Vlaanderen is geworden.

ERNSTIG NEMEN

Nadenken over deze nieuwe toekomst voor Brussel vergt echter het verlaten van de oude schema's die lange tijd de Vlaamse geesten hebben bepaald. Dàt heeft wellicht voor de nodige beroering gezorgd, meent Bert Anciaux.

Wanneer Vlaanderen z'n hoofdstad ernstig wil nemen en de volle verantwoordelijkheid wil dragen dan moet het ook bereid zijn volop in Brussel te investeren. Waar vroeger gesteld werd dat Vlaanderen enkel in *Vlaams*-Brussel diende te investeren dan

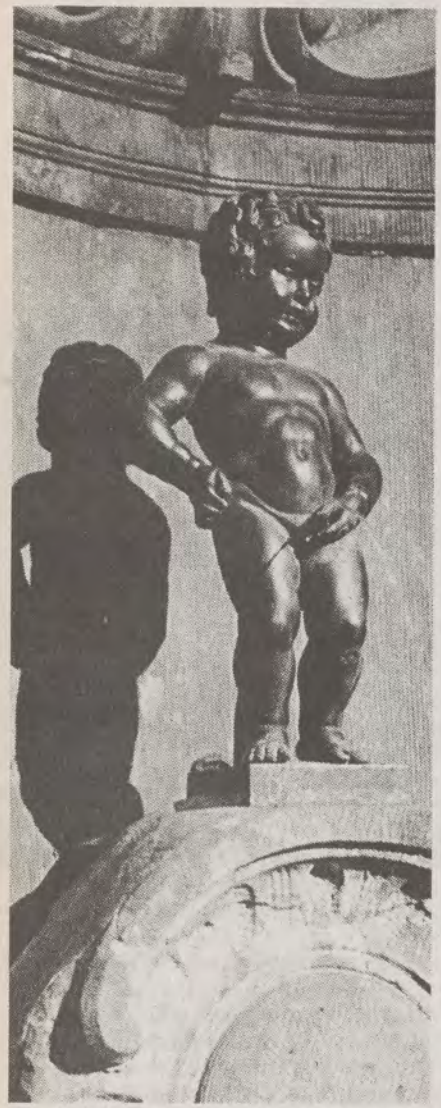

De diskussie over welk grondgebied Manneken Pis bewatert kan nog lang aanslepen. (foto Archief)

zou, aldus Anciaux, Vlaanderen moeten instaan voor *geheel* Brussel.

Natuurlijk rijst onmiddellijk de vraag wat de Franstaligen van Brussel over deze zienswijze denken. Zij reageerden, zoals te verwachten was, ronduit negatief. Zij ruiken onmiddellijk diskrimiantie en Vlaamse *Anschluss*. Uit Wallonië kwam voorlopig geen reaktie. Vinden de Walen Brussel niet interessant meer? Achteraf verklaarde Anciaux dat zijn kollega's in het Brusselse schepenkollege beter dan wie weten dat hij de vinger op de zere wonde heeft gelegd. Over die mogelijke diskriminatie heeft hij hen alvast gerustgesteld.

De etische waarde van een volk moet gemeten worden aan het respekt dat het opbrengt voor anderen. Zo'n respekt houdt een zekere kulturele en bestuurlijke zelfstandigheid in. De rol van de bestaande gemeenschapskommissies zal aldus toenemen. Beide kommissies zullen echter binnen bepaalde grenzen en onder voogdij van Vlaanderen werken, de gewestelijke bevoegdheden kunnen verder door het Brusselse Hoofdstedelijk gewest onder Vlaamse voogdij worden uitgeoefend.

Is deze zienswijze haalbaar? Ja, zegt Anciaux, maar dan moet met volgende 5 punten rekening worden gehouden.

1. Hoe meer Wallonië afstand neemt van de Franstalige gemeenschap in Brussel, hoe meer Franstalige Brusselaars naar Vlaanderen zullen neigen.

2. Hoe meer garanties Vlaanderen wil bieden voor een autonoom, paritair bestuurd stadsgewest, des te minder Franstalige weerstand er zal zijn.

3. Hoe meer Vlaanderen er in zal lukken om van zijn hoofdstad een leefbare stad te maken, des te meer zal elke Brusselaar het belang van de Vlaamse inbreng ervaren. Van doorslaggevende aard zullen de investeringen op sociaal-maatschappelijk vlak zijn. Grootstadproblemen als kriminaliteit, drugsgebruik, armoede, woningnood, enz overstijgen het kommunautaire en moeten vanuit overleg, samenwerking en door een kordate aanpak opgelost worden.

4. Hoe meer Vlaanderen, zonder onderscheids des persoons, financieel in zijn hoofdstad investeert, hoe meer iedereen zal geneigd zijn mee te werken aan de verwezenlijking ervan.

5. Hoe meer Vlaanderen rekening wil houden met het eigene van haar hoofdstad en dus ook met de biezondere positie van Franstalige en Vlaamse Brusselaars, hoe meer iedere Brusselaar zich weer thuis zal voelen in deze stad.

STUDIEWERK

Niet iedereen zal het met deze voorstellen, die geen partijstandpunten zijn, eens zijn. Hoeft ook niet beweert Anciaux. Alvorens het echter te laat is mag niemand stilzitten om over de toekomst van Brussel na te denken. Ook de Franstaligen moeten dat doen, vindt hij, want wie van hen weet te zeggen hoe ver de Waalse solidariteit met de Franstalige Brusselaars gaat? En omgekeerd.

Anciaux vindt echter dat de keuze die de Vlaamse gemeenschap zal maken duidelijk moet zijn. Als zij Brussel als hoofdstad wil en deze stad niet wil loslaten, nu eens niet in woorden maar ook in daden, dan zal er moeten geïnvesteerd worden.

De uitgezette denkbeelden hebben uiteraard voor de nodige kommentaren gezorgd, zowel binnen als buiten de partij laaide de diskussie op. Uit tegengestelde hoeken — *'t Pallieterke* en *Markant* — klonk zelfs lof voor de VU-voorzitter omdat hij tenminste de durf heeft gehad inzake Brussel andere dan de platgetreden paden te bewandelen en dat is in het bleke politieke landschap van na 24 november reeds een aardige verdienste.

Voorzitter Anciaux heeft alvast een studiedag aangekondigd waar over zijn en andere Brussel-voorstellen zal gediskussieerd worden.

(m.s., m.v.l.)

ADVERTENTIE

DEZE WEEK IN

Knack

De zoo, een reservaat

Dierentuinen waren vroeger tentoonstellingsruimten. Nu gelijken ze alsmaar meer op reservaten. Wetenschappelijk onderzoek en zorg om natuurbehoud maken van de zoo een plek van studie, kweek en pret. Deze week in Knack.

Bert Anciaux

De herverkaveling van het politieke landschap schroeit de Volksunie. Ex-voorzitter Jaak Gabriëls stapte als eerste op, richting PVV. Een rondgang in Brussel en een gesprek met Anciaux, deze week in Knack.

Altman vrijuit

De beste Amerikaanse filmregisseur van de jaren '70, Robert Altman, maakt een briljante come back met "The Player": een satire op Holly-wood, zo scherp als het interview met Altman, deze week in Knack.

De nieuwe motorrijders

"Als ik na een stresserende werkdag op de Kawa klim voor een ritje, kom ik als een ander mens terug." Over het vrijheidsgevoel en het vermijden van files: een portret van de nieuwe motorrijders, deze week in Weekend Knack.

En verder...

• Paul Goossens spreekt met filozoof André Gorz • Het onderzoek naar de moord op André Cools loopt weer vast • Nieuwe wapens • Het autowegen-vignet onder vuur • Zomerserie: de haven van Ostia • Interview met president Cosic van Joegoslavië • De nood van Somalië • Irak blijft koppig • Zomwerwedstrijd: bijna twee miljoen frank aan pijzen

3 MAGAZINES IN 1:
KNACK + WEEKEND KNACK
+ TELE KNACK (64 pag.)
ELKE WOENSDAG
TE KOOP

IN EIGEN NETTEN GEVANGEN

CHRIS VANDENBROEKE, professor aan de RUG en sinds kort algemeen sekretaris van de VU, is een bezige bij. Na zijn populair-demografische studie *De vergrijzing van Vlaanderen*, werd woensdag j.l. een nieuwe publikatie aan de pers voorgesteld. Ditmaal over de financiering van het onderwijs in Vlaanderen.

Het probleem is inderdaad prangend. Het onderwijs in Vlaanderen (en Wallonië) wordt grotendeels gefinancierd door een soort dotatie, een overdracht van centen, van de nationale overheid naar de gemeenschappen. De nationale overheid haalt die onderwijscenten uit de BTW-ontvangsten.

Volgens Chris Vandenbroeke kostte het gelijk leggen van de lat door wijlen Onderwijsminister Coens (foto) veel geld. (foto VUM)

EVOLUTIE

De grootte van dit bedrag werd vastgesteld in 1989, als onderdeel van de financieringswet. Toen werd overeengekomen dat de basisbedragen op de onderwijsbegroting 167,4 miljard frank per jaar voor de Vlaamse Gemeenschap en 128,9 miljard per jaar voor de Franse Gemeenschap zouden bedragen. Elk jaar worden die bedragen aangepast in funktie van het aantal leerlingen en de inflatie.

De dienst *Begroting* van het Departement van Onderwijs ging na hoe deze bedragen, rekening houdend met geboortecijfers en inflatie, tijdens de volgende 10 jaar zullen evolueren.

Tevens stelde men een hypotese op van de te verwachten kostprijs van het onderwijs tijdens het komend decennium, en dit bij ongewijzigd beleid. Wanneer deze twee cijferreeksen naast elkaar worden geplaatst, krijgt men een idee van de dreigende financiële moeilijkheden op het Vlaamse onderwijsfront. In deze — overigens zeer gematigde — veronderstelling bedraagt het financieringstekort in het jaar 2000 maar liefst 45 miljard frank!

Leegstaande klaslokalen, langdurig stakende leraars en een kronisch geldtekort voor het onderwijs zijn vooralsnog louter Waalse fenomenen. Maar het water stijgt ook onderwijzend Vlaanderen snel naar de mond. Chris Vandenbroeke waarschuwt.

Jaar	Middelen	Uitgaven	Saldo
1990	171,7	166,4	5,3
1991	177,1	176,8	0,3
1992	183,3	187,1	-3,8
1993	189,3	197,0	-7,8
1994	195,5	207,6	-12,0
1995	202,0	222,6	-20,5
1996	208,9	234,0	-25,1
1997	216,0	245,8	-29,8
1998	223,2	257,6	-34,4
1999	230,5	269,6	-39,1
2000	237,7	282,2	-44,5

In onderwijsmiddens, en ook reeds bij sommige politieke verantwoordelijken, wordt men zich steeds meer bewust van dit financieel zwaard van Damokles. De stijgende trend is niet lang meer houdbaar, des te meer daar de totale onderwijsbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vandaag ruim 200 miljard frank bedraagt. Dit is de helft van de gehele Vlaamse begroting.

DRIE OORZAKEN

In zijn boek speurt Chris Vandenbroeke naar de redenen van dit kolossaal onderwijsbudget. Hij ziet drie oorzaken. Er is de ,,euforie van de jaren '60'' toen demokratisering van het onderwijs het modewoord was. Alles moest mogelijk zijn om de goeddraaiende ekonomie een stevige onderbouw te geven. Er werd blindweg geïnvesteerd in schoolgebouwen en het onderwijs werd aanzien als een tewerkstellingsfabriek. Steeds meer leerkachten voor een gelijkblijvend of dalend aantal leerlingen. Dit zou de kwaliteit ten goede komen, was de gangbare mening. Van staatsschulden was nog geen sprake.

De tegenstellingen tussen Vlaanderen en Wallonië vormen een ander element. Het gelijk leggen van de lat door wijlen onderwijsminister *Daniel Coens* (CVP) kostte veel geld. En sinds het onderwijs vanaf 1989 werd gefederaliseerd, en Vlaanderen dus zelf bevoegd werd voor het beleid terzake, is van

een ernstige sanering nog geen sprake. De dure nationale normen en rekeningen werden simpelweg overgenomen.

Het schoolpakt vormt in de visie van Vandenbroeke een derde oorzaak van de financiële ontsporingen. De strijd tussen de drie netten in Vlaanderen — het vrij, het gemeenschaps- en het provinciaal en gemeentelijk onderwijs — jaagde de kosten de hoogte in. De lieve vrede werd in de onderwijswereld afgekocht door aan elk net te geven wat het andere net al had. Dat men aldus bepaalde wantoestanden of overdreven uitgaven regulariseerde in plaats van weg te nemen, werd makkelijkheidshalve maar over het hoofd gezien.

Chris Vandenbroeke houdt evenwel geen pleidooi om het onderwijsbudget drastisch te verminderen. *„De jeugd voorbereiden op de kennismaatschappij van morgen vereist een grote inspanning. Het onderwijsbudget koppelen aan de evolutie van het BNP is dan ook gerechtvaardigd. Maar bij ongewijzigd beleid is er een onkontroleerbare uitgavenstijging, en dit kan niet. Evenmin kan het dat, hoewel we nu zeer veel geld besteden aan het onderwijs, deze sektor in een malaise verkeert en de leerkrachten gedemotiveerd en onderbetaald zijn. Strukturele maatregelen zijn nodig om dit te verhelpen."*, aldus de RUG-professor.

NETTEN

Welke die maatregelen dan wel moeten zijn is een ander paar mouwen. Vandenbroeke ziet twee belangrijke uitdagingen. Hij pleit onomwonden voor een grondige rationalisatie, waarbij het model van de Duitstalige gemeenschap hem voor ogen staat. Het lager onderwijs zou enkel aan pluralistische gemeentescholen worden overgelaten. In het middelbaar en hoger onderwijs blijft de keuze tussen vrije en gemeenschapsscholen behouden, maar het gemeentelijk en provinciaal onderwijs zou verdwijnen. Terwijl nu elk net elk onderwijsniveau inricht, betekent deze optie een drastische *vereenvoudiging* van de nettenstruktuur.

Een noodzakelijke financiële herwaardering van het beroep van leraar wil Vandenbroeke bekomen door te sleutelen aan de omkaderingsnormen. Konkreet wil hij minder leerkrachten voorzien voor evenveel leerlingen, terwijl de leerkrachten ook iets meer lesuren voor hun rekening moeten nemen. Of nog: meer verdienen, maar ook meer werken. Aanvaardbaar en realiseerbaar in de nogal starre onderwijswereld? Voor Vandenbroeke is het in elk geval de enige mogelijkheid om het Vlaams onderwijs kwaliteitsvol en betaalbaar te houden.

Filip Delos

— Wie zal dat betalen? De financiering van het onderwijs in Vlaanderen. Chris Vandenbroeke. Uitg. Vlaams Nationaal Studiecentrum, 1992, 02/219 49 30, 80 blz. 100 fr.

GEDURFD PLEIDOOI VOOR BEHOUD LAATSTE LIMBURGSE MIJN

Eind 1986 huurde de toenmalige regering Martens-Gol topmanager *Thyl Gheyselinck* in om de problemen van de verlieslatende Kempische Steenkoolmijnen aan te pakken. In geen tijd had deze een „rapport" klaar. Besluit: de KS moesten dicht, te beginnen met de oostelijke mijnen. De sluiting van de laatste mijn wordt gepland voor eind september van dit jaar. Aanvankelijk was het verzet tegen dit plan heftig, niettegenstaande het feit dat enkel de VU zich politiek engageerde. Vakbonden en SP — toen nog in de oppositie — legden zich neer bij de sluiting. De mijnuitbating zou te duur zijn geworden.

Argumenten tegen de plannen konden niet zomaar worden weggewuifd. Er waren de sociale gevolgen: 10.000 mijnwerkers zouden op straat komen te staan, zonder uitzicht op een nieuwe baan. Ekonomisch gezien zou het wegvallen van de mijnaktiviteit een zware dobber zijn voor een provincie waarvan de werkloosheidscijfers nog een stuk hoger lagen dan het Vlaamse gemiddelde. Vanuit energie-strategisch standpunt werd gewaarschuwd voor het definitief afschrijven van aanzienlijke steenkoolreserves.

Het verzet tegen de sluiting kon niet verhinderen dat deze uiteindelijk toch werd doorgevoerd. Wel staken de Europese, federale, Vlaamse en provinciale overheden de koppen bij elkaar en werd een bedrag van plusminus 100 miljard frank ter beschikking gesteld van de provincie om de gevolgen op te vangen. De mijnwerkers zelf kregen betrekkelijk gunstige afvloeiingsvoorwaarden, de mijnuitbating zou slechts geleidelijk worden afgebouwd en met het geld dat nog restte zou gewerkt worden aan de ekonomische rekonversie van de provincie. Een ambitieus *Toekomstkontrakt voor Limburg*, waarbij alle betrokkenen zich verbonden om de werkloosheid in de provincie in een tijdsspanne van 10 jaar terug te dringen tot het Vlaamse gemiddelde, zag het daglicht.

Iedereen leek tevreden.

Mijnen, nog niet uitgeteld? (foto de Maître)

ZWARTE GOUD

Hoewel de sociale en ekonomische gevolgen van de sluiting min of meer opgevangen zouden worden, wordt hierdoor een aanzienlijke reserve aan steenkool bijna onomkeerbaar opgegeven voor ontginning. Daardoor wordt elke mogelijkheid voor alternatieve aanwending van de hoogwaardige Kempische steenkool uitgesloten. Mede door deze overweging liet een groep mensen de Kempische Steenkoolmijnen niet los en organiseerden zich in het *Europees Studiekomitee voor de herwaardering en chemische valorizatie van de Europese steenkolen*. Meteen bouwden zij door studie en internationale kontakten een gedurfd, maar ook belangrijk pleidooi voor het behoud van een zekere mijnaktiviteit in Limburg op.

Uitgangspunt van hun werkzaamheden is dat er een ekonomisch rendabele toekomst is weggelegd voor de chemische valorizatie en verwerking van steenkolen in de zogenaamde *carbochemie*. Omdat de Kempische steenkoolreserves, die in totaal op ongeveer 5 miljard ton worden geschat, bestaan uit kwalitatief hoogwaardige zwavelarme en zwavelvrije cokeskool en gasrijke, zwavelarme vlamkolen die geschikt zijn voor bovengrondse vergassing en *liquefactie* (vloeibaar maken), zijn deze hier uitermate geschikt voor. Een verlieslatende ontginning van de steenkolen zou dan op termijn in evenwicht kunnen gebracht door een winstgevende verwerking van deze kolen. Het Europees Studiekomitee gaat er terecht van uit dat het belang van steenkool voor chemische ver-

▷

werking zal toenemen naarmate andere grondstoffen schaarser zullen worden. Zo wordt voorgerekend dat de wereldreserves aan aardolie niet verder dan ongeveer 44 jaar zullen reiken. Er kan een ogenblik komen dat de kostprijs van een vat ruwe olie zo hoog zal oplopen dat kunstmatige, uit steenkool geproduceerde olie konkurrentieel zal zijn. Trouwens, bij de tweede olieschok was dit reeds het geval. Toen lagen er in Limburg plannen klaar om een nieuwe mijn te bouwen en een carbochemische fabriek voor de verwerking van 15 miljoen ton steenkool.

DURVEN INVESTEREN

Het Europees Studiekomitee pleit dan ook voor een opschorting van de sluiting van de laatste steenkoolmijn Zolder-Houthalen. De infrastruktuur moet behouden te worden. Daarnaast dient de overheid te investeren in het onderzoek naar de chemische verwerking en bovengrondse vergassing van de steenkolen. Een laatste, beperkte mijnaktiviteit kan hiervoor de grondstoffen voorzien. Daarom bepleit het komitee de bouw van pilootfabrieken voor deze aktiviteiten. In de Europese energiekommissie liggen voorstellen ter tafel om in Limburg een dergelijke bedrijvigheid te subsidiëren, gezien de centrale ligging en de uitzonderlijke kwaliteit van de kolen. Belangrijk is evenwel dat laatste steenkoolmijn open blijft, maar ook daar zou Europa voor de helft het verlies ten laste kunnen nemen. Als de mijn, en dus ook de kennis, intakt blijven, dan wil de E.G. in Limburg tevens een centrum voor opleiding van Oost-Europese mijningenieurs en kaderleden subsidiëren.

Dit alles zal niet op korte termijn tot rendabele resultaten leiden, maar in elk geval kan op die manier belangrijk onderzoek worden gedaan voor de energievoorziening van de volgende eeuw, en worden mogelijke opties nog een tijdlang open gehouden. Bovendien zijn de resultaten van de rekonversie-inspanningen in Limburg niet van die aard dat een dergelijk projekt zomaar terzijde kan worden geschoven.

Het Europees Studiekomitee beweert nergens dat de keuze die zij voorstaat tot winstgevende resultaten zal leiden. Vraag is of men deze zekerheid moet hebben om een dergelijk projekt aan te vatten. Het onderzoek zou bijdragen tot de opbouw van kennis in een domein dat steeds belangwekkender wordt. Zoals voor veel ander wetenschappelijk onderzoek kunnen afgeleide resultaten niet worden voorspeld. Een beperkte mijnaktiviteit tegen beperkte kosten zou voor heel wat, moeilijk om te scholen, mijnwerkers toch nog een oplossing bieden voor werkgelegenheid. Voor de besteding van de rekonversiegelden wordt trouwens van alles en nog wat uitgedacht, waarbij evenmin resultaten worden gegarandeerd.

Tot hiertoe heeft het Studiekomitee slechts weinig steun gevonden voor haar plannen. Te gedurfd wellicht voor politici die snel konkrete resultaten eisen. Het lijkt erop dat iedereen blij is dat sluitingsbeslissing genomen werd, en liefst niet herinnerd wordt aan deze periode van politieke hoogspanning. Hierdoor dreigt een degelijk voorstel ,,zonder gevolg'' te worden genegeerd. Tenzij de Vlaamse Raad terzake stappen onderneemt. Een dossier voor het najaar.

ADVERTENTIE

Jan De Nul N.V.

Tragel, 23
9308 Hofstade-Aalst
Belgium

Phone (53) 760.511
Telex 12340 de nul
Fax (53) 78.17.60

VOOR DE 65ste KEER!

ENKELE weken geleden, in een laatste oproep tot zelfbewust Vlaanderen, benadrukte IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe dat het ongeoorloofd zou zijn om dit jaar met minder volk op de bedevaartweide te staan. Dat zou pas koren op de molen zijn van hen die beweren dat de Vlamingen toch niet wakker liggen van kommunautaire problemen. *,,In dat geval zullen er opnieuw stemmen opgaan om langs Vlaamse kant enige ,,redelijkheid'' aan de dag te leggen en de Belgische eenheid toch maar niet in het gevaar te brengen. Dat moeten we zeker vermijden.''* aldus Lionel Vandenberghe.

Vandenberghe zegt verder dat de hoop die velen hadden gesteld in de dialoog tussen de gemeenschappen ijdel bleek te zijn. Met de franstaligen valt blijkbaar niet te praten want, zo zegt de voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee: *,,De franstaligen blijven vasthouden aan hun taalimperialistische eisen en blokkeren daardoor de Vlaamse en de Waalse natievorming. Onder druk van de Vlaamse beweging hebben de Vlaamse politici het been stijf gehouden en een dam opgeworpen tegen verdere gebiedsroof. Het zal er nu op aankomen om vol te houden.''*

Bij het begin van het nieuwe politieke jaar zijn alle ogen steevast op, en alle oren steevast naar Diksmuide gericht. De IJzerbedevaart is zo'n beetje de eerste steen van het seizoen die in de Belgische politieke kikkerpoel wordt gekeild. Tevens wordt jaar na jaar, tijdens de bijeenkomst in Diksmuide, de universele eis en het verlangen naar zelfbestuur, vrede en verdraagzaamheid geformuleerd en aan de aktualiteit getoetst.
Voor de 65ste keer gaat nu zondag, 30 augustus, de IJzerbedevaart door onder het motto *Vlaanderen. Ons huis, onze thuis.*

ONDER DEN TOREN

Er staat ons dus krasse taal te wachten aanstaande zondag op de weide in Diksmuide. En hoewel de toespraak van de voorzitter

(foto Dann)

,,Onder den Toren'' gehouden wordt, heeft het er alle schijn naar dat het geen loos toogpraatje wordt: *,,Aan de franstaligen moet duidelijk gemaakt worden dat ook maar de minste toegeving inzake het territorialiteitsbeginsel total onaanvaardbaar is vor de Vlaamse publieke opinie. Voor onze eigen politici moet de Bedevaart een teken zijn dat het de Vlamingen menens is met de zelfbestuur-eis en dat elk verder uitstel van de Vlaamse natievorming onduldbaar is.''* aldus Vandenberghe.

Wellicht wordt de 65ste IJzerbedevaart een hard pleidooi voor een eigen Vlaams Huis. Terecht. Een Vlaams Huis waar de Frontsoldaten decennia geleden al voor vochten, in dramatische omstandigheden. Maar net zoals de Fronters destijds, zijn wij ook nu niet tevreden met de eerste de beste architekt die een schabouwelijk plan voor dat huis aflevert. In dat Vlaams Huis moet het ook prettig toeven zijn, het moet écht Onze Thuis zijn. Een Gemeenschapshuis waarin plaats is voor ieder van ons, en geen ,,Select-Bar'' waarin enkele primaire buitenwippers uitmaken wie er in mag en wie niet.

Hopelijk denkt de voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee daar aanstaande zondag ook eens aan. **(ts)**

OOK VREDESMANIFESTATIE

Het IJzerbedevaartkomitee gruwelt bij de recente gebeurtenissen in het gewezen Joegoslavië. In een persmededeling die eerder deze week werd verspreid, reageerde het komitee, bij monde van voorzitter Lionel Vandenberghe en sekretaris Koen Baert, met afkeer.

,,De IJzerbedvaarten zijn de oudste vredesmanifestaties in het Vlaamse land. De zelfbestuurgedachte werd steeds verbonden met de nooit-meer-oorlog— en de godsvrede-gedachte.

Geweld, etnische zuiveringen en koncentratiekampen in een land dat voor kort nog een vakantieland was, werden voor onmogelijk gehouden. Aan het uitmoorden van vrouwen en kinderen, aan het vernielen van ganse steden en dorpen, aan het transporteren van bevolkingsgroepen moet een einde gemaakt worden.

De IJzerbedevaart van 30 augustus kan een eerste massaal signaal geven aan de Belgische en Westerse regeringsverantwoordelijken om niet blijvend lijdzaam toe te zien op deze afschuwelijke toestanden.

Het IJzerbedvaartkomitee doet daarom een dringende oproep tot de Vlamingen om te getuigen voor vrede in Europa en overal ter wereld, om hun ,,oorverdovend stilzwijgen'' te doorbreken, door aanwezig te zijn op de IJzerbedvaart te Diksmuide, op zondag a.s. 30 augustus.''

IJZERBEDVAARTWEETJES

VAN DE PARTIJ

Net als vorig jaar doet de Volksunie een inspaning om haar politieke aanwezigheid in Diksmuide niet onopgemerkt te laten voorbijgaan. Op de IJzerlaan organiseert de partij een grootscheepse pamfletbedeling (10.000 eksemplaren), is er een info— en propagandastand en wordt er gezorgd voor een goede visuele aanwezigheid langs de invalswegen naar Diksmuide. Wie mee de handen uit de mouwen wil steken tijdens de pamfletbedeling is welkom vanaf 9 uur op de IJzerlaan tegenover huisnummer 65.

NASPEL

Na de IJzerbedevaart kan iedereen nog wat doorzakken op de jaarlijkse ontmoeting van de Oostendse FVK-afdeling VOVO. In de loods aan de Bloemmolenkaai (aan de overkant van de IJzer tegenover de Bedevaartweide) lest het tapkraantje uw dorst, en gloeit het houtskoolvuur onder de worst. Dus drank en eten tegen demokratische prijzen! Uiteraard is er naar goede VOVO-gewoonte gezellige muzikale animatie voorzien. U kan er ongetwijfeld een babbeltje staan met onze geliefde mandatarissen.

MET DE AUTO

De rijkswacht is zo vriendelijk enige verkeersinformatie door te spelen aan de Bedevaarders.

Het keurkorps raadt drie reiswegen aan:

a) de autosnelweg E40 in de richting Nieuwpoort volgen tot uitrit 4 Middelkerke-Diksmuide en via de N369 naar Diksmuide.
b) de autosnelweg E40 volgen tot uitrit 7Bis Torhout, naar Torhout (Wijnendaele) en via de N363 naar Beerst en Diksmuide.
c) de autosnelweg E17 volgen tot verkeerswisselaar Kortrijk, naar de A17, via de A19 naar Ieper, de N39 en de N369 volgen naar Diksmuide.

Ook deelt de rijkswacht mee dat bij saturatie van het verkeer tussen Lichtervelde en Diksmuide (N35) het verkeer in Lichtervelde (Kruiskalsijde) omgelegd zal worden via de N33 naar Torhout (Wijnendaele), vervolgens de N363 naar Beerst en de N369 naar Diksmuide.

Via BRTN Radio 1 en 2 zal eventueel bijkomende verkeersinformatie verstrekt worden.

MET DE TREIN

Goed nieuws voor de treinbedevaarders. Vanaf 7 personen kost een treinkaartje voor een rit heen en terug naar Dismuide maksimaal 270 fr. Als er tien personen deelnemen aan de reis, reist een elfde deelnemer gratis. Zorg dus dat u de elfde bent!

Voor kleine groepen (van 2 tot 4 personen) geldt de ,,Multi Pass''. Jongeren tussen 12 en 25 kunnen met de ,,Go Pass'' en 60-plussers met de ,,Senior Pass'' reizen. Als je ouder dan 26 en jonger dan 60 bent kan je ook aan goedkoper tarief met een weekendticket reizen.

Voor meer treininfo: Kommercieel Agentschap NMBS, Stationsplein 2, 8000 Brugge, tel.: 050/38.39.97.

HERKENNINGS-TEKENS

Een herkenningsteken kost 160 fr. Om de kaartjes te bestellen is het nu al wat laat, maar er zijn voldoende ,,wandelende verkoopspunten'' voorzien op de IJzerlaan, de IJzerbrug en de IJzerdijk. Wie een zitplaats wenst kan deze bestellen op het IJzerbedevaartsekretariaat aan de IJzerdijk (tel.: 051/50.02.86). Oudstrijders kunnen hun zitplaats bestellen bij VOS. Treinreizigers kunnen hun herdenkingsteken tegen verminderde prijs aankopen in het station van Diksmuide.

POST-BEDEVAART

Naar aanleiding van de IJzerbedevaart wordt in de IJzertoren een postzegeltentoonstelling georganiseerd. Er is ook een speciale postzegelafstempeling op 29 augustus (van 10 tot 17 uur) en op 30 augustus (van 13 tot 19 uur).

De Oostendse postzegelverzamelaar Dries De Gryse werkte jaren lang aan een tematentoonstelling *De Geschiedenis van Vlaanderen in postzegels*. Vanaf de kerstening van Vlaanderen over Karel de Grote, de Graven van Vlaanderen, de opkomst van de steden, de Guldensporenslag, de Kerels van Zannekin tot in de 20ste eeuw.

Bijzondere aandacht wordt betseed aan de eerste Wereldoorlog, de IJzertoren en de IJzerbedevaarten en het nieuwe Vlaanderen in een nieuw Europa.

Voor nog meer informatie omtrent de IJzerbedevaart: IJzerbedevaartsekretariaat, tel.: 051/50.02.86.

(foto Dann)

75 JAAR GELEDEN SNEUVELDE WELSHE DICHTER HEDD WYN TE LANGEMARK

Te Langemark en Ieper woonden zo'n 250 Welshmen en een 100-tal Vlamingen de herdenking van de Welshe dichter *Hedd Wyn* bij. Hij sneuvelde 75 jaar geleden in Vlaanderen bij het begin van de Derde Slag om Ieper. Posthuum won hij de belangrijkste poëzieprijs van Wales. De voor hem bestemde trofee (de ,,Zetel'') werd gemaakt door Eugeen Vanfleteren, een Vlaams kunstenaar die in 1914 naar de andere kant van het Kanaal was gevlucht.

De Hedd Wyn-herdenking omvatte de onthulling van een gedenkplaat aan het kruispunt Hagebos te Langemark, een kranslegging op de Gemenebest-begraafplaats *Artillery Wood* te Boezinge en de opening van een tentoonstelling in het stadhuis te Ieper. De organizatie was in handen van een aantal overheden en verenigingen uit Vlaanderen en Wales.

Aanvankelijk was het de bedoeling een dubbele gedenkplaat te onthullen, waarop ook de Ierse dichter *Francis Ledwidge* zou worden afgebeeld. Ledwidge werd hetzelfde jaar als Hedd Wyn geboren, sneuvelde dezelfde dag en rust op dezelfde begraafplaats. De kontakten met Ierland konden helaas niet tijdig tot een goed einde worden gebracht.

IJZERMONUMENT

De dag voor de herdenking bezocht de omvangrijke delegatie uit Wales de Dodengang en het IJzermonument te Diksmuide. Er werd gewezen op enkele historische parallellen tussen Vlaanderen en Wales. Het gehate ,,signe de langue'' en de zaak Coucke en Goethals zijn te vergelijken met de ,,Welsh Not'' en het proces Richard Rowlands. De Welshmen waren ten zeerste onder de indruk van de ,,bloedsteen'' van Merken (,,*Hier ons bloed! Wanneer ons recht?*'') en verrast door de Keltische inspiratie van Joe English' Heldenhuldezerkjes. Toch bleek een en ander niet helemaal onbekend: iemand had een foto-album bij over de grote Welshe bedevaart naar Hedd Wyns graf in 1934 en ook toen werd de IJzertoren bezocht...

Op de vooravond van de herdenking werd een speciale ,,last post'' geblazen in de Menenpoort te Ieper. Peter Slosse en Johnny Claerebout legden een bloemenkrans van de Stad Ieper neer. Het Welshe mannenkoor *Côr Meibion Prysor* o.l.v. Iwan Morgan zong op aangrijpende wijze drie liederen en het Welshe volkslied ,,Hen Wlad Fy Nhadau'' (*Oud Land Mijner Vaderen*).

De gedenkplaat stelt het aangezicht van Hedd Wyn voor en de Zetel die hij posthuum won op de Nationale Eisteddfod (kultuurfestival van Wales) te Birkenhead in 1917. Het ontwerp is van E. Meirion Roberts en werd uitgevoerd in blauwe leisteen, afkomstig uit een groeve van Blaenau Ffestiniog. De tekst onderaan is in het Welsh, het Engels en het Nederlands.

GEDENKPLAAT

Onder een bloedhete hemel verwelkomde Lieven Dehandschutter namens de organizerende werkgroep de honderden Welshmen en Vlamingen bij de plechtige onthulling van de Hedd Wyn-gedenkplaat. Hij begroette in het bijzonder de aanwezige familieleden van Hedd Wyn en van Eugeen Vanfleteren.

Burgemeester *Willy Dewilde* van Langemark-Poelkapelle vond het merkwaardig dat iemand nog 75 jaar na zijn dood wordt herdacht. In Wales verscheen bovendien een biografie en werd een gedramatiseerde Hedd Wyn-film gedraaid. ,,Hedd Wyn is een uniek iemand, uit een uniek land met een unieke kultuur'', aldus nog burgemeester Dewilde.

,,De geschiedschrijvers van de Eerste Wereldoorlog hebben al te dikwijls het lijden van de kleinere volkeren over het hoofd gezien'', stelde voorzitter *Lionel Vandenberghe* van het IJzerbedevaartkomitee. Nochtans had de oorlop op hen een enorme impakt. Hun waardenpatroon en kultuur werden grondig aangetast door de enorme groei van het staatsgezag.

Vandenberghe blikte ook vooruit: ,,*Als Vlamingen wensen wij onze eigenheid in een federaal Europa te bewaren. Vanuit deze bekommernis voelen wij ons solidair met het Welshe volk.*'' Verwijzend naar een gedicht van Hedd Wyn voor het doodsprentje van een gesneuvelde makker, besloot hij: ,,*Vanaf vandaag kunnen wij ook in Vlaanderen zeggen: Zijn offer was niet vergeefs. Zijn dierbaar gelaat zal niet vergeten worden.*''

Voorzitter Emyr Pugh van de Distriktsraad van Meirionnydd benadrukte dat nog altijd 71 t.h. van de bevolking in Hedd Wyns geboortestreek Welsh spreekt. Hedd Wyn beheerste het Welsh als geen ander. Zijn dood maakte een abrupt einde aan zijn literaire ontwikkeling en was een groot verlies voor Wales. Pugh noemde de herdenking een samenzijn van mensen van verschillende naties en overtuigingen, die — net als Hedd Wyn — vurig naar vrede verlangen.

Marion Bampton en Meurig Morris, een nicht en een neef van Hedd Wyn, onthulden de gedenkplaat. *Marion Bampton* nam voorzichtig de Welshe vlag voor de steen weg. Aansluitend hield e.h. *Emlyn Williams* een korte bezinning en sprak voorzitter *Tom Ellis* van de gemeenteraad van Trawsfynydd een dankwoord uit.

De muzikale omlijsting tijdens de plechtigheid werd verzorgd door het Côr Meibion Prysor. Ann Williams las twee gedichten van Hedd Wyn voor: ,,Plant Trawsfynydd'' (*Kinderen van Trawsfynydd*) en ,,Rhyfel'' (*Oorlog*). Dit laatste gedicht, een aanklacht tegen de verdwazing en ontaarding die het wapengeweld meebrengt, eindigt met de regels: ,,Jongenskreten hebben de wind gevoed. En de regen vermengde zich met hun bloed.''

POPPIES

Vervolgens begaf het gezelschap zich naar het graf van Hedd Wyn te Boezinge. Er werd een minuut stilte in acht genomen, waarna het Côr Meibion Prysor het ontroerende ,,*In Memorian Hedd Wyn*'' van R.

▷

Williams Parry zong en e.h. Tudor Davies een gebed las.

Bloemstukken werden neergelegd door Gerallt Hughes namens de Welshe overheden, burgemeester Dewilde van Langemark-Poelkapelle, Lionel Vandenberghe van het IJzerbedevaartkomitee en Herman Gevaert van het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel. Arrondissementeel voorzitter Marc Meersseman van de VU-Ieper legde een tuiltje ,,poppies'' neer op het graf van Francis Ledwidge.

TENTOONSTELLING

Te Ieper werd de tentoonstelling geopend ,,*Hedd Wyn, een Welshe tragedie in Vlaanderen*'', een produktie van het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel. De 22 panelen geven een beeld van Wales, de Welshe taal en kultuur, het leven en werk van Hedd Wyn, zijn dood en zijn nagedachtenis.

In zijn toespraak namens het stadsbestuur gaf schepen Jan Delie toe dat de naam ,,Ieper'' bloedige herinneringen oproept. Ondertussen is de stad een ontmoetingsplaats geworden van allen die naar vrede verlangen. De paus en Moeder Tereza vonden de weg naar Ieper. Willem Vermandere zong over de oorlogswaanzin. ,,In 1990 werden de Bretoenen herdacht die in 1915 het slachtoffer van de Duitse gasaanvallen waren. Dit jaar is Wales aan de beurt. Zo wordt Ieper ook een ontmoetingscentrum voor de vele volkeren en kulturen van ons kontinent'', aldus Jan Delie.

Lieven Dehandschutter, die de tentoonstelling en de gelegenheidsbrochure samenstelde, hoopte dat Vlaanderen en Wales via de figuur van Hedd Wyn elkaar beter zouden leren kennen. Omdat dat massamedia door de grote talen beheerst worden, hebben de kleine volkeren dikwijls een vertekend beeld van elkaar. Vlaanderen is in Wales onbekend. Omgekeerd ,,ontdekten'' Vlamingen Wales pas toen de Welshe voetbalploeg in 1990 België versloeg. De Vlaamse en de Welshe TV zouden volgens hem veel meer programma's moeten uitwisselen.

Aan de herberg Hagebos langs de weg Boezinge-Langemark verzamelden honderden Welshmen en Vlamingen voor de herdenking van de Welshe dichter Hedd Wyn. De gedenkplaat werd onthuld door zijn neef Meurig Morris en zijn nicht Marion Bampton. Rechts op de foto: organizator Lieven Dehandschutter.

Geraint Jones nam het woord namens de Graafschapsraad van Gwynedd. De tragische dood van Hedd Wyn inspireerde tal van Welshe auteurs. Hedd Wyns dood was het simbool van de jeugdige generatie die op het slagveld verspild werd. De lege Zetel van de Nationale Eisteddfod in 1917 vertegenwoordigde de talloze lege plaatsen in de door leed getroffen gezinnen van Wales. Hedd Wyns werk is sterk getekend door de oorlog. Hij uit zijn afschuw én zijn hoop. Ook Waldo Williams, een Welsh dichter van de Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog verwoordde die hoop: ,,Eens komt de dag dat de kleinen groot zullen zijn / Eens komt de dag dat de groten niet meer zullen zijn / Eens komt de ochtend die enkel broederschap brengt.''

Dr. *T. Tecwyn Lloyd* vertegenwoordigde de Welshe dichtersvereniging Barddas op de herdenking. Hij plaatste het gebeuren vooral in een politieke kontekst. Tecwyn Lloyd publiceerde vroeger reeds over de Welshe publieke opinie en de Welshe literatuur tijdens de Eerste Wereldoorlog. Een ander dichter, *R.J.H. Griffiths* (Machraeth) droeg het gedicht ,,Ein Gwlad'' (*Ons Land*) van Hedd Wyn voor.

Tot slot dankten *Myfanwy Jones* (in onberispelijk Nederlands!) en delegatieleider John Isgoed Williams voor de gastvrije ontvangst die de Welshmen in Vlaanderen te beurt viel.

En dan nog dit... Een vijfkoppige Welshe TV-ploeg van BBC Cymru woonde de herdenking bij. Nog dezelfde avond kregen de Welshe kijkers een kort verslag tijdens het nieuws. In november volgt nog een speciaal programma van een half uur. BRTN en VTM vielen in Langemark en Ieper enkel op door hun afwezigheid.

— De gelegenheidsbrochure *,,Hedd Wyn, een Welshe tragedie in Vlaanderen''* (40 blz. en 16 illustraties) Nederlands, Welsh en Engels. Ze kost 150 fr. (plus 14 fr. verzendingskosten), over te schrijven op rek. 447-0001231-89 van het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel, Bennesteeg 4, 9000 Gent. Verenigingen die de tentoonstelling in hun eigen gemeente willen organizeren, kunnen kontakt opnemen met hetzelfde adres, tel. 091/25.75.27.

ADVERTENTIE

4.500 m² TOONZALEN

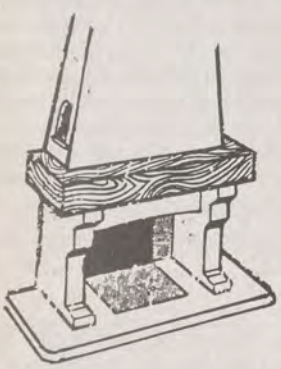

De grootste en meest gespecialiseerde sierschouwenzaak.

Terwijl U even wacht ontwerpen wij Uw schouw helemaal volgens Uw persoonlijke woonwensen.

Doe-het-zelvers ontvangen bij het materiaal een duidelijke werktekening.

Omdat het onder Vlamingen blijft, „10% extra korting op onze laagste prijs". Recent nummer van „WIJ" volstaat als bewijs.

OPEN HAARDENBOUW, Esserstraat 1, 3688 KINROOI.
Open van 9 tot 19 u. 's Zaterdags tot 18 u., 's Zondags 17 uur.

REALPOLITIK

In zijn eerste, oorspronkelijke betekenis richt het staatkundig begrip *realpolitiek* zich op het uitsluitende belang van de staat. In die zin vormt die betekenis eigenlijk een 19e eeuwse variante van de grondgedachten van het machiavellisme.

Voor *Nicolo Machiavelli* is de macht van de staat immers het doel van elk politiek streven. Dit doel heiligt daarenboven de middelen. Maar nagestreefde macht dient in de ogen van de Florentijn wel begrepen te worden als ,,zuivere'' macht, die niet in dienst staat van een ideologie of een etische opvatting, maar die anderzijds niet kan gekorrumpeerd worden.

Historisch perspektief

Dit staatkundig begrip werd in 1853 geïntroduceerd door de theoretikus *Ludwig Von Rochau* en werd vanaf 1850 af toegepast door de latere kanselier van Pruisen *Otto Von Bismarck*. De loopbaan van deze laatste staatsman zou overigens een belangrijke simboolwaarde verwerven met betrekking tot de realpolitiek, niet in de laatste plaats omdat zijn opvattingen indruisten tegen de romantische visie van zijn tijd. En tegen de nationale belangen van de Europese konkurrenten van Pruisen-Duitsland. Mede daardoor is de eerste, oorspronkelijke betekenis van de realpolitiek hoofdzakelijk negatief gekleurd.

In haar tweede, afgeleide betekenis heeft realpolitiek ook betrekking op het beoefenen van de kunst der mogelijkheden en/of op het aanvaarden van voldongen feiten.

Toen de meeste Westerse landen in juli 1991 aarzelden om de dissidente Sovjetstaten *Estland, Letland* en *Litouwen* diplomatiek te erkennen, deden zij aan realpolitiek. Toen zij nauwelijks een maand later probleemloos tot die erkenning overgingen bedreven zij hetzelfde soort staatkunde. Want in juli behielden zij de noodzakelijke ruimte voor het onderzoek naar de mogelijkheden en de gevolgen, naast de ruimte voor het herzien van de standpunten. In augustus aanvaardden zij het voldongen feit. Tussen beide toestanden in situeerden zich immers de mislukte coup in Moskou én het inzicht dat de Sovjetunie geen lang leven meer kon beschoren zijn.

Waarschijnlijk zal zich met betrekking tot het Joegoslavisch konflikt eenzelfde scenario ontwikkelen. Overigens raadde het Oostenrijkse liberale *Die Presse* begin juli 1991 — d.w.z. weken voor de oorlog er uitbrak — de diplomatieke wereld een realpolitiek aan. ,,Wer Realpolitik betreibt'', schreef het blad, ,,läuft Gefahr, als Opportunist verschrien zu werden. Denn Realpolitik ist nützliche Politik.'' En verder: ,,Die Alternatieve (t.o.v. de zogenaamde Idealpolitiek, die slechts ideale oplossingen aanvaardt) is Rücksichtslosigkeit.''

Trendsetter in de realpolitiek in haar tweede betekenis is sinds ruim zes decennia, d.w.z. sinds het Verdrag van Lateranen, het beleid van Vatikaanstad. Etisch ideaal geachte konstrukties en zin voor politieke realiteit zijn er met elkaar vervlochten.

Tijdens de recente geschiedenis bestreed *Karl Wojtyla* het Oosteuropese kommunisme door zich lijfelijk in het sisteem te gaan integreren. Als een door de wol geverfde Poolse aktivist had hij bijna zeker het terminaal gedrag van het Moskou-gerichte marxisme begrepen. En nu de slinger van het gebeuren er de Westerse ekstreem-kapitalistische richting uitgaat, wordt hij ,,il leader carismatico di una grande opposizione al mondo liberale'', zoals *L'Espresso* hem in maart j.l. omschreef.

Frans-Jos Verdoodt

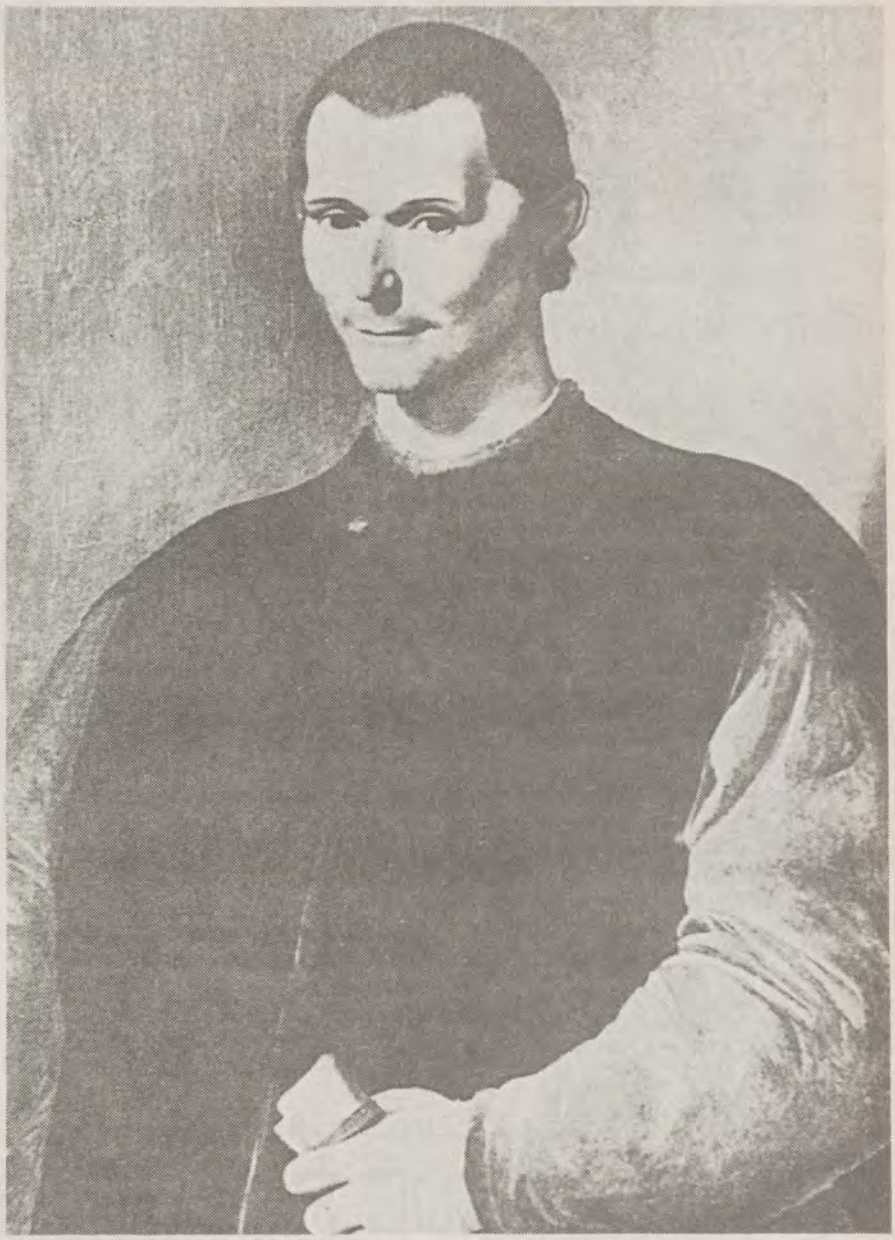

Machiavelli: de macht van de staat als doel op zichzelf...

GEVONDEN VOORWERP

,,Simpatie en begrip voor kleine volkeren zijn nu eenmaal geen pijler van de internationale politiek.''

Edel Lippmaa, Ests fysikus

OVER DE DREMPEL VAN HET BISDOM

In 1985 verscheen een fraai boekwerk over het bisdom Brugge, zoals het in 1559 opgericht werd en evolueerde tot 1984. Het werd een leesbaar werk van een aantal specialisten onder de algemene leiding van prof. dr. *Michel Cloet*, met de medewerking van *Boudewijn Janssens de Bisthoven*, de archivaris van het bisdom, en van *Robrecht Boudens*, nog een KUL-prof.

In 1991 verscheen een gelijkaardig werk over het bisdom Gent, ook door een aantal specialisten samengesteld onder leiding van prof. Cloet en prof. Boudens, dit maal met de Gentse archivaris van het bisdom, *Ludo Collin*.

Boekenwurm

We weten dat prof. Cloet de stimulator is van de studie van de dekenijbezoeken, sedert hij zelf de visitatiebezoeken van bisschop Triest van Gent heeft bewerkt en veel van zijn studenten aanzette om gelijkwaardige bewerkingen te maken van de visitatiebezoeken en de verslagen daarover van andere bisschoppen en dekens. Hierdoor werd een rijke bron geopend, ook voor de mensen die lokale geschiedenis opzoeken.

Van prof. Boudens weten we dat hij een boeiend boek schreef over kardinaal Mercier

Gent, bisschoppelijk paleis. (foto P. V.d. Abeele)

en de Vlaamse beweging, uitgegeven door het Davidsfonds. Regelmatig is hij te lezen in *Wetenschappelijke Tijdingen*, het driemaandelijks tijdschrift over geschiedenis van de Vlaamse beweging.

Dat de archivaris van het bisdom meewerkt aan zo een publikatie is vanzelfsprekend.

De bisschoppen worden een voor een besproken maar ook in hun eigen tijd gelokaliseerd. Over de stichting van deze bisdommen is natuurlijk heel wat te vertellen: hoe ze uit de kerstening ontstonden in een veel groter geheel: Reims, Keulen, Trier, Utrecht, Atrecht en Doornik gingen als centra vooraf. Van de stichting van Gent en Brugge als bisdom was al meermaals sprake tot het er in 1559 teoretisch van kwam. In werkelijkheid begon het iets later, want tussen beslissing en uitvoering, via de koning van Spanje en via de paus van Rome, verliepen nogal wat jaren. Zo kon de eerste bisschop van Gent pas in 1568 te Gent zijn intrede doen al lag de aanstelling reeds in 1565 klaar.

Het mooi uitgegeven en fraai gedrukte werk over Gent verscheen in oktober 1991 en is reeds uitverkocht zodat nu al een tweede druk is uitgekomen. We hebben met beide werken een nieuwe rijke bron ter beschikking met daarin verwerkt wat slechts met taai zoekwerk uit de vele (eerder besloten) archieven is gehaald. Ieder hale er de hem nuttige kennis uit.

Onze kennis over Vlaanderen en de Nederlanden is ermee verrijkt.

Herman Maes

— Het Bisdom Brugge (1559-1984). Bisschoppen, priesters, gelovigen. 2e druk 1985. Uitg. Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde te Brugge.
— Het Bisdom Gent (1559-1991). Vier eeuwen geschiedenis. Uitg. Bisdom Gent.

EEN VERTAALDE RAMMELING

Wie taal onbelangrijk vindt — dus, wie ons kommunikatiemiddel bij uitstek, het middel om te leren en te onderwijzen, het middel om gevoelens over te brengen, onbelangrijk vindt — die zal het ook niet erg vinden dat halve sinoniemen — dus middelen om te schakeren — verdwijnen. Ik heb mij geamuseerd (hoewel, veel plezier was er niet aan) met het optekenen van woorden die bezig zijn te verdwijnen omdat nog weinig mensen ze gebruiken.

In dat geval verkeren gedachte, denkbeeld, opvatting die alle drie moeten wijken voor *idee*, waarvan vele mensen denken dat het een de-woord is. Voor hen wijs ik erop dat *het* idee gedachte betekent en *de* idee een leidende, bezielende opvatting van hogere dingen, en dat het dus in 999 van de 1000 gevallen *het* moet zijn.

Woordenkraam

Voornemen en bedoeling worden door intentie vervangen. Gevolgen zijn uitgegroeid tot konsekwenties. Geen hoogleraar of hij wordt overal en altijd professor genoemd. Verbeelding(skracht) hoeft niet meer, *fantasie* moet je hebben. De direkteurs zijn bevorderd tot *managers*. De leiding van een bedrijf is het *management*.

Alle ploegen zijn *teams*. Een toestand is een *situatie*. In plaats van na te kijken, *check* je. Gevoelens worden verdrongen ten voordele van *emoties*. De deelneming is veredeld tot *participatie*.

Vroeger had je uitslagen op school en uitkomsten van berekeningen, nu zijn het allemaal *resultaten*.

Een onderwerp is een *item*, je baan is een *job*, en je kleding, je plunje, je uitrusting; dat alles vormt je *outfit*.

Wie vroeger rende *racet* nu. Wie vroeger een wenk kreeg, krijgt nu een *hint*. Alle ontploffingen zijn versterkt tot *explosies*.

Tegemoetkoming, bijdrage, uitkering, ingrijpen en ingreep, tussenkomst, bemiddeling en in de Kamer even je mond opendoen; het heet allemaal *interventie*.

Stoffelijk is *materieel*, geestelijk is *mentaal* en werkelijk is *reëel*.

VLAAMSE VROUWEN REDDEN DE OLIMPISCHE EER

De afvaardiging van sportatleten uit België heeft eigenlijk weinig of geen hoge toppen gescheerd op de Olimpische Spelen 1992 in Barcelona.

Gelukkig dat er — uitgerekend — twee vrouwen de (sport-)eer hebben gered. Sportvrouwen kunnen inderdaad ,,hun mannetje'' staan. De vraag kan gesteld worden waarom zonodig jonge vrouwen een dekoratieve rol moesten spelen in de voorstelling van de nationale delegaties. Waarom ook geen knappe jonge mannen of afwisselend?

Sportief

De zevenentwintig-jarige *Annelies Bredael* uit Willebroek kwam huistoe met een zilveren medaille om de hals. Na jaren training in de roeisport heeft Annelies dit ruimschoots verdiend. Deze verzilverde beloning komt net op tijd. Het is een terechte eer voor een atlete die jarenlang het beste van zichzelf heeft gegeven, dikwijls in moeilijke omstandigheden. Ze kreeg niet altijd de gewenste steun of het vertrouwen, zoals twee jaar geleden toen ze niet naar het WK in Australië mocht. En er was ook het overlijden van haar vader net voor het wereldkampioenschap vorig jaar.

Na jaren training in de roeisport verdiende de 27-jarige Annelies Bredael haar zilveren medaille. (foto VUM)

Annelies voelde zich soms onrechtvaardig behandeld en reageerde al eens wrokkig over het gebrek aan erkenning. De komst van de Oostduitse suksestrainer *Jorg Weissig* en nieuwe steun van het Belgisch Olimpisch Komitee hebben de ommekeer gebracht. Het werd ineens de grote doorstoot naar de wereldtop.

De voorzitter van het BOK zegt dat Annelies en de roeisport in België algemeen, straks op een grotere steun mogen rekenen. Ook met de wereldbeker valt er nu geld te verdienen. De atlete krijgt voor haar zilveren medaille 300.000 fr. premie van het BOIK min 18% belastingen aan de bron (het eeuwige nare liedje) en later nog wat teruggeven...

De gemeente Willebroek was zo apefier dat ze Bredael feestelijk ontvangen heeft, iedereen was op de loop om haar toe te juichen.

Een bronzen medaille veroverde *Heidi Rakels* uit Maasmechelen in de judosport. Heidi ziet er freel en onschuldig uit. Vreemd is wel dat ze op de judomat als een helse vechtmachine kan losbarsten. Vluchten kan niet meer. Heidi slaat toe met verbetenheid en felheid, met een absolute zegedrift, een eksplosie van krachten die niemand zou vermoeden in dat fijne lichaam. Ze komt dan ook uit de leerschool van *Robert Van de Walle*. Daar pikt Heidi uit wat voor haar bruikbaar is, zoals ze ook uit haar Japanse stages het fijnste wegpeutert.

Heidi Rakels is niet de eerste de beste, want ze studeert voor burgerlijk ingenieur en ze is aan haar tesis toe. Waarschijnlijk gaat ze er nog wiskunde bij studeren. Een dubbel proficiat vanwege vele bewonderaars.

Hilda Uytterhoeven

Naar het schijnt zijn de vooruitzichten niet zo goed als de *perspektieven*.

Sterk en krachtig, het wordt *performant* en kunstig is veranderd in *gesofistikeerd*.

Wat vroeger als gerieflijk gold, vindt men nu *comfortabel*. (De sunlicht waarmee mijn moeder vroeger waste, wordt nu *seunlaait* genoemd.)

En wil ik mij eens aan een voorspelling wagen: het woord gezin zal niet lang meer onder ons zijn, maar vervangen worden door *familie*.

Waarom ik dat zo goed weet? Omdat er geen tegenhanger voor bestaat in het Duits, het Engels of het Frans! De vertalers zullen geen ander woord durven te gebruiken dan familie. Want vertalers zullen we blijven in het Verenigd Europa.

Op de sigarettenpakjes staat nu al: *Tabak schaadt de gezondheid*, terwijl we onder elkaar zeggen: *Roken is ongezond*. Er staat in het Frans immers: *Le tabac nuit à la santé*. In het Frans kan je niet zeggen: *Le fumage est malsain*. We mogen al blij zijn dat er niet staat: ,,*De tabak schaadt aan de gezondheid*''. Of ,,De rammeling nacht proost'' (Le tabac — nuit — à la santé. — Nadenkertje).

Nu een schitterend voorbeeldje van wat onze Europese talen te wachten staat. Zoals u weet maakt het Frans een overdreven gebruik van de term ,,prévoir''. Dat woord is zo nietszeggend geworden dat het overal te pas kan worden gebracht. De Vlaming die gewoon is letterlijk te vertalen, gebruikt dan ook evenveel ,,voorzien''. Een paar voorbeeldjes: de wet voorziet dat... (in plaats van: de wet bepaalt dat...), de Staat voorziet de bouw van... (in plaats van: de Staat plant de bouw van...), hij voorziet het ergste... (in plaats van: hij is op het ergste voorbereid).

Nu zijn vele Vlamingen gedwongen hun rapporten in het Engels op te stellen als ze bij een Amerikaanse firma werken of verslag moeten uitbrengen bij een of andere internationale instelling. Zo las ik onlangs in een in het Engels gesteld rapport: ,,the next meeting is foreseen on...'', letterlijk ,,de volgende vergadering is voorzien op...'' in plaats van ,,wordt belegd tegen...''. Wij zijn dus bezig onze gallicismen uit te voeren! Ja, Europa...

Maar waar ik het meest om treur is de verdwijning van het werkwoord ,,heten'' in Vlaanderen. Ze hebben er ,,noemen'' van gemaakt: ,,Ik noem Peters Jan''. Dat iemand die zo spreekt, zich eens Vlaamsgezind durft te noemen waar ik bij sta!

Jot

ONDERTUSSEN IN Texas
PREMIER MAJOR STELDE VANDAAG HET NIEUWSTE BRITSE WAPEN VOOR
10
HIT HIM
SADDAM
PFF
.. en in Irak
en bij ons
IK LAAT MIJ ZEKER NIET UITKLEDEN !
START
IMF
WILFRIED HAD OOK ZIJN LEO
NOG EVEN GEDULD
BEGROTING 93
REGERING AAN HET WERK
REDMOND 8 1992

ZUSTER LEONTINE:

„HET IS MIJ OVERKOMEN..."

Net voor de grote vakantie ontving dokter *Jozefa de Buysscher, beter gekend als zuster Leontine, de gouden erepenning van de Vlaamse Raad. 25 jaar was zij direkteur van de St.-Janskliniek te Brussel en stond al die tijd in nauw kontakt met stervende mensen. In 1990 richtte zij met haar team een afdeling palliatieve zorgen op, over die ervaring schreef zij het boek Menswaardig sterven. Het werd een aangrijpend pleidooi want voor zuster Leontine is het duidelijk: als de dood onafwendbaar is heeft de patiënt het recht om elke agressieve behandeling te staken en de laatste fase van het leven volwaardig en levenswaardig te beleven.*

Het spreekt vanzelf dat het begeleiden van stervende mensen een hele opdracht is, geestelijk en lichamelijk zwaar en men moet zich de vraag stellen waar iemand de kracht haalt om zo'n werk te (blijven) doen.

Willy Kuijpers, geboeid door dit merkwaardig leven, bracht zuster Leontine een bezoek in gezelschap van verpleegster Lieske Van Campenhout. Beide vrouwen kenden mekaar van bij de Dietse Meisjesscharen (DMS), het werd een ontroerende ontmoeting.

Zuster Leontine, met de mantel der liefde... (foto P. V.d. Abeele)

OP zo een echt-zonnige augustusdag zitten wij een namiddagje door te praten boven in een eivol kantoortje van het St.-Jansziekenhuis, acht verdiepingen hoog. Dokter *Jozefa de Buysscher* (69) en verpleegster *Lieske Van Campenhout* (74) kenden mekaar van de Dietse Meisjesscharen. Ze liepen school in St.-Agnes te Borgerhout, ooit een der eerste Nederlandstalige scholen van Antwerpen.

Om de armen in hun noden te helpen stichtten de Brabantse steden reeds vroeg *Tafels van de H. Geest*. Daarrond ontstonden *gasthuizen*. Gaandeweg kregen die statuten. Bisschop Jan III van Bethune bezorgde ze reeds in 1211 aan het St.-Jansgasthuis in Brussel. Gasthuizen vormden toevluchtsoorden voor allerlei miseriemensen. Men kreeg er een proper bed, voeding én toewijding! Besmetting en geneeskunde waren toen nog verre begrippen... Vanuit een *„Gehele liefde offert alles!"* vonden mannen en vrouwen in dienstbaarheid mekaar rond die eenvoudige verpleging.

Augustinus, pendelend tussen Noord-Afrika en Italië, vormde rondom zich reeds in het late deel van de 4e eeuw zo'n broedergemeenschap. Hun leefregel stond model voor de verschillende augustijnengemeenschappen. St.-Jan aan de Broekstraat, geprangd tussen St-Louis, de Passage 44 en de grootwarenhuizen is er zo eentje van. Zij is méér dan 800 jaar oud. Een 40-tal zusters, een verpleegopleidingsschool, 420 ziekenhuisbedden, het geriatrisch Centrum *Magniolia* in Jette, en een inzetrijke troep verple(e)g(st)ers en dokters trekken diezelfde lijn eigentijds door.

Aids, prostitutiegevallen, alkoholisme... de littekens van de grootstad, zijn even reëel in deze gemeenschap als de melaatsheid met zijn epidemieën van toen. En met 12 bedden op de hoogste verdieping startte, op een ogenblik dat de meesten van hun pensioen genieten, zuster Leontine met *palliatieve verzorging*... Het verhaal van een proper bed begon opnieuw, maar er is veel meer over te vertellen.

In 1942 komt Joske bij de DMS terecht, waarvan ook Lieske schaarleidster is. Haar beroepsschool ligt achter de rug. Zij sloot die af met méér dan een klare kop: 96% van de punten! Maar verder studeren zat er niet in. Thuis: 8 kinderen (7 meisjes en 1 broer!) en vader-kolenhandelaar overleden na jaren lang ziekzijn. Bij een boekhouder begint ze te werken; dan volgt de voedingskorporatie en tenslotte helpt ze *Jetje Claessens* voor de vorming in het Jongerenhoofdkwartier aan de Koninklijkestraat te Schaarbeek.

In 1944 duikt ze onder, weg van de repressiehaat. En al was de oorlog met zijn fanatiek ideologische achtergrond aan haar en aan velen uit de jeugdbeweging naïefweg voorbijgegaan, voor enige nuancering was er toen geen plaats. Zij besefte wél dat over de volksdans heen, over de heemkunde, de muziekbeleving, de geschiedenisverkenningen en de zang van de jeugdbeweging andere volksvreemde krachten een machtsnet uitbouwden. Pater Stracke waarschuwde; Remi Pirijns botste met het regime enz... Maar wie had daar toen toen oog voor? St.-Jan werd zo een tweede thuis.

Op 28 maart 1949 sprak de Krijgsraad Joske vrij, ook Lieske kreeg toen haar burgerrechten terug. En beiden beleefden van dan af volop hun verpleegstersideaal. *„De* ▷

liefde voor ons Volk opentrekken, naar allen die ons nodig hadden...", zoals Lieske het zegt, werd opnieuw dé keuze. Ditmaal een van religieuze en medische toewijding. De Augustijnse, volkse spiritualiteit kreeg Joske voorgoed te pakken en liet haar niet meer los, na geslaagde verpleegsterstudies behaalde ze, voor de Centrale Jury haar MO-diploma Grieks-Latijnse en vertrok naar Leuven om er op 41 jaar doctor in de geneeskunde te worden met grootste onderscheiding!

In 1965 volgde nog een licentie ziekenhuiswetenschappen. En 15 jaar lang zal zij vanuit haar kristelijk-Vlaamse inspirate de *Broekstraat* leiden én vernieuwen.

ORGELSPELEN

„Wat doe je als je de 65 voorbij bent? Je leven herinrichten, langzaam naar de Grote Tocht toe...." En zuster Leontine schrijft zich in voor een orgelkursus. Ze wil bovendien dienstbaar koken en wassen voor haar medezusters. Ook wat meer beschouwend gaan leven. Maar dat is zuster Leontine niet gegeven! (Die Leontine-naam koos ze in verbondenheid met haar beste zus Tineke. Eigenlijk was ze liever zuster Veerle geweest of zuster Ludwina...)

Weer „overkwam" het haar anders! Zo dikwijls was zij stillekens gaan waken en praten bij stervenden... Zo zag zij mensen, die ontgoocheld uit de Brusselse „fond du panier" aanspoelden in St.-Jan, herleven. Dat eeuwenoude huis, fors gegroeid met begrotingen en hoge technologie, zou nieuw leven geven aan stervenden. Soms verworden zieken dagenlang immers tot verlengstukken van medische machines...

DMS-meisjes in de zomer van 1942 op hun gebiedsdag in Geraardsbergen. Op de eerste rij tweede van rechts: Jozefa de Buysscher; op de tweede rij de eerste van rechts: Lieske Van Campenhout.

PALLIATIEVE ZORGEN

Volop leeft Joske nu al 2 jaren tussen de stervenden. Haar beschermende mantel (Latijn: *palliare* = bemantelen) is heel eenvoudig: geduldig luisteren met af en toe een wederwoord. Mensblijven met de zieke. Teder zijn. De pijn verzachten. De uitzichtloosheid afbouwen en ook de nutteloze geneesmiddelen. Zieken tot rust laten komen. Ogen méér licht geven. Neen, zij voelt zich geen grote wonderdoktoor... Zij heeft wat ondervinding en beoefent de deemoed. Daaruit put zij kracht om het leven te helpen. Het zijn allemaal kleine, aarzelende zinnetjes, die ik opteken. Voelt zij zich niet leeg-gegeven? Steeds stervenden rondom jou... *„Je ontvangt méér uit je werk, dan dat wat je geven kunt!"* — *„Waarden zijn belangrijker"*, vult Lieske aan, *„dan je eigen materie"*.

Een versuikerd Tante Nonneke is Jozefa helemaal niet. Ooit was Roza de Guchtenaere haar streefbeeld. Maar ze heeft ook veel weg van Moeder Tereza, die Albanees-Kosovaarse non die met veel realiteitszin gewone dingen groots doet. Mensen van de Indiase armoestaten ophalen en ze een dak boven het hoofd geven. En ik vind dat ook Ghandi langs haar heen trok!

EEN GOUDEN EREPENNING...

Niet zover van de verborgen en verdwenen Brusselse Munt, waar ooit in de Beloken Spaanse bezettingstijd *geuzepenningen* werden geslagen, kreeg dokter Jozefa de Buysschere de *Gouden Erepenning* van de Vlaamse Raad. Beide drukken de verbondenheid en de inzet uit tussen mens en volk. De gouden erepenning is een *„eerbewijs voor personen die zich langdurig en aanwijsbaar verdienstelijk hebben gemaakt voor de geestelijke of materiële ontplooiing van de Vlaamse Gemeenschap"*. Zo luidt de oorkonde. Nee, zij toont die niet. Ze hangt al evenmin ingekaderd aan de muur zoals je beroepsdiploma's bij de kapper tussen reklame voor haargroeimiddelen en een zoveelste parfum terugvindt. Ook haar doktersdiploma vindt ze niet meer terug...

Wellicht delft ooit een archivaris deze waardepapieren terug op bij een studie over een Borgerhoutse Augstijner zuster die ons leerde leven met de dood, goed 800 jaar in het zicht van de 21e eeuw.

Willy Kuijpers,
Senator

EEN AANGRIJPEND PLEIDOOI

Volgende maand verschijnt in de Forum-reeks van het Davidsfonds het boek *Menswaardig sterven* door zuster Leontine, het is een krachtig pleidooi voor een menswaardig afscheid nemen van het leven. Voor zuster Leontine is het duidelijk: als de dood onafwendbaar is, dan heeft de patiënt het recht om
elke agressieve behandeling te staken en de laatste fase van het leven volwaardig én menswaardig te beleven. Want „artsen maken niet altijd onderscheid tussen levens redden en levens rekken."

Daarom richtte zij in 1990 een afdeling *palliatieve zorgen* op waar terapeutische hardnekkigheid plaats maakt voor zorgend omgaan met stervende mensen. Het „komfort" van de stervende mens staat centraal: de pijn wordt zoveel mogelijk verzacht, lichamelijke ongemakken worden behandeld, de kille
ziekenhuissfeer maakt er plaats voor huiselijkheid. Samen met de zieke bewandelen de verzorgers de paden van angst, onmacht en verdriet. Ze leven met hem mee tot in de dood.

Het boek van zuster Leontine wil een pleidooi zijn voor een menswaardig afscheid van het leven; getuigenissen van hulpverleners, van familieleden en patiënten zetten het alle kracht bij.

— Menswaardig sterven. Zuster Leontine. Uitg. Davidsfonds Leuven 180 blz. 395fr.

NOBLESSE OBLIGE

HET heet dat er dit seizoen beter zal gevoetbald worden dan ooit voordien. De gewijzigde spelregel rond de terugspeelbal staat daar borg voor. Het is nog te vroeg om zich al een oordeel te vormen over de (ingrijpende?) gevolgen van deze reglementswijziging. Na vier speeldagen dringen zich evenwel andere konklusies op.

DRAFJE

Zo heeft Anderlecht, ondanks acht op acht, zijn start gemist. Ja, gemist. Sporting speelde nog geen enkele match op niveau en verschool zich, met een van talent uitpuilende spelerskern, bij de minste gelegenheid in de afweer. Het zoveelste bewijs dat weelde moeilijk om dragen is, dat de faalangst de richtingwijzer blijft voor negentig percent van de trainers. Anderlecht spreekt zichzelf in stilte moed in met vergelijkingen. Luca Peruzovic was altijd een leerling van Tomislav Ivic en toen deze begin jaren tachtig de lijnen uitzette voor zijn suksesvol beleid deden zich gelijkaardige toestanden voor. Maar de omstandigheden zijn inmiddels danig veranderd.

Ivic begon aan het kampioenschap met een kern die verondersteld werd zich te moeten overtreffen om een Uefaticket te kunnen afdwingen. Ivic wist ook van stonde af aan waar hij naar toe wilde. Hij zette het Anderlechtbestuur op een overtuigende manier zijn bedoelingen uiteen. Peruzovic kreeg een supergetalenteerde spelerskern in de schoot geworpen. Anderlecht wordt verondersteld op een drafje kampioen te zullen worden... Niemand weet ook waar Peruzovic naar toe wil. Of tenminste, dat is nog uit niemands woorden gebleken. Niet uit die van de spelers en niet uit die van de bestuurders. Een gevaarlijke ontwikkeling dus. Anderlecht, wiens rijkdom de ogen uitsteekt, kan het zich niet veroorloven een matte of risikoloze kompetitiekampanje neer te zetten. *Noblesse oblige*. In het Astridpark werd meestal avontuurlijk voetbal gespeeld en het is jaren geleden dat Sporting nog zoveel talent in zijn rangen verzamelde. Al zou Peruzovic er goed aan doen luide te verkondigen wat hij in eenzaamheid denkt. De kern is rijk maar onevenwichtig. Anderlecht stelde nooit zwakkere flankverdedigers op en de verdedigende middenvelder ontbreekt nog steeds. Een bizarre vaststelling bij een klub die met miljoenen gooide...

In *Het Belang van Limburg* mochten we maandag ook vernemen dat voorzitter Vanden Stock inmiddels met twee voetbaljoernalisten (van *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws*) rijkelijk ging tafelen om hen te proberen mild te stemmen tegenover de nieuwe trainer... Over de zeden en gewoonten in de voetballerij en over de deontologie en de sportjoernalistiek zullen we maar beter zwijgen.

DE NIEUWE BAZEN

Een verheugende vaststelling is wel dat nog slechts twee buitenlandse trainers in onze hoogste klasse hun brood mogen komen verdienen. Een generatie jonge oefenmeesters in België rukt aan. Vandereycken en Broos en in mindere mate Walter Meeuws waren de wegbereiders. Hun suksessen hebben blijkbaar ogen geopend. Vandaag mogen ook Jos Daerden, Eric Gerets, Paul Theunis, Pier Janssen, Freddy Smets, James Storme en vanzelfsprekend ook de door zijn natuurlijke bescheidenheid zo lang onderschatte Fi Van Hoof zich proberen waar te maken op het hoogste vlak. De meeste van deze mensen waren meer dan middelmatig begaafde profvoetballers die in een lange karrière een schat aan ervaring opdeden. De logika gebiedt ons te geloven dat zij moeten kunnen slagen.

De voetbalkompetitie begon dit seizoen ongewoon vroeg. De bekommernis om de kwalifikatiewedstrijden voor het wereldkampioenschap woog zwaarder dan de sportieve en financiële belangen van de klubs die vaak al in juni opnieuw moesten beginnen trainen en die begin augustus met de verzadiging van de sportliefhebber werden gekonfronteerd. De simpele ziel die de (betalende) toeschouwer wordt verondersteld te zijn en te blijven hield er een indigestie aan over: de Tour, de Olimpische Spelen, de voetbalkompetitie. Er komt nooit nog een einde aan.

Ons voetbal wint dus aan zelfbewustzijn en dat is een geruststellende ontwikkeling. Natuurlijk, Anderlecht en Standard, toevallig twee topklubs, zweren nog bij buitenlanders. Maar zowel Luca Peruzovic als Arie Haan verdienden hun strepen in de Belgische kompetitie. Zij kennen ons voetbal en zijn voor buitenstaanders soms zo onbegrijpelijke karakteristieken...

Het ware nuttig dat deze nieuwe generatie zich meer zou bekommeren om de toekomst van de voetbalsport. Wij zijn niet zo zeker dat de populariteit van deze sportdiscipline onaantastbaar is. Heel langzaam maar onmiskenbaar loopt de belangstelling terug. Rond de velden en in de huiskamers.

Mark Emmers, een van de raspaardjes in het talentrijke maar onevenwichtige Anderlecht. (foto VUM)

Voorlopig steken de verantwoordelijken hun koppen nog in het zand. Ze willen niet zien, ze willen niet geweten hebben. Om ver in de eenentwintigste eeuw te kunnen overleven zal er meer te zien moeten zijn op de groene rechthoek. Het spektakel moet in ere worden hersteld.

De spelregels moeten eerst op hun werkelijke betekenis worden onderzocht en nadien onverkort en onverminderd worden toegepast. Er is veel werk aan de winkel want ook de loges en de business seats (de zogeheten public relationsmarkt) geraakt men moe. Zeker wanneer er geen gekken meer zijn die zich willen laten nat regenen of nat spuiten door de politie. Men vindt zich maar bevoorrecht en wil daar dan ook nog veel voor betalen zolang men de illusie koestert belangrijker te zijn dan...

Flandrien

MIEK EN ROEL: EEN KWARTEEUW KLEINKUNST

Eind juli traden Miek en Roel op tijdens de Gentse Feesten. Deze boegbeelden van de Vlaamse kleinkunst ervoeren dat ze na een kwarteeuw nog kunnen rekenen op een schare fans. *„Eigenlijk was dit een soort première"* vertelde Roel ons tijdens een vraaggesprekje; *„want we brachten er met een nieuwe groep voor het eerst zoveel nieuw werk, een tiental nummers van de nieuwe elpee. Ik was verwonderd dat de mensen ook de ballades en het trager werk zo apprecieerden"*. Het werd een suksesvol gebeuren, er waren er zelfs enkelen die om verzoeknummers bleven vragen! De nieuwe straalplaat van Miek en Roel *Cafard* (uit bij CNR) is eveneens een meevaller geworden. In het oor springen het inleidende *Dagen van de radio*, en de twee „ouwertjes" die tot onze verrassing in een zeer aktueel kleedje werden gestoken... Roel: *„Ik had een aantal nummers voor de plaat klaar, maar vond dat er ook een oud nummer bij mocht. Ik sleutelde aan* Voorbij, *en Patrick Riguelle, de producer, die de oude versie eigenlijk niet kende werkte alles uit. Zoals je hoort is het vooral een „gitaarplaat" geworden, met de newfolk van Tracy Chapman en de nieuwe lichting in het achterhoofd. We slagen er opnieuw in het publiek te boeien. Voor het eerst hebben we Dylan op de plaat gezet,* Als het schip verschijnt *is eigenlijk een nieuw nummer voor ons. Ik had de tekst van Miel Appelmans al jaren liggen. Ik hou veel van Dylans werk, Riguelle is een Dylanliefhebber, en recent ook van de Neville Brothers, en dus is dit het enige nummer met synthesiser."* Afscheid nemen, stress en vriendschap zijn eveneens rake tema's. Ook Johan Verminnen tekent voor drie teksten. Roel: *„Ik heb steeds gehouden van zijn direkte, realistische stijl,*

Miek, 25 jaar geleden, waar bleef de tijd... (foto VUM)

BRUGGE KABBELT (TE?) ONGESTOORD VOORT

Er is een tijd geweest dat we als het ware in een soort roes naar het festival in Brugge reden. We hadden er immers Schütz leren kennen en Monteverdi, de stemmen van Emma Kirkby en Arleen Auger, en het pionierswerk van Hogwood, Pinnock, Herreweghe, Kuijken en Jacobs. Telkens weer reikten onze illusies hoog, nooit stelde Brugge teleur. We voelden er ons thuis en proefden er een sfeer van intimiteit, wars van snobisme en pretentie.

En toch zat het ons dit jaar niet helemaal lekker. Zijn we al te zeer verwend door de plaatopnamen? Is de verwondering weg? Is Brugge zelf aan een bezinningsmoment toe? Memlinc heeft ons in elk geval meer bekoord dan Boccherini, de Jeruzalemkerk meer dan het Locatelli-trio.

De middagkoncerten hebben plaats in de Ryelandtzaal, een oud-Jezuïetenkerk (vermoed ik) met een verrassend interieur en een degelijke akoestiek. Het Locatelli-trio speelt er werk van Veracini, Boccherini en haar naamgever.

Maar wij betrappen er ons zelf op meer oog te hebben voor kruisweg en orgel dan voor het muzikale gebeuren. De klank in de Boccherini-sonate zit scheef. De cello klinkt pijnlijk vals en glijdt uit. Ik durf amper te spreken van een interpretatie. Het trio van Locatelli is aardiger, maar het slotcapriccio, door Elisabeth Wallfisch met de glimlach en met veel zwier uit haar viool getoverd, lijkt me eerder een curiosum van Paganini of Pablo de Sarasate. Simpatiek allemaal maar daar koop je geen muziek voor.

Het peil van de jaarlijkse wedstrijd (dit jaar voor clavecimbel en pianoforte) is wat bleekjes. Je stapt immers niet ongestraft van de vleugel naar de pianoforte. En het samenspel van de kandidaten met de professionele (?) begeleiding stokt of lijkt een brij. Waar is de dialoog, en waar de zin voor samenspel?

Het avondkoncert van vrijdag 31 juli maakte veel goed. Geen toeristische drukte in de buurt van de Sint-Annakerk, een uitgelezen omgeving en een uitgelezen oord om te musiceren en te luisteren. Bach en Vivaldi zijn de aantrekkingspolen. *The Bruges Baroque Soloists* zorgen voor de vertolking. En die mag er zijn. Geen gezeur over de eeuwige twistvraag naar de ideale benadering, maar musiceervreugde, spontaneïteit en aanstekelijke geestdrift. De muziek klinkt uitgepuurd, lichtvoetig of weemoedig, bevlogen en van filigraan. Soms komt de Muze van de Parnassus gedanst, dan weer duikt een stilleven van Braque of Morandi op. Bachs klavecimbelkoncerten met hun volmaakte harmonie van horizontale en vertikale lijnen, van schering en inslag, zijn van een verraderlijke eenvoud. Kon-certeren in de zin van samen-spelen en dialogeren is de boodschap. En daar slagen de solisten Nicolas Parle en Siebe Henstra bijzonder goed in. Ik denk aan het adagio van het concerto in C voor twee klavecimbels, pure poëzie in tweespraak. Maar er zijn andere mooie momenten zoals de kadens van het klavecimbel in Bachs vijfde Brandenburgs koncert en het gevoelige trio in het affetuoso, dezelfde melodie van fluit, viool en klavecimbel in één doorlopende beweging. Tenslotte is er het heerlijke traversospel van Kate Clark in Vivaldi's koncerto *Il Gardellino*, klanknabootsing van de distelvink, opgewekt maar ook intriest, een soort echo van Vergilius' pastorale waar de zwaluw treurt om het verlies van haar jongen.

Ik loop wat te mijmeren en heb mijn bedenkingen. Maar ik geef me gewonnen. Leen me wat tijd en wat geld en een dak boven mijn hoofd in het slot van Male. En laat me dag na dag vol piëteit naar Brugge trekken. Valt Boccherini wat tegen, Memlinc en Van Eyck zijn er nog om me op te vangen.

WDB

maar het is een stijl die we afwisselend hebben aangewend met de Dylaneske beeldvorm. Miek inspireerde hem voor De Dagen, *terwijl* Mia *eerder een ideetje is van mij.''*

Miek en Roel zijn terug, en zingen afwisselend en samen kleinkunst van toen en nu. Daarom is hun CD *Cafard* dan ook een aanrader.! Live kan je ze vrijdag 28 augustus meemaken tijdens *Boterhammen in het park*, gratis in het warandepark tegenover het Parlement. Vanaf 12 uur.

BRAM

Ook Bram Vermeulen is er die dag. Zijn nieuwe programma is ondertiteld *25 jaar zingen in het Nederlands*. Hij brengt die dag de Vlaamse première van zijn overzichtsprogramma waarmee hij op koncertoernee trekt. Tevens stelt Bram een liederenbundel voor die, onder de titel *Drie stenen op elkaar*, bij Hadewijch wordt uitgegeven. De bundel bestaat uit vijf delen: een filosofische ciklus, liederen die je autobiografisch kan noemen, teksten door meisjes geïnspireerd, een twintigtal passionele liefdesliederen, en ook ,,maatschappelijk geëngageerde'' teksten.

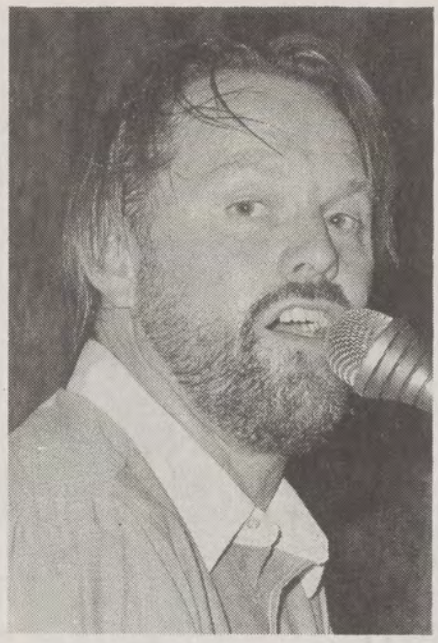

Bram Vermeulen, steengoede liederen... **(foto J. Braes)**

Uiteraard zijn hits als *Rode Wijn*, *De wedstrijd* en *Testament* opgenomen in het boekje, maar ook teksten die nog nooit op plaat verschenen. Bram staat 25 jaar op de planken, waarvan de helft met Freek de Jonghe als Neerlands Hoop. *Drie stenen op elkaar* van Bram Vermeulen is een mooi kado voor eindejaar of een verjaardag, z'n optreden in Brussel weer een stukje Nederlandstalige aanwezigheid meer in Brussel!

DAT GOED GEVOEL

Liefde en relatievorming zijn dé onderwerpen voor liedjes. Een mooie keuze van zulke liedjes uit '91 vind je op de recente verzameling die onder de titel van Frank Dingenen's singel *Dat goed gevoel* verscheen. Clouseau en Toast, Jo Valley en Louis Neefs' mooie *Oma*, Ingeborg en Niels William zijn van de partij. Maar ook toppers als Stef Bos met *Papa*, Erik en Sanne met *Veel te mooi*, Savenbergs' en Bos' liedje ten gunste van autistische kinderen *Breek de stilte*, Bart Van den Bossche, Will Tura en Mama's Jasje zijn op de plaat opgenomen. Voor elk wat wils dus, dat goed gevoel...

S.D.

ADVERTENTIE

ONS CONTACT GEEFT ENERGIE.

Tientallen keren per dag hebben wij contact met elkaar. Elke keer u het licht aansteekt, de televisie of de verwarming aanzet. Elke keer u elektriciteit of aardgas nodig hebt, voor uw beroep of uw onderneming.

Tientallen keren per dag ervaart u hoe onze 17000 medewerkers steeds klaar staan. Om op elk moment van de dag of nacht de energie te leveren waarop u rekent.

ELECTRABEL

HERSENBREKER

OPGAVE 145

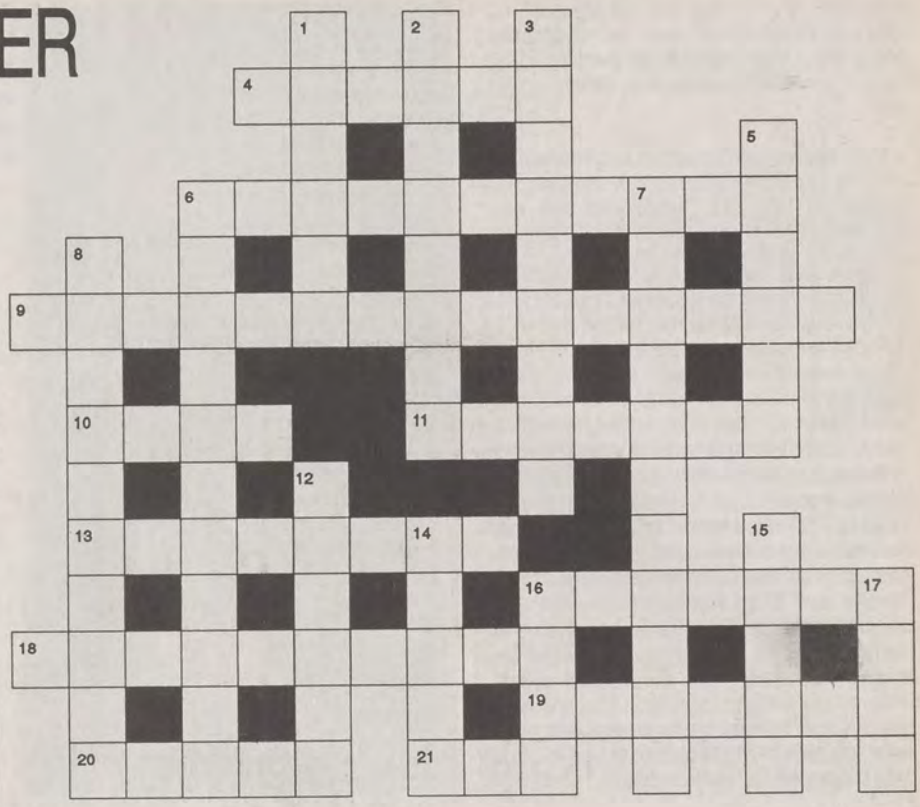

HORIZONTAAL

4. 't Plezier komt achteraf (6)
6. Zijn dat zoenen van zaadpluis? (11)
9. Kracht heeft hij genoeg, toch haalt hij slechts kleintjes naar boven (15)
10. Stinkvogel (4)
11. Om deze waterwegen gaat het ook bij een tv-apparaat (7)
13. Kwaad worden omdat je een veer moet spannen (8)
16. Een Katalaans gat waar miljoenen mensen naar hebben gekeken (7)
18. Op de manier van Herkules (10)
19. Gelijk (7)
20. Houten been (5)
21. Zo te horen schoon water...(3)

VERTIKAAL

1. Een hoofddeksel, gekoppeld aan een voertuig, levert een zachte bodem op (6)
2. Zulke arbeid gebeurt onder pressie (8)
3. Zo'n geïsoleerde plek tijdens een oorlog is wel degelijk van belang (9)
5. Binnenshuis (6)
6. Kleine schoonmaak (11)
7. Vroeger waren ze onderdanig aan een ander,maar nu zoeken ze met grote snelheid hun eigen weg (11)
8. Deze diertjes zouden een koor kunnen vormen (10)
12. Een ander heeft 't bij hem voor het zeggen (6)
14. Die gedraagt zich zo kwalijk dat ze hem naar een ziekelijk vocht noemen (5)
15. Haast te vreemd om waar te zijn (5)
16. Die kon je de kost geven tijdens horizontaal 16 (4)
17. Is bedoeld om iets vast te maken (4)

OPLOSSING OPGAVE 143

Horizontaal: 3. kabouter; 7. buitengewoon; 8. broze; 10. gepakt en gezakt; 12. hoeve; 14. sadisten; 16. feestkado; 18. Polen; 19. nieuwigheid; 20. Lucie; 21. eiser; 22. non.

Vertikaal: 1. stro; 2. granaten; 3. kwekers; 4. bagagedrager; 5. kiekendieven; 6. doge; 7. beperkingen; 9. doofpot; 11. abt; 13. vredekus; 15. steeg; 17. kwast.

Hugo Roggeman uit de Muidepoort 50 in 9000 Gent wint een prijsje. Zijn gele briefkaart met de oplossing van opgave 143 werd uit de korrekte inzendingen geloot.

OPLOSSING OPGAVE 144

Horizontaal: 2. vlakte; 5. spoorzoekers; 7. zakenreis; 8. grijns; 10. baan; 11. aftroeven; 13. slalom; 14. melkkoe; 16. garage; 17. nestels; 18. netst.

Vertikaal: 1. verergeren; 2. vergrootglas; 3. adonis; 4. boterhammen; 5. staanplaats; 6. stijl; 9. taal; 12. omkeer; 13. sagen; 15. Els.

Katrien Bleyen uit de Sint-Ritastraat 128 in 3920 Lommel stuurde de juiste oplossing van opgave 144 in, haar kaart werd uit de ingezonden, goede oplossingen getrokken. Een beloning volgt!

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 145 ten laatste dinsdag 8 september op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

SATERDAG

AHASVERUS
„Meisjes in jongensschool",
las Ahasverus
Vrouwen- en Herentals

★

Gemeenteverdriet van België

★

Andrew teistert Florida: Mama Miami!

★

Fergie geeft toples

★

Na 15 jaar vangen Vlaamse zangers nog Elvisjes

★

Weekendchauffeurs drinken te veel Mort Subite

★

Fergie heeft adelborsten

★

De Rostock staat achter de deur

★

GEBAKKEN GROENE TOMATEN

Als ik Dolly Parton zie moet ik steeds denken aan de *Tante Julia* van Boudewijn de Groot, die haar borsten van zijn schouwers moet halen. In **Straight Talk**, de nieuwste van deze rondborstige mevrouw, heb je haast niks anders te doen, dan je verwonderen waarom die vooruitstekende stukken niet naar beneden donderen, want voor de rest is er weinig te zien en nog minder te horen.

VOER VOOR JAMBERS

C'est arrivé près de chez vous van een Waals trio wist het in Cannes al te versieren en nu versiert hij het grote publiek. En met reden. Deze lekkere anarchistische film, die soms herinnert aan de *Delicatessen* van vorig jaar, slaat je gewoon met een boksijzer tegen de smoel. Want wat gebeurt er wanneer een reportageploeg, die een moordenaar filmt tijdens zijn dagelijkse bezigheden van mensen overvallen en vermoorden, steeds meer meegetrokken wordt in zijn misdaden en er tenslotte ook aan gaat deelnemen? Verplichte kost voor liefhebbers van Jambers en co. En als Jamers nu ook eens ging kijken?

Lethal Weapon 3 is zo goed als *Lethal Weapon* en is iets minder goed dan *Lethal Weapon 2*. Voor de rest een knallende aktiefilm die liefhebbers van ontploffingen, achtervolgingen, vechtpartijen en ander fraais heel wat te bieden heeft. Nu Dirty Harry er niet meer is, is er *Mel Gibson*.

Fried Green Tomatoes heeft drie sterke troeven en dat zijn Kathy Bates, Jessica Tandy en een verdomd mooi (erg sentimenteel) verhaal. Maar ik heb het hier reeds meermaals geschreven, waarom mag sentimenteel niet meer?

Evelyn (Bates) is een ietwat slonzige voorstadbewoonster van middelbare leeftijd ergens in het Zuiden van de VS. Ze heeft het erg moeilijk met haar gewicht dat zo op haar gemoed drukt dat ze er soms wanhopig van wordt. Op een dag luistert ze naar de verhalen die verteld worden door Ninny (Tandy), die in het verzorgingshuis woont. Ninny vertelt over Idgie (Mary Stuart Masterton), een gokster en ietwat losbandige vrouw die in de jaren dertig in Alabama leefde en die op een dag met de vinger werd gewezen omdat ze iemand vermoord zou hebben. Idgie is op jonge leeftijd getuige van een hartbrekende gebeurtenis: de dood door een ongeval van haar aanbeden oudere broer. Andere getuige was het preutse, in de leer van de Heer opgevoede meisje, Ruth (Mary-Louise Parker), die erg goed met de jongeman kon opschieten. Deze gebeurtenis schept een band tussen de vrouwen. Wanneer in hun later leven Ruth problemen heeft met haar echtgenoot is het Idgie die haar ertoe overhaalt om de baby onder de arm te nemen en bij haar te komen werken als kokkin in het Whistle Stop Cafe.

Dolly Parton, 't is maar dat je het weet... (foto Reuter)

KKK

Idgie — we zijn in de jaren dertig — draagt de broek en speelt poker! Erger nog, zwart en wit worden in haar café op gelijke voet behandeld. Dat is niet naar de zin van de KKK-lui en wanneer een van hen op een dag vermist wordt, terwijl zijn auto uit de rivier wordt gedregd, wordt er al snel richting Idgie en haar „gekleurde man" gewezen en worden ze gearresteerd op verdenking van moord. Een proces volgt.

Deze film is gewoon gemaakt om de vriendschap tussen de twee vrouwen uit de jaren dertig, waarin Idgie duidelijk ook nog verliefd op Ruth is, in de kijker te stellen en deze als tegenpool te laten dienen voor Evelyns verhouding met het leven en haar zoeken naar zichzelf. Een gedurfd onderwerp heel erg kies behandeld.

Oh ja, de titel verwijst naar een gerecht in het café.

Willem Sneer

ADVERTENTIE

ZATERDAG 29 AUGUSTUS

TV 1

17.28 **Avonturen in Maple Town,** tekenfilmserie; 17.51 **Samsonklip**; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Railway dragon**, tekenfilm; 18.35 **Vlaanderen Vakantieland,** toeristisch progr.; 19.20 **Joker en lottotrekking;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Schone schijn,** komische serie
20.30 **Schaduwen uit het verleden,** TV-film
22.10 **Vandaag**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **Heavy traffic,** film

VTM

17.00 **Super 50;** 18.00 **Nieuws**; 18.05 **De juiste prijs,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Viersprong,** spelprogr.
21.00 **The war of the Roses,** film
22.30 **Nieuws**
22.50 **VTM Sport**
23.00 **2001 : Apache uprising,** film

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.55 **Geloof het of niet,** tekenfilmserie; 17.02 **Tebaldo,** poppenserie; 17.06 **The Thunderbirds,** poppenserie; 17.58 **Boggle,** woordspel; 18.26 **Amazonia,** dok. serie; 18.58 **The best of magic,** serie goochelshows; 19.30 **Growing Pains,** komische serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **The pope of Greenwich Village,** film
22.28 **The games must go on,** dok. OS Munchen
22.58 **The best man,** film
00.35 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.57 **Museumschatten;** 17.06 **Strikt geheim,** jeugdserie; 17.32 **George and Mildred,** komische serie; 18.00 **Nieuws;** 18.16 **Da' lachen,** tekenfilmfestival; 18.39 **Flying doctors,** serie; 19.27 **Lingo,** woordspel.
19.55 **Brand Meester!,** avonturenserie
20.49 **Het moment,** praatshow
21.23 **Per sekonde wijzer,** kwisprogr.
22.00 **The Untouchables,** film
23.58 **E.N.G.,** dramaserie
00.44 **Natuurmoment**
00.52 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **De ware Johnny,** jeugdfilm; 19.28 **De wilde ganzen;** 19.30 **Snoep,** Werken-aan-werk-serie; 20.00 **Nieuws.**
20.24 **Kenmerk,** aktualiteiten
20.55 **Gehoorzame centimeter,** dok. sindroom van Korsakov
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.45 **Uitmarkt '92,** koncert
23.45 **Nieuws**

ADVERTENTIE

ZONDAG 30 AUGUSTUS

TV 1

09.00 **Samson;** 16.15 **Lieverdjes uit Amsterdam,** jeugdfilm; 17.10 **Wind Rose,** korte jeugdfilm; 17.30 **Gophers,** animatieserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **The Henderson Kids,** serie; 19.00 **The Cosby Show,** komische serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
19.45 **Sportweekend**
20.30 **Springen,** film
22.05 **Stress,** komische serie
22.30 **Vandaag**
23.50 **Ziggurat,** kunstprogr.

TV 2

13.45 **Grote Prijs van België voor F1,** autorennen

VTM

17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Star Trek, the nex generation,** SF-serie; 17.50 **VTM-sport;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **The best of Mimi,** kompilatie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Het 3-stedenspel,** spelprogr.
21.30 **Paniekzaaiers,** film
23.20 **Nieuws**
23.35 **Wild, wild world of animals,** natuurserie

Ned. 1

11.00 **Eucharistieviering;** 13.00 **Nieuws;** 16.10 **NCRV klassiek;** 16.35 **1000 km voor de boeg,** Nederland vanaf het water; 17.00 **Markant Achterland,** impressie stoomdagen in Leek; 17.30 **Gezusters Kokkel,** serie; 17.50 **Slaapkamer... wakker worden,** poppenserie; 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Boggle,** woordspel; 18.35 **0 Volt,** Elton John; 19.10 **Star Trek: the next generation,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.15 **The Piglet Files,** serie
20.45 **Godfried Bomans: de jonge jaren,** dok.
21.35 **Brandpunt,** aktualiteiten
22.05 **Inspecteur Morse,** misdaadserie
23.55 **Nieuws**

Ned. 2

08.00 **Dag meneer de Koekepeer;** 08.25 **Buster,** kinderserie; 08.45 **De duif der dingen,** serie; 08.50 **Roald Dahls gruwelijke rijmen,** tekenfilmserie; 09.00 **Ons koninkrijk in 12 delen;** 09.15 **De boefjes,** serie; 09.30 **Fred op Zee,** kinderprogr.; 13.00 **Nieuws;** 18.55 **Nieuws;** 19.00 **Dick Spanner,** poppen-animatieserie; 19.06 **Cinememo,** dok. serie; 19.52 **Wicked Willie,** tekenfilmserie; 20.00 **Nieuws.**
20.14 **A bit of Fry and Laurie,** komische reeks
20.48 **Het epicentrum,** portretten
21.24 **De Dienst,** dok. over overheidsdiensten
22.25 **GBH,** dramaserie
23.18 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 14.20 **IOS Magazine;** 14.50 **Database Management;** 15.00 **Uitmarkt '92 — De salon,** praatprogr.; 17.00 **Kerkdienst;** 17.58 **Wilde ganzen;** 18.10 **Stichting Socutera**; 18.15 **Sesamstraat;** 18.35 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**
20.10 **In alle staten,** kortfilms
22.00 **Nieuws**
22.07 **Zo op zondag,** homomag.
22.57 **Van liefde gesproken,** poëzie
22.59 **Studio sport**
23.29 **Nieuws**

MAANDAG 31 AUGUSTUS

TV 1

17.28 **Avonturen in Maple Town,** tekenfilmserie; 17.51 **Samsonklip**; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** spelprogr.; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De zomer van...,** Bart Van den Bossche
20.30 **Moord in zwart-wit,** TV-film
22.00 **Op de koop toe,** konsumenteninfo
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **500 jaar Latijns-Amerika,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Mijn hart is vol muziek,** serie
20.35 **Teken: oorden van illusies,** New York
21.10 **Cordon Bleu,** kulinair mag. - nagerechten
21.30 **Picobello,** lifestyle-mag.
21.40 **Nieuws**
22.10 **Intimiteit,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.00 **The power, the passion,** serie; 14.30 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van fortuin,** spelprogr.
20.30 **Videodinges,** gekke videoklips
21.00 **Beverly Hills 90210,** serie
22.05 **Telefacts,** aktualiteiten
22.50 **Nieuws**
23.05 **The odd couple,** serie

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.47 **G'oud en nieuw,** muziekprogr.; 17.38 **Ducktales,** tekenfilmserie; 18.06 **Boggle,** woordspel; 18.32 **The pink panther,** tekenfilmserie; 18.38 **Ja natuurlijk, bloemen en planten,** natuurserie; 19.03 **Kerkepad,** Bad Bentheim; 19.31 **Roseanne,** komische serie; 20.00 **Nieuws.**
20.26 **Mensen kijken,** spelprogr.
21.22 **Hier en nu,** aktualiteiten
22.03 **Only fools and horses,** komische reeks
22.33 **Stadsbeeld,** Rotterdams identiteit
23.03 **Miniatuur**
23.11 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.30 **Club Veronica**; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **The new WKRP in Cincinnati,** komische serie; 18.50 **Countdown classics,** pop; 19.25 **SOS ter plekke,** dok.; 19.50 **De Heilige Koe,** automag.
20.20 **MacGyver,** serie
21.15 **Veronica goes America,** van New York tot S.Francisco
21.45 **The McKenzie break,** film
23.30 **Massamoordenaar zonder emoties,** dok.
00.10 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.30 **You're welcome,** engels; 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **Schrijvers over vaders,** dok.; 19.30 **Spreken over de Middeleeuwen,** teleac; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Kort Amerikaans,** dok.
20.35 **Geen geld, uitgeteld,** dok.
21.00 **Yoy,** jongerenmag.
21.25 **Steden des tijds,** Breda
22.00 **Nieuws**
22.15 **Stdio sport journaal**

DINSDAG 1 AUGUSTUS

TV 1

17.30 **Plons;** 17.35 **Liegebeest,** kinderserie; 17.50 **Duupje,** kinderserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De drie wijzen,** spelprogr.
20.35 **Zeker weten,** praatprogr.
22.00 **NV De Wereld,** reportagemag.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **500 jaar Latijns-Amerika,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Allemaal beestjes,** dok.
20.35 **Terugkeer naar Samarkand,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Poirot: ABC-moorden,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.00 **The power, the passion,** serie; 14.30 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van fortuin,** spel
20.30 **Drie mannen onder één dak,** serie
21.00 **The flying doctors,** serie
21.50 **Rescue 911,** reddingsoperaties
22.40 **Nieuws**
23.55 **Embassy,** dramaserie

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Het kleine huis op de prairie,** gezinsserie; 17.00 **Hallo Nederland,** Nepal; 17.30 **Tijdsein I,** aktualiteiten; 17.55 **Highlight,** Iona; 18.25 **Bush Tucker Man,** dok.; 19.00 **Tekenen = winnen,** spelprogr.; 19.25 **Gewoon wie je bent,** Elly en Rikkert Zuiderveld; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Beweegbare, stalen bruggen,** dok.
21.17 **Tijdsein II,** aktualiteiten
21.41 **Flight out,** registratie Country Trail Band
22.06 **Muren van mijn hart,** krisis-situaties
22.31 **Antenne: Een kleine stap vooruit,** dok.
23.17 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.30 **De grote meneer Kaktus show,** kleuterprogr.; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Dubbeldekkers,** serie; 18.44 **Daar komen de schutters,** serie; 19.20 **Lingo,** woordspel; 19.50 **Dieren- en andere praktijken,** serie.
20.19 **Jackaroo,** dramaserie
21.18 **Tien voor taal,** spelprogr.
22.06 **Achter het nieuws,** aktualiteiten
22.41 **Law and order,** dramaserie
23.31 **Nieuwe Oogst,** eindeksamenfilm
00.11 **Museumschatten,** kunstmag.
00.21 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 14.00 **Omrop Fryslan;** 18.00 **Studio sport;** 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **Honeymooners,** serie; 19.23 **De vallei,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Hoofdzuster Tank,** serie
20.47 **Intermezzo: Operafavorieten**
20.55 **Dirigenten meesterklas,** registratie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.15 **PC Privé,** teleac

WOENSDAG 2 AUGUSTUS

TV 1

16.30 **Samson;** 17.30 **Postbus X,** jeugdserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Een zaak voor twee,** politieserie
21.00 **'Allo, 'Allo,** komische reeks
21.35 **Married with children,** komische reeks
22.00 **Mobiliteit en milieu,** Japan en de autotoekomst
22.30 **Vandaag**
22.55 **Columbus,** dok. serie

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Vak-werk,** info; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Sportavond**
22.00 **Fight of the night,** boksen
22.30 **Sportavond**

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.15 **Super 50,** hits; 14.00 **The power, the passion,** serie; 14.30 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van fortuin,** spelprogr.
20.30 **Baywatch,** aktieserie
21.30 **Fireball forward,** TV-film
23.10 **Nieuws**
23.35 **Hill Street blues,** politieserie

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.10 **Teresa Venerdi,** film; 17.45 **KRO's Tekenfilmfestival;** 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.30 **1000 km voor de boeg,** reis door Nederland; 19.00 **De ver van mijn bed-strijd,** de Latino's; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **De waterspiegel,** informatief progr.
22.00 **Father Dowling,** misdaadserie
22.50 **Columbus,** dok. serie
23.50 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.30 **Matinee klassiek;** 16.09 **Bekijk het maar,** kinderprogr.; 17.31 **Over mijn lijf,** medisch progr.; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Expo '92 Sevilla,** Argentinië en Frankrijk; 18.51 **Candid camera,** verborgen kamera; 19.17 **Kieskeurig,** konsumentenprogr.
19.53 **De erfgenamen,** miniserie
21.35 **Trok aktua,** aktualiteiten
22.06 **De erfgenamen,** miniserie
23.41 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.00 **Studui sport;** 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **De vallei,** serie; 19.35 **Verhalenvertellers,** serie; 19.43 **100 meesterwerken,** dok. serie; 20.00 **Nieuws.**
20.20 **Stichting Socutera**
20.25 **Van gewest tot gewest,** regionaal nieuws
21.00 **Studio sport**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.15 **Studio sport**
00.30 **Nieuws**

DONDERDAG 3 AUGUSTUS

TV 1

17.30 **Saartje en Sander,** tekenfilmserie; 17.40 **Prikballon,** kindermag.; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Het droomschip,** serie
21.30 **Panorama,** De laatste koolmijn
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **500 jaar Latijns-Amerika,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Kronieken.**
20.00 **American chronicles,** dok. serie
20.30 **Tekens: de goddelijke Garbo,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première Film & Video,** filmnieuws
22.30 **Hidden Agenda,** triller

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.00 **The power, the passion,** serie; 14.30 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van fortuin,** spelprogr.
20.30 **Tien om te zien,** show
21.35 **Jambers,** Plastische chirurgie
22.20 **Hunter,** aktieserie
23.10 **Nieuws**
23.25 **Friday the 13the,** serie

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.10 **The making of ,,People of the forest'',** dok.; 16.32 **Binnenscheepvaart in de oorlog,** dok.; 17.10 **Achter de schermen van Kunst en kitsh,** reportage; 17.34 **The Arctic,** natuurdok.: 18.06 **Boggle,** woordspel; 18.34 **Het grote dierenrijk,** aaseters; 19.04 **Mom P.I.,** serie; 19.30 **True Colors,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **'t Was stil op straat,** terugblik jaren 70
21.20 **Avro Televizier,** aktualiteiten
22.06 **Shadows of the heart,** serie
22.56 **Jonge mensen op het koncertpodium,** klassiek
23.54 **Hollands dekor,** Arnhem
00.08 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.25 **Een moderne heks worden valt niet mee,** jeugdfilm; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **The new WKRP in Cincinnati,** serie; 18.45 **Top 40:** 19.25 **SOS ter plekke,** dok. serie; 19.50 **American Gladiators,** sportevenement
20.40 **Muziekspecial Clouseau: doorgaan,** show
21.35 **Veronica goes America,** Marilyn Monroe
22.05 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
22.40 **America exposed,** korte reportages
23.30 **The Arsenio Hall Show,** praatshow
23.55 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.00 **Studio sport;** 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **Honeymooners,** komische serie; 19.23 **De vallei,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Leven met Sandra,** TV-film
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio Sport joernaal**
22.30 **NOS-Laat**
23.15 **Voorlichting,** teleac
23.25 **Studio sport**
00.25 **Nieuws**

VRIJDAG 4 AUGUSTUS

TV 1

17.30 **Er was eens in Amerika,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **TV1-Top 30,** hits; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Hollywood stuntmakers,** dok. serie
20.30 **Baraka op reis,** reisverslag van winnaars
21.40 **Diana, een portret,** dok.
22.30 **Nieuws**
22.55 **Mama Lucia,** serie

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **500 jaar Latijns-Amerika,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Vlaanderen Vakantieland,** Gordel en Bourgogne
20.40 **Ten huize van...,** Roger Marijnissen
21.30 **Nieuws**
22.00 **Affiche,** kunstaanbod
22.20 **Vuurvogel: diva's,** Maria Callas
23.25 **Boulevard: de Verenigde Staten,** dok. serie

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.00 **The power, the passion,** serie; 14.30 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van fortuin,** spelprogr.
20.30 **Soundmix Show,** show
21.35 **A father's revenge,** film
23.15 **Nieuws**
23.30 **Star,** filmmag.
00.15 **The commish,** politieserie

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 17.07 **Young Ramsay,** jeugdserie; 17.59 **Boggle,** woordspel; 18.29 **Kerkepad,** Bad Bentheim; 18.59 **De Cosby show,** serie; 19.27 **Zo vader, zo zoon,** raadspelletje; 20.00 **Nieuws**
20.26 **Switching channels,** film
22.13 **Cheers,** feestaflevering
23.03 **Document: de laatste dag van...,** Andy Warhol en Joh.Paulus I
23.33 **Miniatuur**
23.39 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.00 **Tros Aktua in bedrijf,** medische technologie; 17.41 **Gordon in Schotland,** muziekspecial; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Stuntmasters,** stunts: 19.05 **Ministars,** muziekprogr.; 19.37 **America's funniest home video's,** amateurvideo's.
20.00 **De elite,** pilootaflevering
21.00 **Dat willen we even kwijt,** column
21.07 **Karaoke,** muziekprogr.
21.33 **Stank voor dank,** komische serie
22.08 **In the heat of the night,** politieserie
22.58 **Miracle landing,** TV-film
00.25 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 10.30 **Omrop Fryslan;** 18.00 **Studio sport;** 18.45 **Sesamstraat;** 19.00 **De vallei,** serie; 19.36 **Verhalenvertellers,** serie; 19.43 **100 meesterwerken,** dok. serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Grote ontwerpers,** dok.
21.25 **Opening Muziekcentrum Frits Philips**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.00 **Studio sport**

Maureen O'Sullivan maakte voor het eerst kennis met Johnny Weissmuller in *Tarzan, the Ape Man.* Donderdag 3 september op BBC 2 om 11u.45.

ZATERDAG 29 AUGUSTUS
THE WAR OF THE ROSES

Wanneer Michael Douglas en Kathleen Turner bij hun scheiding geen schikking kunnen treffen over de verdeling van hun echtelijke boedel, breekt de ,,oorlog'' uit in en om hun prachtig gemeubileerde huis. Amerik. zwarte komedie van Danny DeVito uit 1989. **(VTM, om 21u.)**

ZONDAG 30 AUGUSTUS
SPRINGEN

Vlaamse film van Jean-Pierre De Decker uit 1986 met Mark Verstraete, Herbert Flack en Maya Van den Broecke. In *Semper Vivax*, een luksueus kasteel waar gefortuneerde bejaarden hun oude dag doorbrengen, zijn er niet enkel problemen met de oudjes maar ook de spanningen tussen de direktie en het personeel. **(TV1, om 20u.30)**

MAANDAG 31 AUGUSTUS
THE MCKENZIE BREAK

Tijdens WO II krijgt kapitein Jack Connor van de Britse Geheime Dienst de opdracht mee te werken aan een ontsnappingsplan uit een krijgsgevangenkamp voor Duitsers in Schotland. Boeiende film van Lamont Johnson (1970) met het relaas van deze gedurfde poging. **(Ned. 2, om 21u.45)**

DINSDAG 1 SEPTEMBER
LA VIE EST BELLE

Waals-Zaïrese film van Benoit Lamy en Mweze Ngangura uit 1987 waarin Papa Wemba als straatzanger en schoenpoetser allerlei avonturen beleeft. Het resultaat is een soort musical, waarin het ware gezicht van Zaïre angstvallig wordt verborgen achter lachende en gelukkige mensen. **(RTBf1, om 22u.35)**

WOENSDAG 2 SEPTEMBER
HIGHEST HONOUR

Australische oorlogsfilm van Peter Maxwell (1983) gebaseerd op ware gebeurtenissen. In 1942 voerde een eenheid van de Australische Z-Force een tweede, mislukte aanval uit om de Japanners uit Pearl Harbour te verdrijven. **(BBC 1, om 23u.55)**

DONDERDAG 3 SEPTEMBER
TARZAN DE AAPMENS

Deze Amerik. versie door W.S. Van Dyke (1932) is niet bepaald een getrouwe weergave van het verhaal van Edgar Rice Burroughs. **(BBC 2, om 11u.45)**

VRIJDAG 4 SEPTEMBER
A FATHER'S REVENGE

Amerik. dramatische film van John Herzfeld (1988) over een vader die een stel avonturiers huurt om zijn dochter, een stewardess, te bevrijden. **(VTM, om 21u.35)**

OPROEP INTERNE PARTIJ-VERKIEZINGEN

Op zaterdag 12 september e.k. kan de partijraad opnieuw 2 leden koöpteren. Al wie lid is van de partij kan zich hiervoor kandidaat stellen.

Formulieren voor de kandidaatstelling kunnen op het Algemeen Sekretariaat bij M. Maes aangevraagd worden.

De kandidaturen worden ten laaste op 7 september e.k. om 12 uur ingewacht.

Dezelfde partijraad zal eveneens een nieuwe algemeen penningmeester en 2 kommissarissen-revisoren verkiezen.

Vervolgens wordt er een nieuw beheerskomitee en een statutenkommissie samengesteld.

Behalve voor de funktie van kommissaris-revisor dienen de kandidaten lid te zijn van de partijraad.

Formulieren eveneens op het Algemeen Sekretariaat te bekomen.

„DIT IS HET LAND" MET CONNIE NEEFS

Vanaf september '92 tot eind '95 kunnen verenigingen, sociaal-kulturele organisaties en kulturele centra inspelen op het programma *Dit is het land*: liedjes over wat Vlaanderen en de Vlaamse beweging beroert, met linken naar het nieuwe Vlaanderen.

Op woensdag 16 september biedt het Vlaams Instituut voor Kunstzinnige Vorming (VLINK) i.s.m. Vakbel de première van het liedjesprogramma „Dit is het land" aan. Het optreden van Connie Neefs, muzikaal begeleid door Eric De Vos, gaat gepaard met voordrachten over kunstzinnige vorming,... De avond heeft van 19u.30 tot 22u. plaats in de Baudeloozaal van het Bijlokemuseum, Godshuizenlaan 2 te 9000 Gent.

Alle programmatieverantwoordelijken van verenigingen, sociaal-kulturele organisaties en kulturele centra zijn welkom!

PROGRAMMA

19u.30: Onthaal en inleiding „Kunstzinnige vorming, een uitdaging voor het vormingswerk" door Johan Beke.

20u.15: „Het Nederlandstalige lichte lied in Vlaanderen: raakt het Vlaamsgezinde lied ingesneeuwd?" door Marc van Caelenberg, tekstschrijver voor o.a. IJzerbedevaart, Zangfeest en Brusselse 11 Juliviering.

20u.30: Première van „Dit is het land": optreden van Connie Neefs met Eric De Vos.

21u.45: Toelichting „Het aanwenden van „Dit is het land" in het vormingswerk" door Jean-Pierre Roosen.

De deelnameprijs bedraagt 200 fr., voor voordrachten, optreden en dokumentatie. Medewerkers van Vakbel-lidorganisaties betalen maar 150 fr.

Inschrijven kan tot 11 september door te reserveren en het bedrag vooraf over te schrijven op het rekeningnummer 068-2012781-58 van Vakbel/Vlink met de vermelding „Vlink 16.09".

ADVERTENTIE

GEMEENTE OVERIJSE

Het GEMEENTEBESTUUR van OVERIJSE werft een **onderluitenant voor de brandweer** aan in vast verband. (2e oproep)

Aanwervingsvoorwaarden:
1. *Leeftijdsvereisten*:
   — minstens 21 jaar en maximum 35 jaar op 15 september 1992.
2. *Vereiste gestalte*:
   — tenminste 1,60 m groot zijn.
3. *Diplomavereiste*:
   — houder zijn van een diploma van ingenieur, ind. ing., architect, techn. ing. of burg. conducteur.
   — houder zijn van tenminste het rijbewijs B voor autovoertuigen.

Nadere inlichtingen omtrent aanwervingsvoorwaarden en examenprogramma kunnen bekomen worden op de rekendienst-personeelsdienst van het gemeentebestuur van Overijse, tel. 02/687.60.40.

De kandidaturen dienen aangetekend gestuurd naar het Kollege van Burgemeester en Schepenen van en te 3090 OVERIJSE. De kandidatenlijst wordt afgesloten op 15 september 1992.

ANTWERPEN

AUGUSTUS

29 BEVEL: Het Zangkoor Bevel organiseert dagtocht o.l.v. historikus Walter Luyten naar Frans-Vlaanderen. Info: 03/482.11.93.

30 WOMMELGEM: Met autobus naar IJzerbedevaart. Nadien naar Oostduinkerke. 300 fr.p.p., -12j. gratis. Vertrek: 7u. Broechem-kerk, 7u.10 Ranstlichten, 7u.20 Wommelgem-kerkplaats, 7u.30 Borgerhout-Stenenbrug, 7u.40 Edegem-Dorp, 7u.45 Drie Eiken, 7u.55 Kerk Elsdonck. Voor inschrijvingen en info: W. Herbosch 03/353.68.94 of K. De Grijze 03/449.82.12.

30 KALMTHOUT: Met de bus naar Diksmuide. Daarna naar Frans-Vlaanderen. Vertrek 8u. Heidestation. Terug rond 22u. Deelname: 400 fr. bus + 150 fr. kenteken. Inschrijven bij Diane D'Hondt 666.86.81.

30 WESTERLO: Naar IJzerbedevaart met bus. Vertrek in Westerlo om 7u., Tongerlo 7u.10 en Voortkapel om 7u.20. Na bedevaart bezoek aan Ieper. Terug rond 20u. Busprijs 150 fr., -12j. gratis. Inschrijven bij VU-bestuursleden.

31 ZWIJNDRECHT: Seniorensportkamp te Tongerlo t.e.m. 4/9. Org.: VVVG-Zwijndrecht i.s.m. Sporta.

31 MOL: Dagfietstocht. Vertrek aan lokaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15 te Mol, om 10u. Org.: VVVG-Mol.

SEPTEMBER

3 MORTSEL: Bezoek aan Abdij Park te Leuven. Org. VVVG-Leuven.

6 BOECHOUT: Daguitstap ,,In Flanders Fields''. Met bezoek aan Diksmuide, militaire begraafplaatsen, Ieper. Deelname: 600 fr. (busreis, boottocht, toegang musea, gids en infopakket). Maaltijden ter plaatse te regelen.
Inschrijven en info bij bestuur VU-Boechout-Vremde.

12 WILRIJK: Etentje van VU-Wilrijk. Eregast is voorzitter Bert Anciaux. Info bij bestuursleden.

12 STABROEK: Barbecue in Ponderosa te Berendrecht. Vanaf 18u. Org.: VU-Stabroek en Berendrecht-Zandvliet. Inschrijven voor 9/9 bij P. Vandevijver (664.79.64).

12 BEERZEL: Dagtocht o.l.v. Walter Luyten naar Frans-(of Zuid-)Vlaanderen. Programma en info bij notaris Van de Poel, Hoogstraat 86, 2580 Beerzel (015/75.62.38). Org.: Davidsfondsafdeling Beerzel. Iedereen welkom.

13 BERLAAR: Open Monumentendag met bezoek aan o.a. Gestel kerk, Boterhoeve enz. Een organisatie van DF-Berlaar. Info bij Walter Luyten (03/482.11.93).

18 TONGERLO/WESTERLO: Om 20u. in Kapellekeshoef: Peter De Roover, voorzitter VVB, over de Vlaamse Volksbeweging, doel en inzet. Org.: SMF-Kempen.

19 WOMMELGEM: Daguitstap naar domein Puyenbroeck te Wachtebeke. Vertrek om 10u. Parking Home ST.Jozef, Kallement 1. Terug ts. 19 en 20u. Deelname: 690 fr. (middag- en avondmaal inbegrepen). Inschrijven tot 5/9 bij W. Herbosch (353.68.94) of L. Boogaerts (322.27.75). Org.: KK Jan Puimège i.s.m. RVT Home St.Jozef.

19 DEURNE: Natuurwandeling te Grobbendonk. Samenkomst om 13u.30 aan terminus tram 24 en om 14u. aan de kerk te Grobbendonk. Org.: VVVG-Deurne.

ZOEKERTJE

— **GEVRAAGD** — Het *Verbond van Vlaamse Ziekenfondsen*, werkzaam in Antwerpen en Brabant, zoekt voor uitbreiding van haar dienstverlening, een dinamische kracht. Vereisten: Vlaams en sociaal ingesteld, mobiel, bereid zijn ook regelmatig 's avonds te werken en in aanmerking komen voor een gesko-statuut.

Sollicitaties richten aan VVZ, de heer Vanlangendonck, Hoogstratenplein 1, 2800 Mechelen (voor info: 015/20.36.40).

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oasé

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

DE STOKER EN DE MACHINIST

Soms zijn gemeenteraden slaapverwekkend, meestal zijn ze pittig, soms ontaarden ze helaas in ordinaire scheldpartijen.

Tijdens de Molse gemeenteraden van mei en juni was het weerom prijs. Op tussenkomsten van VU-raadslid *Rik Geyzen* i.v.m. de brandweer verdween alle redelijkheid uit de zaal en vulden roepen en schelden de ruimte.

Machinist (burgemeester) *Luyten* ging in juni zelfs zover om tijdens de tussenkomst over de brandweer zijn antwoorden te beperken tot ,,gij zijt ne stoker!'' (x 20) en dit tot op het einde van de tussenkomst.

Waarover ging het dan wel?

Bij de brandweer bestaat de gewoonte om rechtstreeks afhoudingen te doen op de vergoedingen van de vrijwilligers om een kas voor aandenkens, aktiviteiten en feestelijkheden te spijzen.

Dit jaar beliep deze afhouding reeds 5.000 fr. Het was de hoegrootheid van het bedrag waarop er weerstand kwam.

Door Rik Geyzen werd deze werkwijze op haar wettelijkheid getoetst en hij kwam tot de vaststelling dat er geen enkele wettelijke basis was om deze afhoudingen in te voeren.

Vandaar ook dat Geyzen stelde dat, indien de gemeenteraad deze gang van zaken niet reglementeert in het reglement van inwendige orde, dit een onwettig handelen was. Hierop was het hek dan van de dam, verloor de Molse machinist elke redelijkheid en beperkte hij zich tot het skanderen van ,,stoker''.

Na klacht van de stoker bij de goeverneur blijkt echter dat onze machinist serieus zal moeten inbinden. De goeverneur stelde duidelijk, in zijn schrijven van 4 augustus j.l., dat een dergelijke kas voor sociale en andere noden, pas kan als de werking wordt vastgelegd in het reglement van inwendige orde.

Met dit schrijven plaatst de goeverneur zich op één lijn met VU-raadslid Rik Geyzen.

Op de gemeenteraad van september komt dus de brandweer terug op de dagorde.

We zijn dan ook benieuwd naar de reakties van de stoker en van... de machinist.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Man, (°17.01.61, kok, hoger sek. beroep, spec. grootkeuken en traiteur. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref.920147. Voor inl. kontakteer kamerlid E. Van Vaerenbergh 02/519.86.94 (van 7u.30 tot 15u.).

ADVERTENTIE

SCHOENEN
VERDIEVEL
Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES AIGLE TRETORN ROMIKA Scholl Ronny TEKO AMBIORIX
BAMA Kickers adidas GUMA Gabor BAMA
JED diadora MEPHISTO TROPS SEBAGO

WEEK-END **altijd** open
Woensdag gesloten

Docksides

SEBAGO 26 kleuren
TROPS 20 kleuren
AMBIORIX 6 kleuren

Dit jaar terug het **MEEST** *aantal kleuren van gans de* **KUST**

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het
Vlaams Ontmoetingscentrum
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen. Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
089/47.28.97

WIJ

Café
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE
Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart: één aperitief gratis.

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
· 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
· Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
· Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
· Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
· Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
· Week-end verblijf.
"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" · conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

BRABANT

AUGUSTUS

30 LENNIK: Daguitstap met deelname aan de 65ste IJzerbedevaart. Nadien middagmaal en bezoek aan IJzertoren en aan de Abdij van Gistel. Inschrijven en info: 02/532.16.23 of 532.42.51. Busprijs: 220 fr. Org.: VU-Lennik.

30 TIENEN: Tienen met de bus naar IJzerbedevaart. Vertrek om 7u. op Grote Markt. O.L.V. Ten Poel. Terug rond 20u. 395 fr.p.p. -12j.: 295 fr. Inschrijven tel. nrs. 016/81.62.42 en 016/81.45.02 voor 16/8.

30 MEISE/WOLVERTEM: Bus voor de 65ste IJzerbedevaart met opstap te Wolvertem en Meise. Verblijf te Diksmuide tot 17u.30. Daarna bezoek aan Abdij en lokaal Uilenspiegel te Gistel. Inschrijven en info bij M. Passchyn (02/269.69.35). Prijs: 200 fr. volw., kind.: 100 fr. Org.: K. Bulsfonds Meise-Wolvertem-Oppem.

30 BUIZINGEN: Met bus naar Diksmuide. Vertrek om 8u. gemeenteplein en om 8u.10 Don Boscokerk. Terug rond 20u.30. 300 fr.p.p., -12j. gratis. Inschrijven en info: Yvonne Hofmans-Turneer (356.50.84) of Juul Denayer (356.30.25).

SEPTEMBER

6 VILVOORDE-MACHELEN: Gordelen in Dilbeek met FV Vilvoorde-Machelen. We schrijven in voor de 7 km wandelen. Vertrek: ten laatste om 14 u. aan het Cultureel Centrum Westrand. Afspraak dus om 13 u. 45 aan de kontrolepost "wandelaars" aan de Kamerrijklaan. De eerste aanwezigen betalen slechts 70 fr., de anderen 120 fr.!

13 VILVOORDE-MACHELEN: Open Monumentendag! FVV Vilvoorde-Machelen bezoekt gezamenlijk de Kapel en het Klooster van Onze-Lieve-Vrouw ten Troost te Vilvoorde. Afspraak om 13 u. 45 op de Grote Markt, vandaar gaan we te voet door de Leuvensestraat. Dit geleid bezoek is gratis.

19 BRUSSEL: Vereniging Vlaamse Academici organiseert tweedaagse kulturele ontmoeting in Frans-Vlaanderen met bezoeken aan Kassel, Sint-Winoksbergen, Duinkerke en andere bezienswaardige plaatsen. Walter Luyten is hun begeleider. Info: VVA.

LUKAS, EEN VLAAMSE GROOTE

Wereldkampioen geworden aan de Costa Brava in de 100 km ultraloop waaraan drie Vlamingen uit de provincie West-Vlaanderen deelnamen.

Gilbert Gevaert (Torhout), Pascal Ramont (Oostende) en Lukas De Groote (Kortrijk). Deze laatste spelde nogmaals een kroontje op zijn palmares in de kategorie Veteranen (45 tot 49). Hij is ook kampioen van het land (België) geworden over de 100 km. Lukas werd geboren in Kerkhove in de streek van Avelgem. „De Kwaremont ligt open, dedju".

Lukas De Groote is verpleger in het Gentse Universitair Ziekenhuis. Hij werd op 1 juli ontvangen in de schepenzaal van het Kortrijkse stadhuis door de Burgemeester A. Sansens. Na de ontvangst ging de feestviering verder in het taverne Ooievaarsnest bij Wilfried Depauw in Bellegem. Waar hoog en gans het jaar de Vlaamse leeuw z'n klauwen laat zien. Aan de organisatoren een grote proficiat en voor Lukas De Groot nog veel sukses in de ultraloop.

ADVERTENTIE

GEMEENTE MACHELEN

Twee betrekkingen van **politieagent(e)** zijn te begeven, met aanleg van een werfreserve voor de duur van drie jaar.

De aanwervingsvoorwaarden kunnen bekomen worden op het gemeentehuis, Woluwestraat 1 te 1830 Machelen bij mevr. A. Decock (tel. 02/252.00.15).

De kandidaturen dienen bij aangetekend schrijven gericht aan het College van Burgemeester en Schepenen van en te 1830 Machelen en uiterlijk op 22 september 1992 toe te komen.

Namens het College:

De Secretaris,
Get. L. LAVEYNE

De Wnd. Burgemeester,
Get. H. CAMPINE, Schepen

WEST-VLAANDEREN

AUGUSTUS

30 IZEGEM: Vlaams Huis om 4u.: start voettocht naar Diksmuide t.g.v. de IJzerbedevaart. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.

31 WERVIK: Wandeling Dikkebus (Zorgvlietpad). Verzamelen om 15u. op de Steenakker. Org.: Wervik-Geluwe-Komen.

SEPTEMBER

3 BLANKENBERGE: Dagreis naar Adinkerke-Veurne. Vertrek om 8u.30 aan stadhuis. Deelname: 700 fr. (bezoek Meli inbegrepen). Verplicht inschrijven. Org.: VVVG-Blankenberge.

7 WERVIK: Namiddaguitstap: Hoppelandsroute en Poperinge. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen. Inl. A. Debusschere, tel. 056/31.14.12.

14 WERVIK: Wandeling Hollebeke (Rozemeerspad). Verz. Steenakker om 15u. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

20 ZWEVEGEM: Gezinsfietstoch. Inschrijven vanaf 14u. in kaffee Rembrand, Otegemstraat 271. Start om 14u.30 stipt. Afstand: 25 km. Deelname: 60 fr. Verzekering, begeleiding, verrassingsstop en hapje achteraf inbegrepen. Org.: VU en Vlaamse Klub Zwevegem.

21 WERVIK: Kaartnamiddag in de Moriaen. Org. VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

27 WAREGEM: 45ste Frans-Vlaamse Kultuurdag met in het programma W. Luyten als gastspreker over „Nieuwe kansen voor het onderwijs van het Nederlands". Om 14u. in Rode Zaal van KC De Schakel. Info: Platanendreef 46, tel. 056/60.26.49.

De gevierde met de burgemeester, de schepen, de familie en de supporters.
(foto Wevako)

N.V. BERT Cars en Trucks
Assesteenweg 101-103 Tel.: 02/582.13.12
TERNAT 02/582.04.10
Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944
Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26
Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING
PETRA P.V.B.A.
HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

DELILLE Jan
D.D.H. Verzekeringen & Hypoteken
Kempenstraat 3, 3590 Diepenbeek
Grotestraat 83, 3631 Maasmechelen
Tel.: 011/32.49.86/81.46.25
011/76.49.33

U bent van harte welkom bij
Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

PROMO PUZZLE
Kies zelf het onderwerp van uw puzzel
Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44
Woonkrediet steeds iets beter!

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

OOST-VLAANDEREN

AUGUSTUS

30 EEKLO: VU-Eeklo met bus naar Diksmuide. Vertrek aan Belfort om 8u. Terug ts 20 en 21u. Vooraf inschrijven is noodzakelijk (77.25.10 — Wilfrief Oreel). Deelname vervoerkosten: 300 fr.p.p.

30 SINT-GILLIS-WAAS: A.Verbruggenkring met bus naar Diksmuide. Vertrek vanaf 7u. te Meerdonk. Terug rond 21u. Meer info en opstapplaatsen bij Lucie De Munck (770.57.87) of Romain De Grave (770.70.62). Reiskosten: 200 fr., -12j. 100 fr., -6j. gratis.

SEPTEMBER

5 LEBBEKE: Mosselfestijn in feestttent op parkeerplaats van ,,Carrossier Van Biesen'', Lange Molenstraat 97 te Lebbeke. Van 17 tot 22u. Ook op 6/9 van 11u.30 tot 15u. 400 fr.p.p. Ook vlees- of visschotel mogelijk. Org.: VU-Denderbelle, Lebbeke en Wieze.

8 BELZELE: Hobbyklub van FVV-Belzele in zaaltje St.Jozef, om 13u.30. Kantklossen en hardhanger. Einde: 16u.

12 BELZELE: FVV-Belzele maakt avondwandeling met wandelklub. Om 19u.30 aan Gasthof 4 Linden. Terug rond 20u.30.

12 DEINZE: Met VU-Deinze deelname aan de Renaat De Rudder herdenking te Landegem.

13 DEINZE: Met VU-Deinze naar Arr. Barbecue.

VAKANTIE-AKTIE ALBANIE-KOSOVA AALST

Een dinamische ploeg Vlamingen en Kosovaren laadde, samen met kamerlid Jan Caudron en senator Willy Kuijpers, een Hongaarse 24-tonner die de Vlaamse hulp met een vijfdagenreis naar Kumanova, Tropojë, Pejë en Prishtina bracht. Dank aan Hubert Vinck (Infobo), Karel van Reeth, Gaby Baetens en mevrouw Rowies die voor onderdak, sortering, enz... zorgden. Elk deeltje hulp komt terecht via het ,,Moeder Tereza''-werk bij het door de Servische militia getergde Illyrische volk. **(foto W. D'Hoe)**

FAMILIEDAG TE IMPE

Naar jaarlijkse gewoonte houdt de Vriendenkring Snel-Pede zijn familiedag op zondag 6 september a.s.

Om 11 uur is er in de parochiekerk te Impe een plechtige herdenkingsmis voor onze overleden kameraden, die ons lang of kort geleden ontvallen zijn. De aangepaste misliederen verzorgt het zangkoor 't Snoerke, onder de kundige leiding van dr. J. Van Boxelaer.

Na de h. mis samenkomst te Lede in zaal Edelweis, Steenstraat nr. 12 voor een etentje. Gastspreker is Guido Moons (TAK).

Info: 053/62.30.92.

(meegedeeld)

Adverteren in WIJ rendeert

02/219.49.30

Probeer eens!

Advertentie

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service volledig afstemt op een gastvrij en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie overnachtingen met ontbijt en 3 viergangendiners: 4.950 B.F. per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

LIMBURG

AUGUSTUS

29 GENK: Kultureel verblijf in De Kinkhoorn te Oostende, tot 5/9. Org.: VVVG-Genk.

30 HAM: Met bus naar Diksmuide en Brugge. Vertrek om 6u.45 aan oprit E313 te Kwaadmechelen. Prijs: 380 fr. (bus + geleid bezoek Brugge) + 120 herkenningsteken. Inschrijven: Eddy Volders, Den Dries 30, 3945 Ham (013/66.86.37 of Dieter Geerinck, Meerhoutstraat 10 (013/66.80.28).

30 BILZEN: Met VOS-Groot Bilzen naar IJzerbedevaart, met nadien bezoek aan Brugge. Prijs: 380 fr. Vertrek vanaf 6u. te Munsterbilzen kerk. Meer info en opstapplaatsen en -uren bij T. Bessemans (089/41.17.61), E. Rubens (089/41.10.02), Ria Peters (089/49.25.25), E.Geraerts (089/41.13.32) en I. Colla (089/49.18.54).

30 OVERPELT: Met speciale trein naar Diksmuide. Vertrek Neerpelt Station om 7u.26. Terug om 21u.16. Prijs: -26j. 240 fr., +26j. 270 fr. Tot 5j. gratis. Info op tel. nrs; 011/23.70.31 en 011/64.36.79.

30 BREE: Met de autobus naar Diksmuide. Vertrek 8u. Terug rond 18u. 300 fr.p.p., studenten 150 fr. Info bij F. Mouling (089/46.25.22) of J. Claessens (089/46.45.00).

SEPTEMBER

11 BREE: Optreden muzikantengroep 't Fanfarke. Om 20u. in zaal Cambrinus in de Kloosterstraat. Toeganf vrij en gratis. Org.: SMF-Limburg.

18 HASSELT: Geleid studiebezoek aan het nieuwe provinciehuis en aansluitend bezoek aan Jenevermuseum. Org.: VVVG-Genk.

MILIEUTAKS (1)

Onder de titel ,,Beulemans'' verscheen in Wederwoord van WIJ (31 juli j.l.) een brief van de heer J. Thys in verband met het gebruik van het woord ,,ekotaks''.

De heer Thys kan gerust zijn.

Op mijn verzoek werd het woord ,,ecotaks'' vervangen door het korrekte juridische en Nederlandstalige woord ,,milieutaks''.

Verder kan ik de heer Thys mededelen dat, zoals sedert lang gebruikelijk, de onderhandelingen in beide talen werden gevoerd.

De beschikbaarheid van simultaanvertaling maakt zulks sedert lang mogelijk.

Het is mij wel opgevallen dat sommige mensen, onder meer een redakteur van *De Standaard*, nog steeds de neiging hebben dit in twijfel te trekken.

Zij zouden er goed aan doen bij de betrokkenen zelf hun licht op te steken.

Voor het overige is uit het verloop van de dialoog duidelijk gebleken welke de werkelijke machtsverhoudingen zijn indien ten minste men langs Vlaamse kant eensgezind blijft.

Hugo Schiltz

MILIEUTAKS (2)

In antwoord op de lezersbrief van J. Theys in WIJ (31 juli j.l.) met betrekking tot het gebruik van het van het Frans afgeleide woord ,,ekotaks'', kan ik u meedelen dat de overwegingen van deze lezer op verkeerde informatie berusten. Dit woord wordt niet gebruikt in de Nederlandse versie van de betrokken dialoogtekst, die ondertussen bij het Parlement is ingediend, maar wel de term ,,milieutaks''.

De veronderstellingen van de briefschrijver inzake het taalgebruik tijdens de dialoogonderhandelingen zijn ook ongegrond en getuigen van een te defensieve en pessimistische visie inzake het zelfbewustzijn van de huidige Vlamingen: de Vlaamse onderhandelaars hebben zich vanzelfsprekend in hun eigen taal geuit.

Johan Sauwens

1 OP 20

Zeker ben ik niet akkoord met de marginale wijze waarop men Willem Vermandere het zwijgen heeft willen opleggen; maar ik stel de organisatoren eveneens verantwoordelijk. Maar dit even terzijde.

In Wederwoord (WIJ, 31 juli j.l.) meent N.V. uit Kortenaken dat het ,,optreden'' van sommigen te Brussel zeker niet te vergelijken is met wat andere Vlaams-nationalisten te Voeren, Komen,... doen. De reden? Volgens N.V. omdat te Brussel ,,slechts'' 1 op 20 Vermandere uitjouwde, de rest juichte hem toe.

Dan maak ik toch graag even de vergelijking met bvb. amnestie-akties van TAK en *Vlaanderen Ons Vaderland*, waar bijna iedereen leve België, vive le roi, e.d. staat te roepen, zwaaiend met trikoloor tekstiel, terwijl een handjevol nationalisten ,,amnestie'' staat te bulderen. Daar de aanwezige meerderheid op zo'n gelegenheden pro-Baudouin is, vindt N.V. misschien ook dat TAK'ers er niets te zoeken hebben. Ik heb de indruk dat velen nu afkeuren wat zij nog niet zo lang geleden zelf deden.

Stijn Hiers, Overijse

DE SPONS

Ik wil de lezers van uw blad niet in de onwetendheid laten over hetgeen op 14 augustus '92 te lezen stond in de Kempische editie van een krant. Het zijn de woorden van een missionaris, thans met vakantie, die na de bevrijding enige tijd aalmoezenier was in de gevangenis van Lokeren.

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

Citaat: ,,Ik ging na de zogenaamde bevrijding werken in een hechteniskamp in Lokeren. Daar werden de ,,zwarten'' bijeengebracht. Het waren echter de schoonste en eerlijkste Vlamingen die ik ooit gekend heb.''

Laat dit allicht nog enige troost zijn voor slachtoffers van destijds, of hun nabestaanden. Laat dit alleszins voor de VU van '92 een krachtige herinnering zijn om één der hoofdtema's bij de oprichting van de partij, niet te vergeten. Alvorens nogmaals te gaan ,,dialogeren'' over het voortbestaan van België of van een Belgische regering, dient minstens de spons bovengehaald, hoe simbolisch ook, voor de kleine incivieken, de flaminganten van voor de oorlog, de davidsfondsers, de dorpsonderwijzers...

De Kempische missionaris vertrekt op 2 oktober terug naar Chili, waar hij al 47 jaar werkzaam is in de missies.

Jef Thys, Westerlo

BEGROTING '93

Wat de regering-Dehaene met haar begroting voor 1993 doet, is dweilen met de kraan open. Twee voorbeelden:

1. Het begeleidingsplan voor iedereen die 9 maanden of langer werkloos is, moet ervoor zorgen dat werklozen ofwel sneller een baan vinden, ofwel — als ze niet beschikbaar blijken te zijn voor de arbeidsmarkt — hun uitkering verliezen. Maar tegelijk wordt, door het terugschroeven van de MARIBEL-operatie, de loonkost opnieuw verhoogd, wat de werkgelegenheid bezwaarlijk kan ten goede komen.

2. Een aantal misbruiken in de Sociale Zekerheid wordt — terecht — aangepakt. Een frontale aanval op de kommunautaire scheeftrekkingen in de SZ komt er evenwel niet, hoewel dit in het 10-puntenprogramma van de Vlaamse regering ook door de CVP en SP wordt geëist.

De Franstalige socialisten drukken een zware stempel op deze regering, en dit speelt, opnieuw, in het nadeel van Vlaanderen. Anderzijds klinkt de kritiek van PVV-voorzitter Verhofstadt op de niet-indeksering van de belastingsschalen hol en misplaatst. Gedurende de hele rooms-blauwe periode 1981-1986 bleven de belastingsbarema's immers ongeïndekseerd, met een sterke toename van de fiskale druk (ook en vooral voor de lage inkomens) als automatisch gevolg. Pas vanaf 1987 werd de indeksering van de belastingsbarema's opnieuw hersteld.

Mark Andries, O.L.V.-Waver

AANBOD

Met deze probeer ik de wrevel en diepe ontgoocheling van lezer Jan Dierick uit Boutersem (WIJ, 23 juli j.l.) uit de wereld te helpen.

Bij een kijkje in mijn hart vond ik nog een kopie van het Toekomstplan Vlaanderen van de Volksunie (WIJ, speciale editie, 19 oktober 1990).

Het is met graagte dat ik Jan via deze rubriek de zes pijlers van Federalisme, Welvaart en Welzijn, Verdraagzaamheid, Onafhankelijkheid, Vrede en een Leefbare Toekomst toestuur.

Vic Anciaux en Willy Kuijpers hebben ook op 11 juli op de Brusselse Grote Markt volledig in overeenstemming met heel dit programma gehandeld. Proficiat!

Mocht ik er anderzijds als Vlaams-nationalist in slagen ook maar een fraktie te verwezenlijken van wat Kuijpers en andere Anciaux's voor ons Vlaams volk hebben bereikt ware ik een gelukkige vrouw.

Ter beëindiging van dit verzoeningsaanbod maak ik met Jan afspraak op 30 augustus te Diksmuide, dit ter nagedachtenis van de grondleggers van de Vlaamse beweging.

Rita Tomboy, Zaventem

WONDERBARE VISVANGST

Onlangs met vakantie ging ik een dagje uit zeevissen. De jongste visser (11 jaar) lukte de beste vangst: een vier kilo zware zeebaars.

Hetzelfde fenomeen ervaar ik nu in de Vlaamse politiek. De 32-jarige Vlaamse Brusselaar, Bert Anciaux, amper 3 maanden algemeen voorzitter van de Volksunie, slaat de nagel op de kop.

— Bewijs de Brusselaars dat Wallonië hen reeds afstootte, behalve dan wat de geldtransfers van Brussel naar Wallonië betreft.

— Leer de Brusselaars dat het overgrote deel van de staatsschuld voor Vlaanderen en Brussel wegvalt bij een boedelscheiding.

— Verzeker de Brusselse belastingbetaler ervan dat de miljardentransfers naar Wallonië stilvallen bij een boedelscheiding van Wallonië, zodat er dan geld uit Brussel en Vlaanderen vrijkomt om in Brussel te investeren.

Dan kiezen de Brusselaars voor Vlaanderen.

Het aanzienlijke aantal Brusselaars dat te Knokke-Heist en te Koksijde is gedomicilieerd omdat deze gemeenten geen opcentiemen heffen op de belastingen, onderschrijft nu reeds deze stelling.

Eddie Luca, Zaventem

DE KERN VAN DE ZAAK

Vic Anciaux zegt dat als het Vlaams Blok (zoals zich dat vandaag toont) het monopolie van het Vlaams-nationalisme verwerft, het er voor dit laatste slecht uitziet. Ik moet helaas deze mening delen, al is ze niet origineel: dàárom precies werd 4 jaar geleden ons *Nationalistisch Verbond* opgericht. We wilden tonen dat nationalistisch radikalisme mogelijk is op een fatsoenlijke manier.

Maar laten we ons door dat gedoe rondom de vreemdelingen — schijnbaar maatschappelijk diskussiepunt nr. 1 — niet van de kern van de zaak afleiden door hen, die de macht hebben? Want de geldstroom naar Wallonië neemt nog toe, *Eurobrussel* dreigt ons ons Brabantse Brussel te ontroven, en het schandelijke verdrag van Maastricht dreigt ons vast te bakken in een staatsnationalistische, centralistische, kapitalistische ,,Fortress Europe Inc." (in het Engels natuurlijk — want ons Nederlands telt niet meer mee!).

Zoudens we ons niet beter dàármee bezig houden? Het is trouwens de énige doeltreffende manier om te voorkomen dat dit Vlaamse Blok het Vlaams-nationalistisch monopolie verwerft.

Jaak Peters, Olen

ZWARTE ERELONEN

Als gevolg van het artikel in WIJ (31 juli j.l.) over zwart ereloon (van sommige artsen), kreeg ik heel wat reakties, zowel schriftelijk als via de telefoon van slachtoffers van deze verwerpelijke praktijken.

Mochten er nog lezers zijn die dergelijke ervaringen hebben dan verzoek ik ze met aandrang mij te schrijven. Het is mijn enige bedoeling argeloze mensen te waarschuwen niet toe te geven aan deze erge vorm van machtsmisbruik.

Tot vervelens toe herhaal ik opnieuw dat niet àlle artsen over dezelfde kam mogen geschoren worden en dat er dus nog heel wat dokters zijn die hun beroep op een eerlijke een edelmoedige manier uitoefenen. Zij moeten zich dus niet boos maken tegen de melder van het kwaad maar tegen de beoefenaars ervan. Zij zijn het die het edel beroep (= roeping) van geneeskundige besmeuren door ongepaste geldhonger op de kap van naïeve burgers die niet durven reageren.

Jan Caudron, Kamerlid,
Priester Daensstraat 14
9420 Erpe-Mere

TERECHT VERBOLGEN

In WIJ (17 juli j.l.) klaagt lezer Bart De Wever er *terecht* over dat hij zich niet weinig in het ootje genomen voelde toen hij het VTM-joernaal van 11 juli j.l. zag en hoorde i.v.m. de aktie die TAK dezelfde dag had georganiseerd te Voeren en waaraan De Wever ook had deelgenomen. ,,Een aktie" volgens VTM, die een initiatief was van TAK én van het Vlaams Blok..."

Wat heeft TAK hierop te zeggen?

1. Dat de aktie op 11 juli te Voeren *uitsluitend én alleen* een aktie van TAK was! De joernaliste die in opdracht van VTM de aktie versloeg, zou er beter aan gedaan hebben de haar overhandigde persmededeling aandachtiger te lezen. Daarin stond duidelijk in het Nederlands vermeld dat het een TAK-aktie betrof!

2. Dat op de akties van TAK àlle Vlamingen welkom zijn die zich aangesproken voelen door de doelstellingen van TAK, ongeacht welke filosofische of partijpolitieke overtuiging zij ook hebben.

3. Dat TAK steeds een Vlaams-nationale én *partijpolitiek ongebonden* aktiegroep is geweest én in de toekomst wenst te blijven. Bijgevolg zijn op alle akties en manifestaties door TAK georganiseerd, partijpolitieke emblemen en zelfklevers *uit den boze en ongewenst*!

Dat wisten de mensen van het Vlaams Blok die op die dag met hun partijzelfklevers méér dan opvallend in het beeld van de kamera liepen ook, net zoals dat op de Voerwandeling door TAK op 2 mei j.l. georganiseerd eveneens het geval was.

TAK neemt daar uitdrukkelijk afstand van en vraagt klaar en duidelijk dat wie in de toekomst deelneemt aan een TAK-aktie gelijk welk ,,partijversiersel" thuis in de schuif laat.

Afspraken zijn afspraken voor iedereen en als men die niet wenst na te leven blijft men beter thuis!

Wie meent de aktiegroep voor één of ander partijkarretje te spannen is bij TAK aan het verkeerde adres!

Eric Crommelynck, Lochristi
Bart De Valck, Wilrijk
Guido Moons, Zaffelare

TEOTIHUACAN

In WIJ (29 mei j.l.) het artikel ,,Vlaming ontdekt Azteken-stad" gelezen.

Teotihuacan was echter geen Azteken-stad. Deze stad lag niet op het schiereiland Yucatan, zij was gelegen in centraal-Mexiko, noord-oostelijk van Techochtitlan (Mexiko).

Deze stad beleefde haar glansperiode in de tweede tot de achtste eeuw na Kr.

Teotihuacan was een Tolteken-stad. Deze reuze-stad kende vier perioden:

Teotihuacan I en II van ca 0 tot ca 300 na Kr., Teotihuacan III van ca. 400 tot ca 600 na Kr. en Teotihuacan IV tot ca 800 na Kr.

De foto die bij het artikel is gepubliceerd is geen foto van huizen in Chicomoztoc in de VSA maar wel een foto van een gebouw in Teotihuacan.

U schrijft dat de Azteken er ± 200 jaar over gedaan hebben om Yucatan te bereiken. De Azteken zijn nooit in Yucatan geweest.

Na een zwerftocht van ongeveer 200 jaar hebben zij zich gevestigd in het hoogland van Mexiko, en wel in en rond de zee, nl. het meer van Mexiko. Zij hebben zich daar gevestigd rond het jaar 1200 en hun imperium begon in het jaar 1376 met als eerste heerser Acamapichtli (1376-1396).

Wat alles niet wil zeggen dat de heer Antoon Vollenaere geen grote Maya-specialist zou zijn.

Maar en opgepast, Maya-kultuur en geschiedenis zijn heel wat anders dan Aztekenkultuur en -geschiedenis.

Wanneer u een buitengewoon leerrijk en interessant boek wenst te hebben kan ik u het volgende aanraden ,,Glanz und Untergang des Alten Mexiko", ISBN 3-80530908-2 bij Mail-Order Kaiser, Aachener Strasse, 11 te D 8000 Muenchen — 40.

Prijs: DM 88, het is zijn geld meer dan waard en een prachtige uitgave.

Jan Servaes, Astene

1992 Het jubileumjaar bij SKM

Donderdag 3 September

- Elk uur een prachtige prijs te winnen
- Doorlopend modeshow met voorstelling van de nieuwste Herfst- en Wintercollecties
- Jubileummenu in ons restaurant De Wever
- Voor de eerste 100 betalende klanten (vanaf 5000,-) een fles schuimwijn GRATIS

Vrijdag 4 September

- Open tot 21u
- Elk uur een prachtige prijs te winnen
- Doorlopend modeshow met voorstelling van de nieuwste Herfst- en Wintercollecties
- Jubileummenu in ons restaurant De Wever
- Om 18u30 en 20u30 kinderanimatie met clown Popi

Zaterdag 5 September

- Elk uur een prachtige prijs te winnen
- Doorlopend modeshow met voorstelling van de nieuwste Herfst- en Wintercollecties
- Jubileummenu in ons restaurant De Wever
- Voor elke jarige die Zaterdag 5 September of Zondag 6 September 30-40 of 60 jaar wordt GRATIS een fles schuimwijn
- Om 14u30 en 17u30 kinderanimatie met clown Popi

Zondag 6 September

- OPEN VAN 13U TOT 18U
- Elk uur een prachtige prijs te winnen
- Doorlopend modeshow met voorstelling van de nieuwste Herfst- en Wintercollecties
- Tussen 14 en 16u optreden van de Red Hackle Pipe Band
- Voor elke jarige die Zaterdag 5 September of Zondag 6 September 30-40 of 60 jaar wordt GRATIS een fles schuimwijn
- Om 13u30 en 17u30 kinderanimatie met clown Popi

SKM

A12 - Boomsesteenweg 35 - Aartselaar

1992 is het Jubileumjaar bij SKM. Zondag 6 September is SKM open van 13 tot 18 uur ter gelegenheid van het Jubileumweekend '60-40-30'

WIJ

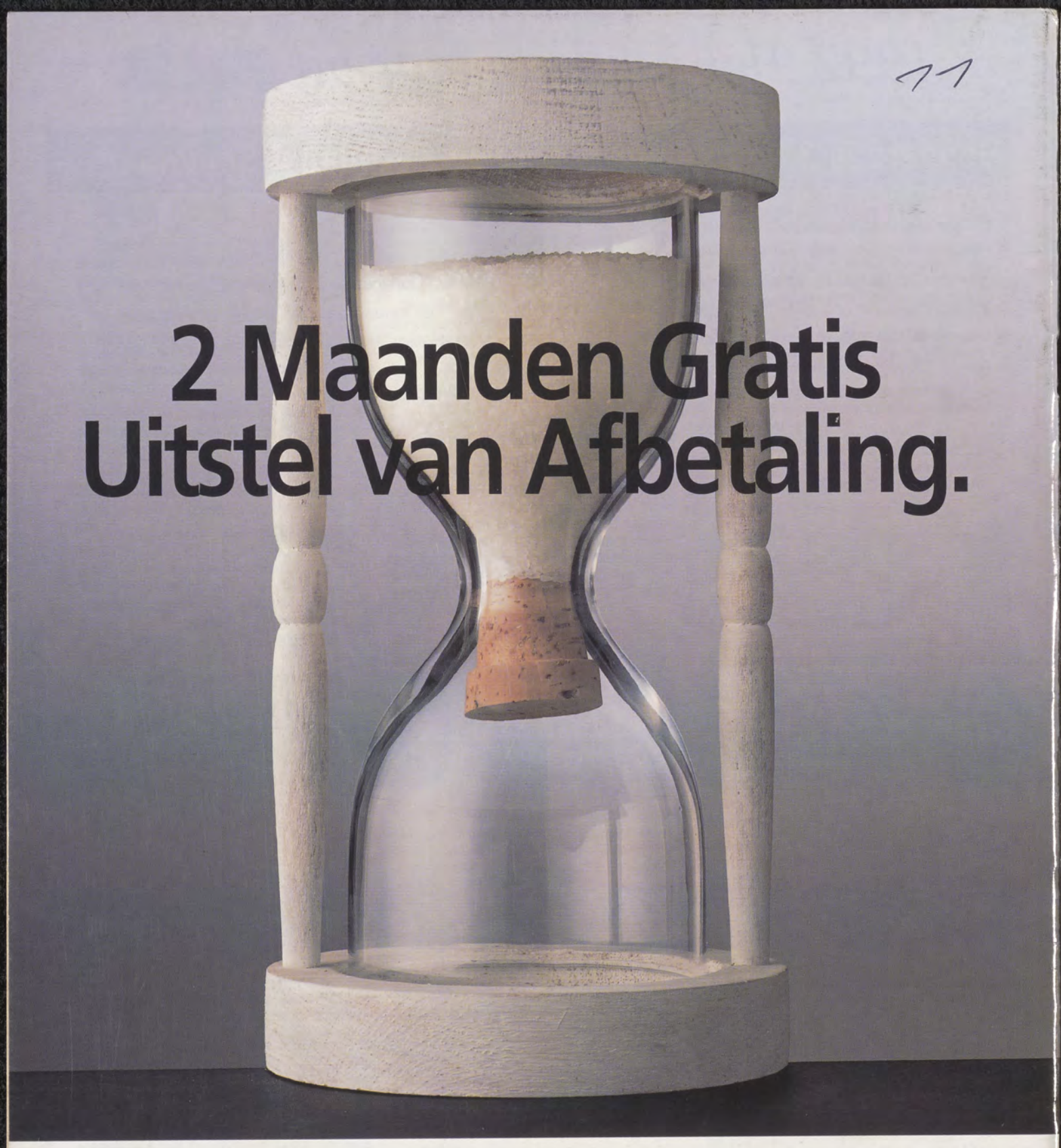

2 Maanden Gratis Uitstel van Afbetaling.

KB-Auto- en Vernieuwbouwlening

Geld lenen en 1 maand later uw 1e afbetaling doen. Zo is het altijd geweest. De KB maakt daar korte metten mee. Als u nu* een KB-Auto- of Vernieuwbouwlening afsluit, krijgt u 2 maanden gratis uitstel van afbetaling. U betaalt dus de 1e keer af na 1 + 2 = 3 maanden. En dat kost u geen frank méér. Daarenboven betaalt de KB u bij een autolening cash uit. Zo kunt u bij uw dealer betere voorwaarden bedingen. Een nieuwe auto of op vakantie? Verbouwen of op vakantie? Het antwoord is zonneklaar: dankzij de KB, doet u de twee en wordt lenen écht voordelig! Loop meteen binnen in een KB-kantoor en profiteer van dit uitzonderlijk aanbod.

*Aanbod geldig voor leningaanvragen tussen 15 juni en 15 september '92.

KB

Beter met de bank van hier.

Advertentie KB